

શ્રી ચિતરાગાયનમઃ

શ્રીમાન પૂર્વાચાર્ય કૃત.

શ્રી રતનાકર પચીશી અને પ્રાચીન સજ્જાયાદિ સંગ્રહ.

તપમગ્નજ્ઞના પૂજ્યપાદ ગુરુશીલ મહારાજ શ્રી. શ્રી. ૧૦૮ ગુલામ-
શ્રીલ તેમના ગુરુ મહેન પૂજ્યશ્રીલ મહારાજશ્રીના શિષ્યા
ઉમેદશ્રીલ તેમની શિષ્યા જતનશ્રીલ તેમની શિષ્યા
ગુરુશીલ મહારાજશ્રી મોહનશ્રીલના સદુપદેશથી.

મામ ઉત્તોર્ધ આદિકના જૈન ભાર્ગવો તથા
બહેનોની આર્થિક સહાયતાથી.

કપાલી પ્રસિદ્ધ કરનાર ખંભાત નિવાસી.

માસ્તર ઉમેદચંદ રાયચંદ.

શ્રી. અમદાવાદ.—કે. પાંજરાપોળ

આવૃત્તિ પહેલી.

પ્રત ૬૦૦.

વીરસંવત ૨૪૪૮. વિક્રમ સ. ૧૯૭૮-સને ૧૯૨૨

અમદાવાદમાં—સામરવાડામાં આવેલા શ્રી અગ્નિશવિનય

મિટ્નીય પ્રેસમાં પહેલ લક્ષ્મીચંદ હીરાચંદે છાપી.

હીમત. અમદાવાદ (ભેટ).

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮-૮૮-૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૧૮૭૧.૬૨ ૫૨૫૧૨૧

વિષય ૬-૧૩૨

શ્રીમાન પૂર્વાચાર્ય કૃત.

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીસી અને પ્રાચીન સજ્જાયાદિ સંગ્રહ.

આ બુકની અંદર શ્રીરત્નાકર સ્મરિત રત્નાકર પચ્ચીસી બા-
પાંતર સહિત, તથા પૂન્યપ્રકાશ આદિ સ્તવનો, તથા શેત્રુંગ
લક્ષ્મણ બાપાંતર, તથા સગ્ગૌરો, ચૈત્યવંદનો, સ્તુતિઓ,
સ્તવનો, આગમ વિચાર, નિગોદનું દુંક સ્વરૂપ, વિગેરેના
સંગ્રહ સહિત.

તપમગ્ધના પૂન્યપાદ ગુરુણીજી મહારાજ શ્રી. શ્રી. ૧૦૮ ગુલામ-
શ્રીજી તેમના ગુરુ બહેન પૂન્ય શ્રીજીમહારાજશ્રીના શિષ્યા
ઉમેદશ્રીજી તેમની શિષ્યા જતનશ્રીજી તેમની શિષ્યા
ગુરુણીજી મહારાજશ્રી મોહનશ્રીજીના સદુપદેશથી.

ગામ ડબોઈ આદિકના જૈન બાઈઓ તથા
બહેનોની આર્થિક સહાયતાથી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર. ખંભાત નિવાસી.
માસ્તર ઉમેદચંદ રાયચંદ.

• મુ. અમદાવાદ.—૪. પાંજરાપોળ

આવૃત્તિ પહેલી.

પ્રત ૬૦૦.

વીરસંવત ૨૪૪૮. વિક્રમ સં. ૧૯૭૮—સને ૧૯૨૨

કીંમત. અમૂલ્ય (ભેટ).

**ચોવીસ તિર્થકરોનાં નામ, તથા માતા, પિતા,
લંછન વિગેરેનાં નામનો કોઠો.**

નંબર.	તિર્થકરોનાં નામ.	માતાનાં નામ.	પિતાનાં નામ.	લંછન.
૧	રીખવદેવ	મરૂદેવીમાતા	નાભેરાજ	રૂપભ
૨	અજીતનાથ	વિજયામાતા	જીતશત્રુરાજ	હાથી
૩	સંમતનાથ	સેનામાતા	જીતારીરાજ	ઘોડો
૪	અભિનંદન	સિદ્ધાર્થમાતા	સંવરરાજ	વાંદરો
૫	સુમતીનાથ	મંગલામાતા	મેધરાજ	કૌંચપક્ષી
૬	પદ્મપ્રભુ	સુશીલામાતા	શ્રીધરરાજ	રાતુકમળ
૭	સુપાર્શ્વનાથ	પૃથ્વીમાતા	પ્રતિષ્ઠરાજ	સાથીઓ
૮	ચંદ્રપ્રભુ	લક્ષ્મણામાતા	મહાસેનરાજ	ચંદ્રમા
૯	સુનિધિનાથ	રામામાતા	સુગ્રીવરાજ	મખરમચ્છ
૧૦	શિવતલ્લનાથ	નંદામાતા	દંડરથરાજ	શ્રીચંચ
૧૧	શ્રેયાંસનાથ	વિશ્ણુમાતા	વિશ્ણુરાજ	ખડ્ગી
૧૨	વાસુપૂજ્ય	જ્યામાતા	વસુપુજ્યરાજ	પાકો
૧૩	વિમળનાથ	સ્વામામાતા	સુતવર્મરાજ	સુખર
૧૪	અનંતનાથ	સુવસામાતા	સિંહસેનરાજ	સેયાંજી
૧૫	ધર્મનાથ	સપ્તમામાતા	બાનુરાજ	વજ્ર
૧૬	જ્ઞાતિનાથ	અચિરામાતા	વિશ્વપ્રેનરાજ	હરણ
૧૭	કુંથુનાથ	શ્રીમાતા	સુરરાજ	બીકડો
૧૮	અરનાથ	દેવીમાતા	મુદશંનરાજ	નંદવર્ત
૧૯	મહીનાથ	પ્રભાવતીમાતા	કુંભરાજ	કળસ
૨૦	સુનીસુવત	પદ્મામાતા	સુમિત્રરાજ	કાયમો
૨૧	નમીનાથ	વિરામાતા	વીજયરાજ	નીલુકમલ
૨૨	નેમનાથ	શિવદેવીમાતા	સમુદ્રવિજયરાજ	શંખ
૨૩	પાર્શ્વનાથ	વામામાતા	અશ્વસેનરાજ	સર્પ
૨૪	મહાવીરસ્વામી	ત્રિપદામાતા	સિદ્ધાર્થરાજ	સિંહ

બે બોલ.

શુદ્ધ જૈન લાઘવો તથા બહેનો,

આવા નાના પૂસ્તકની પ્રસ્તાવનાની જરૂર હોયજ નહીં પરંતુ આ પૂસ્તક પ્રસિદ્ધિમાં કેવી રીતે આવ્યું. કેના ઉપદેશથી અને અંદર શા શા વિષયો લેવામાં આવ્યા છે તે સહેલાઈથી બાજી શકાય તેવા ઉદ્દેશથી આ પ્રસ્તાવનારૂપ બે બોલ આપની સમક્ષ જણાવવા ઈચ્છું છું.

જીનેશ્વર ભગવાનનો માર્ગ સદા પ્રભાવશાળી અને અવિચ્છિન્નપણે પ્રવર્તેજ છે. છતાં પણ દરેક કાર્યમાં જેમ નાયકની જરૂર હોય છે તેમ અમારા આ પ્રભાવશાળી જૈન ધર્મને વિષે પણ અમારા નાયક આચાર્યો મુખ્ય તરીકે હોય છે. અને જોણુ તરીકે પૂજ્ય ગુરુમહારાજ શ્રી સાધુ સાધ્વીજી અમોને ધર્મ માર્ગમાં જોડનારા હોય છે. આ શુકના પણ ઉદ્દાહરક શ્રીમાન આચાર્ય મહારાજશ્રી મુલચંદ્રજી મહારાજના સંઘાડાના સાધ્વીજી મહારાજશ્રી ગુલાબસરીજી તેમના ગુરુબહેન પૂચસરીજી તેમના શિષ્યા સાધ્વીજી હમેદસરીજી તેમની શિષ્યા જતનસરીજી તેમની શિષ્યા ગુરુજીજી મહારાજશ્રી મોહનસરીજી તથા ચંદ્રસરીજી ૧૯૭૭ ની શાલના ચોમાસામાં ડલોઈ મુકામે હતા. તેમના ઉપદેશથી અને તેમની પાસે ધર્મ કીયાનો લાભ લેનારી આવીકા બહેનોની ઈચ્છાથી તેમના દ્રવ્યની સહાયતાથી આ

બુક છપાવવા વિચાર થયો. આ બુકની અંદર પ્રથમ શરૂ-
આતમાં ચોવીસે તીર્થંકર ભગવાનના નામ લંછન માતાપી-
તાના નામ જન્મ નગરી વિગેરેનો કોઠો આપી પછી ચોવ્વીસ
છેલ્લા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે પછી આ પ્રસ્તાવના અનુક્રમ-
ણીકા અને મહદ આપનાર સદ્ગૃહસ્થોના નામ પછી શરૂ-
આતમાં રત્નાકર પચ્ચીસી પૂન્ય પ્રકાશનું સ્તવન શેત્રુંજી
લઘુ કલ્પ પછી ઉત્તમ પ્રકારની સમીચો ચૈત્યબંદનો સ્તુ-
તિઓ સ્તવનો અને પછી સજીવ નિર્જીવ સૃષ્ટિ યાને આજમ
વિચાર નામનો નિબંધ નિગોહનું સ્વરૂપ મુદ્દુપત્તિના પચાસ
બોલ અને પંચપરમેષ્ઠિના ૧૦૮ ગુણ દુઝામાં દાખલ
કરાં આ બુક સમાપ્ત કરવામાં આવી છે. આ બુક છપા-
વવાનું કામ ઉક્ત ગુરૂણીજી મહારાજે મને સોંપેલું હતું
તેથી મારી શક્તિ મુજબ પ્રકૃ વિગેરે સુધારવાનું વિષયો
ગોઠવવાનું કામ મેં કરેલું છે તેમાં જે કંઈ પ્રેસ દોષથી
અગર દૃષ્ટિ દોષથી જે કંઈ અશુદ્ધતા રહી ગઈ હોય અ-
ગર જીનાજ્ઞા વિરુદ્ધ કંઈ છપાઈ ગયું હોય તેને માટે મિ-
સ્ત્રામિ દુલ્લડં દઉં છું અને તેવી ભુલ મને જણાવવા વિનંતી
કરું છું કે વળી ફરીથી બીજી આવૃત્તિના પ્રસંગે તે સુધારી
શકાય એજ શુભેષુ કીં બહુના.

સંવત ૧૯૭૮ ના

ચોત્તમ પૂર્ણિમા

લો. પ્રસિદ્ધકર્તા
માસ્તર કિમેદયંદ રાયચંદ.
મુ. અમદાવાદ—૭. પાંજરાપોળ.

અનુક્રમણીકા.

નંબર.	નામ.	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી રત્નાકર પચીસી	૧—૨૫
૨	પૂન્યપ્રકાશનું સ્તવન	૨૬—૩૬
૩	શેત્રુંભ લઘુકવ્ય ભાષાંતરસહિત સંગ્રહો.	૩૭—૪૪
૪	આત્મોપદેશ સંગ્રહ	૪૫
૫	„ „	૪૬
૭	ગૌતમ સ્વામીની „	૪૭
૮	અમરકુમારની „	૪૮
૯	પાંચમની „	૫૩
૧૦	ગૌતમ પૂરછાની „	૫૪
૧૧	શીખામણની „	૫૬
૧૨	સીદ્ધની „	૫૭
૧૩	બીજની „	૫૯
૧૪	પાંચ મહાવૃત્તમાં પહેલાવૃત્તની „	૬૦
૧૫	બીજા વૃત્તની „	૬૧
૧૬	ત્રીજા વૃત્તની „	૬૧
૧૭	ચોથા વૃત્તની „	૬૨
૧૮	પાંચમા વૃત્તની „	૬૩
૧૯	છઠ્ઠા વૃત્તની „	૬૪

૨૦	સીપાલની	,,	૬૫
૨૧	આંખેલના તપની	,,	૬૬
૨૨	ધરિયાવહી	,,	૬૭
૨૩	રીખવદેવની	,,	૬૮
૨૪	તેર કાઠીઆની	,,	૬૯
૨૫	શીયલની નવવાડ	,,	૭૦
૨૬	અરણિક મુનીવરની	,,	૭૧
૨૭	મેઘકુમારની	,,	૭૨
૨૮	મેઘરથ રાબનો શાંતીનાથના હસમાલવની	૭૩	
૨૯	ચઉગતિ વેલની	,,	૮૧
૩૦	માંકડની	,,	૮૫
૩૧	રેંટીઆનો સ્વાધ્યાય		૮૬
૩૨	સમકિતની	,,	૮૮
૩૩	નવકાર ફલની	,,	૮૯
૩૪	અષ્ટભંગીની	,,	૯૧
૩૫	હથ વૈકાલીકની	,,	૯૨
૩૬	પર્યુષણપર્વના નવે વ્યાખ્યાનનો સ્વાધ્યાય	૧૦૬	
૩૭	સ્થુલીભદ્રની સંઝાય	૧૨૩	
૩૮	અઠાર નાતરાની	,,	૧૨૪
૩૯	ચંદનખાલની	,,	૧૨૮
૪૦	એકાદશીની	,,	૧૩૩

૪૧	વણ્ણારાની	„	૧૩૫
૪૨	બાહુબલીજીનો	„	૧૩૬
૪૩	આંખીલતપની	„	૧૩૬
૪૪	શાલીભદ્રજીનો	„	૧૩૮
૪૫	ધન્નાજીનો	„	૧૪૧
૪૬	ધડપણુની	„	૧૪૪
૪૭	પાર્શ્વજીન સ્તોત્ર	„	૧૪૬
૪૮	ચૈત્યવંદનો શ્લોકો વિગેરે	૧૬	૧૫૫
૪૯	સ્તુતિઓ	„	૧૫૬-૧૬૩
૫૦	મુહપત્તિના બોલ	„	૧૬૪
૫૧	પંચ પરમેષ્ઠિના ૧૦૮ ગુણ		૧૬૫
૫૨	આગમ વિચાર	„	૧૭૦
૫૩	નિર્ગોદ્રતું સ્વરૂપ	„	૧૮૧
૫૪	ચોધડીઆ	„	૧૮૪

આગાઉથી આશ્રય આપનાર ભાઈઓ તથા બહેનોના
મુખારક નામ આ સાથે જોડવામાં આવ્યા છે.

૬૦) સાયણવાલા શા. તલકચંદ નાનચંદ

૭૦) ખંભાતવાલા શા. ત્રીભોવનદાસ દુરમાભાઈ

૨૦) પાદરાવાલા શા. તારાચંદ દલીચંદ

ડભોઈવાળા.

- ૨૫) શા. મોતીલાલ પીતાંબર ધરમચંદ હ. બહેન ગીરજા.
 ૧૦) શા. છોટાલાલ કીલાભઈ
 ૧૦) શા. જોડાલાલ ખુશાલચંદ.
 ૧૦) વાસનાવાલા શા. કર્તુરચંદ હરીલાલ.
 ૫) શા. નેમચંદ તલકચંદ.
 ૫) શા. છોટાલાલ તીરચંદ.
 ૫) શેઠ. હીંમતલાલ કુન્નચંદ.
 ૫) શા. આપુજીભાઈ ભગવાનદાસ.
 ૫) શા. ચુનીલાલ કપુરચંદ
 ૫) શા. કાલીદાસ મોહનલાલ ઢોયકાવાળા.
 ૪) મયારાવાલા આઈ ગીરજા.
 ૩) અંકલેશ્વરવાળા બઈ ઇચ્છા.
 ૨) હરીલાલ અમથા ઢોયકાવાલા.
 ૧) આઈ ઇચ્છા.
 ૨૩) બધરાના અપાસરાના યાનખાતાના.
 ૫) જેલાભઈ ભાયચંદની દીકરી આઈ રાધી.
 ૧) બોગા મગનલાલ પીતાંબર.
 ૨) શા. મગનલાલ પીતાંબર.
 ૨) આઈ ઇચ્છા.
 ૫) શા. જીવજીભાઈ ડાહ્યાભાઈ નવસારીવાલા.
 ૫) શા. નગીનદાસભાઈ પંચખાતે ડભોઈ.
 ૨) શા. મોતીલાલ ખુશાલચંદ ડભોઈ.
 ૨) શા. પ્રેમચંદ ફકીરચંદની વિધવા આઈ ધનકોર ડભોઈ.

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીશી.

રહસ્ય અને ભાષાંતર યુક્ત.

(૧)

મંગળાચરણ ઉપજાતિ.

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગલકેલિસદ્મ,

નરેદ્રદેવંદ્રનતાંત્રિપદ્મ ।

સર્વજ્ઞ સર્વાતિશયપ્રધાન,

ચિરં જય જ્ઞાત્રાલ્યાનેધાન ॥ ૧ ॥

હરિગીત.

મંદિર છે મુક્તિતણી માંગદ્ય ક્રિડાના પ્રભુ,
ને ઇંદ્ર નર ને દેવના સેવા કરે તારી વિભુ;
સર્વજ્ઞ છે સ્વામી વળી શિરદાર અતિશય સર્વના,
ધણું જીવ તું ધણું જીવ તું ભંડાર જ્ઞાન કળાતણા.

અર્થ:-મોક્ષરૂપી લક્ષ્મીના મંગળમય આનંદનાં
ગૃહ, નરના ઇંદ્ર-રાજાઓ તથા દેવતાઓના ઇંદ્રોએ
નમન કર્યું છે જેના ચરણકમળમાં એવા, સર્વ અતિ-
શયે કરીને મુખ્ય અને જ્ઞાનરૂપી કળાના ભંડાર એવા
હે સર્વજ્ઞ પ્રભુ ! આપ ચિરકાળ જ્યવંતા વર્તો.

અભિધેય મુચન.

જગત્રયાધાર કૃપાવતાર,

દુર્વારસંસારવિકારવૈય ।

શ્રી વીતરાગ ત્વયિ મુગ્ધભાવા-

દ્વિજ પ્રભો વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્ ॥ ૨ ॥

ત્રણ જગતના આધાર ને અવતાર હે કશ્ચિત્તણા,
વળી વૈદ્ય હે દુર્વાર આ સંસારનાં દુઃખોતણા;
વીતરાગ વહ્નિ વિશ્વના તુજ પાસ અરણ ઉચ્ચરું,
જાણે છતાં પણ કહી અને આ હૃદય હું ખાત્રી કરું.

અર્થ:-ત્રણ જગતના આધાર, કૃપાના અવતાર,
અત્યંત દુઃખથી છુટે તેવાં સંસારનાં વિકારોને મટા-
ડવામાં વૈદ્ય સમાન, વીતરાગ, બધું જાણવાવાળા એવા
હે પ્રભુ ! હું તમારી પાસે બહુજ મુગ્ધ ભાવથી-લો-
ખપણાથી ઘાંઘક વિનંતિ કરું છું.

બાળક જેવા નિખાલસપણાથી વિનંતિ
કરવાનો નિર્ણય.

किं बाललीलाकलितो न बालः,
पित्रोः पुरो जल्पति निर्विकल्पः ।
तथा यथार्थं कथयामि नाथ,
निजाशयं सारं शयस्तवाग्र ॥ ३ ॥

શું બાળકો માખાપ પાસે બાળકિડા નવ કરે,
ને મુખમાંથી જેમ આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે;
તેમજ તમારી પાસ તારક આજ જોળા બાવથી,
જેવું બન્યું તેવું કહું તેમાં કશું ખોટું નથી.

અર્થ:-બાળકિડામાં આનંદ પામનાર બાળક પો-
તાના માખાપ પાસે કોઈ પણ બતની શંકા રાખ્યા
સિવાય (જે મનમાં આવે તે) શું નથી બોલતો ?
તેવીજ રીતે હે નાથ ! મારો આશય-માફ નિવેદન
પશ્ચાત્તાપ પૂર્વક હું આપની પાસે યથાર્થ રીતે કહીશ.

દાન, શિયળ, તપ અને ભાવના વિનાનું
વ્યર્થ ભવબ્રમણ.

દત્તં ન દાનં પરિશીલિતં ચ,
ન શાલિ શીલં ન તપોઽભિતપ્તં ।
શુભો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ભવેઽસ્મિન્,
વિભો મયા ભ્રાંતમહો મુધૈવ ॥ ૪ ॥

મેં દાન તો દીધું નહિ ને શિયળ પણ પાડ્યું નહિ,
તપથી હમીકાયાનહિ શુભ ભાવ પણ ભાળ્યો નહિ;
એ ચાર ભેદે ધર્મમાંથી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કર્યું,
મહાઈ બ્રમણ ભવસાગરે નિષ્કળ ગયું નિષ્કળ ગયું !

અર્થ:-હે પ્રભુ ! નથી મેં આ ભવમાં દાન દીધું
કે નથી મેં શુદ્ધ બ્રહ્મચર્ય પાડ્યું. નથી કર્યો મેં તપ,
તેમ નથી અંતરમાં ભાળ્યો સારો ભાવ. અરેરે ! મારો
આ ભવનો ફેરો નકામોજ થયો.

કપાયના બંધનથી પ્રભુને ભજવાની
અશક્તિ.

દગ્ધોઽગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો,

દુષ્ટેન લોભાશ્વ્યમહોરગેણ ।

ગ્રસ્તોઽભિમાનાજગરેણ માયા-

જાલેન વદ્ધોઽસ્મિ કથં ભજે ત્વામ્ ॥ ૫ ॥

હું ક્રોધ અગ્નિથી બળ્યો વળી લોભસર્પે દર્શ્યો મને,
ગળ્યો માનરૂપી અજગરે હું કેમ કરી ધ્યાવું તને ?
મન મારું માયાબળમાં મોહન ! મહા મુંઝાય છે;
ચણી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન ધણો ચગદાય છે.

અર્થ:-ક્રોધરૂપ અગ્નિએ મને બળ્યો; દુષ્ટ લો-
ભરૂપ મોટા સર્પે મને ડંશ દીધો; અભિમાનરૂપ
અજગર મને ગળી ગયો; અને માયારૂપી બળમાં હું
બંધાયો. હે પ્રભો ! હું તમને શી રીતે ભજું ?

સત્કર્મને અભાવે ભવોની નિષ્ક્રિયતા.

કૃતં મયાઽમુત્ર દ્વિતં ન વેદ,
લે કેપિ લોકેશ સુખં ન મેઽભૂત ।
અસ્માદૃશાં કેવલમેવ જન્મ,
જિનેશ જજ્ઞે ભવપૂરણાય ॥ ૬ ॥

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ દિત કાંઈ કર્યું નહિ,
તેથી કરી સંસારમાં સુખ અલ્પ પણ પામ્યો નહિ;
જન્મો અમારા જિનજી ! ભવ પૂર્ણ કરવાને થયા,
આવેલ બાજી હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા.

અર્થ:-હે ત્રણ જગતના નાથ ! આ ભવમાં અથવા
પરભવમાં મેં કાંઈનું પણ દિત કરેલ ન હોવાથી
દેશમાત્ર પણ સુખ મને મળ્યું નથી; હે પ્રભુ ! અ-
મારા જેવાનો અવતાર તો બાણે ભવ પૂરો કરવા
માટેજ થયો હોય તેમ લાગે છે.

મનની પાપાણ્થી પણ વિશેષ કઠોરતા.

મન્યે મનો યન્ન મનોજ્ઞવૃત્તં,

ત્વદાસ્યપીયૂષમયૂંસ્વલાભાત્ ।

દ્રુતં મહાનંદરસં કઠોર—

મસ્માદૃશાં દેવ તદ્દમતોઽપિ ॥ ૭ ॥

અમૃત ઝરે તુજ મુખરૂપી ચ દ્રથી તોપણ પ્રભુ,
ભિન્નય નહિ મુજ મન અરેરે । શું કરું હું તો વિભુ ?
પરથરથકી પણ કઠણ માડું મન ખરે કયાંથી દ્રવે ?
મરકટ સમા આ મનથકી હું તો પ્રભુ હાર્યો હવે.

અર્થ:—આનંદદાયક વર્તનવાળા હે પ્રભુ ! તમારા
મુખરૂપી ચંદ્રના દર્શનનો લાભ થવા છતાં પણ આનં-
દરૂપી રસ મારા મનમાંથી ઝર્યો નહિ, તેથી હું મારું
હું કે મારું મન પાપાણ્થી પણ વધારે કઠોર છે.

દુઃખાખ્ય રત્નત્રયીનું પ્રમાદવડે ગુમાવવું.

ત્વત્તઃ સુદુષ્પ્રાપ્યમિદં મયાસં,
રત્નત્રયં ભૂરિ ભવભ્રમેણ ।
પ્રમાદનિદ્રાવશતો ગતં તત્,
કસ્યાગ્રતો નાયક પૂત્કરોમે ॥ ૮ ॥

ભમતા મહા ભવસાગરે પામ્યો પસાયે આપના,
જે જ્ઞાન દર્શન ચરણરૂપી રત્નત્રય દુઃકર ધણી;
તે પણ ગયા પરમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરું,
કોની કને કિરતાર આ પોકાર હું જઈને કરું ?

અર્થ:-હે પ્રભુ ! દુઃખથી પ્રાપ્ત કરી શકાય તેવાં
(જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રરૂપી) ત્રણ રત્નો બહુ ભવો
ક્યાં પછી આપની પાસેથી મેળવ્યાં, પરંતુ તે પણ
પ્રમાદ અને નિદ્રાના વશવર્તીપણામાં હું ગુમાવી બેઠો
હવે હું કોની પાસે જઈને પોકાર કરું ?

વૈરાગ્ય, ધર્મ, વિદ્યાદિનો દુરૂપયોગ.

વેદાદિયઃ પરવંચનાય,

ધર્મોપદેશો જનરંજનય ।

વાદાય વિદ્યાઽધ્યયનં ચ મેઽશ્રુત,

કિયદ્ બ્રૂવે હાસ્યકરં સ્વમીશ ॥ ૯ ॥

ઠગવા વિભુ આ વિશ્વને વૈરાગ્યનાં રંગો ધર્યા,
ને ધર્મના ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યા;
વિદ્યા ભણ્યો હું વાઢ માટે કેટલી કથની કહું ?
સાધુ થઈને ખડારથી દાંભિક અંદરથી રહું.

અર્થ:-હે પ્રભુ ! મેં વૈરાગ્યનો દેખાવ કર્યો તે
પણ ખીજને ઠગવા માટે, ધર્મનો ઉપદેશ કર્યો તે
માત્ર લોકોને ખુશી કરવા માટે, વિદ્યા ભણ્યો તે પણ
માત્ર વાઢ કરવા માટે; આપને મારી હસવા જેવી
કેટલીક વાતો કહું ?

મુખ, અક્ષુ તથા મનને દુરૂપયોગ.

પરાપવાદેન મુખં સદોષં

નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન ।

ચેતઃ પરપ્રાણહિતેન,

કૃતં ભવિષ્યામિ કથં વિમોઽહં ॥ ૧૦ ॥

મેં મુખને મેલું કર્યું દોષો પરાયા ગાઇને,
ને નેત્રને નિહિત કર્યા પરનારીમાં લપટાઇને;
વળી ચિત્તને દોષિત કર્યું ચિંતી નહાડું પરતણું,
હે નાથ ! માડું શું થશે આલાક થઈ ચુક્યો ઘણું.

અર્થ:-અન્યનું વાંકું બોલીને મેં મારા મુખને,
પારકી સ્ત્રીઓને જોઇને મારી આંખોને, પારકાનું અ-
શુભ ચિંતવીને મારા ચિત્તને મેં દોષિત કર્યા. હે
પ્રભુ ! હવે માડું શું થશે ?

કામાંધ થઈ આત્માને ઉપબવેલી પીડા.

વિહંબિતં યત્સ્મરથસ્મરાત્તિ—

દશાવશાત્ત્વં વિષયાંધલેન ।

પ્રકાશિતં તદ્ભવતો હ્રિયૈવ,

સર્વજ્ઞ સર્વં સ્વયમેવ વેત્તિ ॥ ૧૧ ॥

કરે કાળજાને કતલ પીડા કામની બિહામણી,
એ વિષયમાં બની અંધ હું વિહંબના પામ્યો ધણી;
તે પણ પ્રકાશ્યું આજ લાવી લાજ આપતણી કને,
બાણો! સહુ તેથી કહું કર માફ મારા માંકને.

અર્થ:—કામથી આંધળા બનેલા મેં કામદેવરૂપી
રાક્ષસથી મારી જાતને બહુ કદર્યના ઉપજાવી; હે
સર્વજ્ઞ! શરમ આવે છે તો પણ તે બધું હું આપની
સન્મુખ પ્રગટ કરું છું, બે કે આપ તો તે સર્વ
હકીકત બાણો છો.

મતિભ્રમથી કરેલાં અકાર્યો.

ધ્વસ્તોઽન્યમંત્રેઃ પરમેષ્ઠિનઃ ।

અશાસ્ત્રવાક્યૈર્નિહતાગમોક્તઃ ।

કર્તુઃ તથા કર્મ કુદેવસંગા-

દવાંછિ હિ નાથ મતિભ્રમો મે ॥ ૧૨ ॥

નવકાર મંત્ર વિનાશ કીધો અન્ય મંત્રો બાણીને,
કુશાસ્ત્રનાં વાક્યોવડે હણી આગમોની વાણીને;
કુદેવની સંગતથકી કર્મો નકામાં આચર્યા,
મતિમથકી રત્નો ગુમાવી કાચ કટકા મેં ગણ્યા.

અર્થ:-(ઐહિક મુખ દેનાર અન્ય મંત્રોવડે પર-
મેષ્ઠિ મંત્ર (નવકાર મંત્ર) નો મેં નાથ કર્યો;-
(તણ કીધો); ખોટાં શાસ્ત્રોનાં પ્રમાણથી જોઈ આગ-
મનાં વાક્યો ઉપર પ્રહાર કર્યા; ખરાબ દેવના સમા-
ગમથકી નકામાં (આત્માને હાનિકારક) કર્મો કર-
વાની મને ઇચ્છા થઈ; હે નાથ ! આ તે મારી કઈ
જાતની માનસિક ભ્રમણા ! !

આપને મૂકીને મેં કરેલી સ્ત્રીઓનાં
વિલાસની ભજના.

વિમુચ્ચ દગ્લક્ષ્યગતં ભવંતં
ધ્યાતા મયા મૂઢધિયા દ્વંતઃ
કટાક્ષવક્ષોજગમીરનાભિ-
કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ ॥ ૧૩ ॥

આવેલ દ્રષ્ટિમાર્ગમાં મૂકી મહાવીર આપને,
મેં મૂઢધિયે હૃદયમાં ધ્યાયા મદનના આપને;
નેત્રબાણે ને પયોધર નાભી ને સુંદર કટી,
શણગાર સુંદરીઓ તણા છટકેલ થઈ જોયાં અતિ.

અર્થ:-દ્રષ્ટિગોચર થયેલા આપને છોડીને મૂઢ-
બુદ્ધિવાળા મેં અંતરમાં સુંદર આંખોવાળી સ્ત્રીઓનાં
કટાક્ષ, સ્તન, નાભી તથા કટીતટનુંજ ધ્યાન ધર્યું.

સ્રીમુખ દર્શનથી ઉત્પન્ન થયેલ રાગની તીવ્રતા.

લોલેક્ષણાવક્ત્રનિરીક્ષणेन,
યો માનસે રાગલવો વિલગ્નઃ ।
ન શુદ્ધસિદ્ધાંતપયોધિમધ્યે,
ઘૌતોડપ્યગાત્તારક કારણં કિમ્ ॥ ૧૪ ॥

મૃગનયણીસમ નારીતણા મુખચંદ્ર નીરખવાવતી,
મુજ મનવિષે જે રંગલાગ્યો અદ્ય પણ ગુઠો અતિ;
તે શ્રુતરૂપ સમુદ્રમાં ઘોયા છતાં જતો નથી,
તેનું કહો કારણ તમે ખચું કેમ હું આ પાપથી.

અર્થ:- (સ્ત્રીઓનાં) ચપળ ચક્ષુયુક્ત ચહેરાને
જોવાથી મનની અંદર જે રાગનો અંશ જરા જરા
લાગ્યો છે તે પવિત્ર શાસ્ત્રરૂપી સમુદ્રમાં ઘોયા છતાં
પણ જતો નથી; તેનું શું કારણ ?

દરિદ્રી છતાં માફ અભિમાન.

અંગં ન ચંગં ન ગણો ગુણાનાં,
 ન નિર્મલઃ કોઽપિ કલાવિલાસઃ ।
 સ્ફુરત્પ્રભા ન પ્રમુતા ચ કાઽપિ;
 તથાઽપ્યહંકારકદર્થિતોઽહં ॥ ૧૫ ॥

સુંદર નથી આ શરીર કે સમુદાય ગુણતણે નથી,
 ઉત્તમ વિલાસ કળાતણે દેહીપ્યમાન પ્રમા નથી.
 પ્રભુતા નથી તોપણ પ્રભુ અભિમાનથી અક્કડ કરે,
 એપાટ ચાર ગતિતણી સંસારમાં એવ્યા કરે.

અર્થ:-નથી માફ શરીર સુંદર, કે નથી હું
 ગુણોનો ભંડાર; નથી વિકાસ પામેલી મારામાં કેઇ
 કળા, તેમ નથી અળકતું જરા પણ તેજ; વળી મા-
 રામાં એવી કાંઇ નથી પ્રભુતા; છતાં અહંકાર મને
 છાડતો નથી. (એ દરેકનો હું અહંકાર કર્યા કરું છું.)

મહા મોહથી ઘસત થયેલા મારી અપદશા.

આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપબુદ્ધિ-

ર્ગતં વયો નો વિષયામિલાષઃ ।

યત્નશ્ચ મૈષજ્યવિધૌ ન ધર્મે,

સ્વામિન્મહામોહવિડંબના મે ॥ ૧૬ ॥

આયુષ્ય ઘટતું જાય તો પણ પાપબુદ્ધિ નવ ઘટે,
આશા જીવનની જાય પણ વિષયામિલાષા નવ મટે;
ઔષધ વિષે કરું યત્નપણુ હું ધર્મને તો નવગણું,
બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયાવિનાના ઘર ચણું.

અર્થ:-મારું આયુષ્ય ઘટતું જાય છે, પરંતુ પાપ
વૃત્તિ ઘટતી નથી; વય (જીવાની) ચાલી જાય છે,
પરંતુ વિષયતૃષ્ણા ઘટતી નથી; ઔષધ માટે હું યત્ન
કરું છું, પણ ધર્મ માટે કંઈ યત્ન કરતો નથી; હે
સ્વામીનૃ! મહા મોહથી ઘેરાયેલી એવી મારી સ્થિતિ
તો જુઓ !

આપની વાણીની હાજરી છતાં અન્યની
વાણીનો કરેલ સ્વીકાર.

નાડત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં,
મયા વિદાનાં કદુગીરપાયઃ ।

અઘારિ કળે ત્વયિ નૈવલાર્ક

પારસ્યટે સત્યપિ દેવ ધિહ્મામ્ ॥ ૧૭ ॥

આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી,
મિથ્યાત્વીની કદુ વાણી મેં ધરીકાન પીધી સ્વાદથી;
રવિસમ હતાં જ્ઞાને કરી પ્રભુ આપશ્રી તોપણ અરે,
દીવો લઈ કુવે પડ્યો ધિહ્માર છે મુજને ખરે.

અર્થ:-કેવળજ્ઞાનવડે સૂર્ય સમાન તમે
પ્રકટ હોવા છતાં મારા કાનમાં આવેલ મિથ્યા-
ત્વીની ખોટી વાણી જેવી કે ' આત્મા નથી,
પુણ્ય નથી, પરભવ નથી, પાપ નથી ' વિગેરે મેં
પ્રેમથી પીધી; તેથી હે દેવ ! મને ધિહ્માર છે.

ભારાથી હારી જવાયેલ મનુષ્ય જન્મ.

ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા,
 ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુધર્મઃ ।
 લબ્ધ્વાપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં,
 કૃતં મયાઽરણ્યવિલાપતુલ્યં ॥ ૧૮ ॥

મેં ચિત્તથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા સહી,
 ને શ્રાવકો કે સાધુઓનો ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ;
 પાળ્યો પ્રભુ નરભવ છતાં રણમાં રહ્યા જેવું થયું,
 ઘોળીતણા કુત્તા સમું મમ જીવન સહુ ઝોળે ગયું.

અર્થ:—મેં ન કરી દેવની પૂજા, તેમ મેં ન કરી
 પાત્રની પૂજા (સુપાત્ર દાન દેવું); ન કરી મેં
 શ્રાવકધર્મની ઉપાસના; તેમ ન કરી મેં સાધુ ધર્મની
 પ્રતિપાલના; મનુષ્ય જન્મ પામીને તે જંગલમાં કરાતા
 રૂઢનની માફક મેં નિષ્કળ ગુમાવ્યો.

જૈન ધર્મ પામ્યા છતાં કલ્પવૃક્ષાદિકની
કરેલી સૃષ્ટિ.

ચક્રે મયાઽસત્ત્વ પે કામધેનુ-
કલ્પદૂષિતાપિણ્ડ સ્મૃતિઃ ।
ન જૈનધર્મે સ્મૃતસર્મદેઽપિ,
જિનેશ્વ મે પશ્ય વિમૂઢભાવમ્ ॥ ૧૯ ॥

હું કામધેનુ કલ્પ તરૂં ચિંતામણિના ખ્યારમાં,
ખોટાં છતાં જાંખ્યો ઘણું બની લુબ્ધ આ સંસારમાં;
જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારો ધર્મ તે સેવ્યો નહિ,
સુખ મૂખ ભાવોને નિહાળી નાથ કર કંઈકાં કંઈ.

અર્થ:-કામધેનુ, કલ્પવૃક્ષ અને ચિંતામણિ
જેવી ચીજો ખોટી હોવા છતાં મેં તેના ઉપર
આસક્તિ કરી—તે મેળવવા પ્રયાસ કર્યો; પરંતુ
પ્રત્યક્ષ સુખ આપી શકનાર જૈનધર્મને વિષે મેં
આસક્તિ ન કરી; હે પ્રભુ ! મારી મૂર્ખાઈ તો
બુઝો ! ! !

વિપર્યાસ બુદ્ધિ.

સદ્ગોળીલા ન ચ રોગકીલા,

ધનાગમો નો નિધનાગમથ્થ ।

દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે,

વ્યર્ચિતિ નિત્યં મયકાઽધમેન ॥ ૨૦ ॥

મેં લોગ સારાં ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ,
આગમન છત્છયુ'ધનતણુ' પણ મૃત્યુને પ્રીછયુ' નહિ;
નહિ ચિંતવ્યુ મેં નક' કારાથ્રહ સમી છે નારીઓ,
મધુબિંદુની આશામહી' લય માત્ર હું ભૂલી ગયો.

અર્થ:—મારા અંતરમાં સુંદર લોગને મેં અધમે
ચિંતવ્યા, પરંતુ રોગની ખાણ તરીકે તેની મેં
ચિંતવના ન કરી; ધન પ્રાપ્તિનો મેં વિચાર કર્યો,
પરંતુ તે મૃત્યુને બોલાવવા જેવું છે તે ભૂલી
ગયો; સ્ત્રીઓનો ઉઠાપોહ કર્યો, પરંતુ તે નર
કતું બંદીખાતું છે તેનું જ્ઞાન મને અધમને કહિ
પણ ન થયું.

મારા જન્મની નિષ્ફળતા.

સ્થિતં ન સાધોર્હદિ સાધુવૃત્તાત્,

પરોક્ષાત્તમ યક્ષોઽર્જિતં ચ ।

કૃતં ન તીર્યોદ્ધરણાદિકૃત્યં

મયામુધા સાધોર્હદિ જન્મ ॥ ૨૧ ॥

હું શુદ્ધ આચારોવડે સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો,
કરી કામ પર ઉપકારના યશ પણ ઉપાર્જનનવ કર્યો;
વળી તીર્થનાં ઉદ્ધાર આદિ કોઇ કાર્યો નવ કર્યા,
ફાગટ અરે આ લક્ષ ચોરાશીતણા ફેરા કર્યા.

અર્થ:-મારા વર્તનથી ઉત્તમ પુરૂષના હૃદયમાં
મેં સ્થા ન મેળવ્યું, બીજાનું ભલું કરી મેં કીર્તિ
પણ પ્રાપ્ત ન કરી, તીર્થોદ્ધારાદિક કાર્યો પણ મેં ન
કર્યા, મેં તો મારો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવ્યો ! !

સંસારસમુદ્રનો પાર ઉતરવા માટે
સાધનનો અભાવ.

વૈરાગ્ય રંગો ન શુદ્ધિતેષુ,
ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ ।
નાઽધ્યત્મલેશો મમ કોઽપિ દેવ,
તાર્યઃ કથંકારમયં ભવાન્ધિઃ ॥ ૨૨ ॥

શુષ્ણુ વાષ્ણીમાં વૈરાગ્યકેરો રંગ લાગ્યો નહિ અને,
દુર્જનતણાં વાક્યો મહીં શાંતિ મળે ક્યાંથી મને ?
તરૂં કેમ સંસાર આ અધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી,
તુટેલ તળીયાનો ઘડો જળથી ભરાયે કેમ કરી ?

અર્થ:-શુદ્ધમહારાજનાં વચનથી મારા મનમાં
વૈરાગ્યનો રંગ લાગ્યો નહિ, તેમજ દુર્જનનાં વાક્યો
સાંભળી હું શાંતિ રાખી શક્યો નહિ; હે દેવ !
અધ્યાત્મ જ્ઞાન જેવું તો મારામાં જરા પણ છેજ
નહિ, ત્યારે આ સંસારસમુદ્ર મારાથી કેવી રીતે
તરી શકશે ?

ભૂત, વર્તમાન તથા ભવિષ્ય ત્રણે જન્મ
હું તો હાર્યો !!

પૂર્વે મવેડકારિ મયા ન પુણ્ય-
માગામિજન્મન્યપિ નો કરિષ્યે ।

યદેદ્વિત્તોઽહં મમ તેન નષ્ટા,

મૃતોદ્ભવદ્ભાવિભવત્રયીશ ॥ ૨૩ ॥

મેં પરભવે નથી પુણ્ય કીધું ને નથી કરતો હજી,
તો આવતા ભવમાં કહો ક્યાંથી થશે હે નાથજી;
ભૂત ભાવીને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ હું હારી ગયો,
સ્વામી ત્રિશંકુ જેમ હું આકાશમાં લટકી રહ્યો.

અર્થ:-આગલા ભવમાં મેં કાંઈ પુણ્ય કર્યું
નહિ; તેમ હવે ભવિષ્યમાં કરી શકોશ પણ નહિ;
હે ત્રણ જગતના નાથ ! હું તો આવો હોઈને મારા
ભૂત વર્તમાન તથા હવે પછીના બધા જન્મો વ્યર્થ
ગયા-નાથ પામ્યા (પૂર્વ ભવે પુણ્ય કર્યું હોત
તો અહીં ધર્મ કરી શકત. અહીં ધર્મ કરત તો
આગળના ભવમાં સારી સામગ્રી મળત, તેથી ત્યાં
પણ ધર્મ કરી શકત; આમ ન થવાથી મારા તો ત્રણે
ભવ બગડ્યા.)

પ્રભુનું સર્વજ્ઞત્વ સૂચન.

કિં વા મુધાઝ્ઠં બહુધા મુધામુક્-

પૂજ્ય તદગ્રે ચરિતં સ્વકીયં ।

જલ્પામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ-

નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદત્ર ॥ ૨૪ ॥

અથવા નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું ઘણું,
હે દેવતાના પૂજ્ય ! આ ચારિત્ર મુજ પોતાતણું;
જાણો સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું તો માહરૂં શું માત્ર આ?
જ્યાં કોડનો હિસાબ નહિ ત્યાં પાઈનીતો વાત કયાં.

અર્થ:-દેવોને પૂજવા યોગ્ય હે પ્રભુ ! મારું
ચારિત્ર આપની સન્મુખ હું આથી વધારે નકામું
કેટલુંક કહું ? કારણ કે આપતો ત્રણ જગતનાં
સત્ય સ્વરૂપને પ્રત્યક્ષ દેખી શકો છો, તો પછી મારું
ચારિત્ર આપ જાણો તેમાં તો શું નવાઈ ?

છેલ્લી આંતરિક વિજ્ઞાપિ.

દીનોદ્ધારથુરંધરસ્ત્વનારો નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા-
પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર તથાપ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્ ।
કિંત્વર્હન્નિદમેવ કેવલમહો સદ્રોધિરત્નં શિવમ્,
શ્રીરત્નાકરમંગલૈ ક નેલય શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ॥ ૨૫ ॥

હારાથી ન સમર્થ અન્ય દીનનો ઉદ્ધારનારો પ્રભુ,
હારાથી નહિ અન્યપાત્ર જગમાં જોતાં જડે હે વિભુ;
મુક્તિ મંગળસ્થાન તોય મુજને ઇચ્છા ન લક્ષ્મીતણી,
આપો સમ્યગ્ રત્ન સ્યામ જીવને તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી.

અર્થ:-હે જિનેશ્વર ! આપના જેવો રંકને
ઉદ્ધારનાર કોઈ પ્રભુ નથી, તેમ મારા જેવું કૃપાનું
પાત્ર પણ કોઈ નથી; તો પણ હું કાંઈ આપની
પાસેથી ધન માગતો નથી; પરંતુ મોક્ષરૂપ લક્ષ્મીનાં
સમુદ્ર સમાન તથા મંગળમય એક સ્થાન એવા હે
જિનેશ્વર પ્રભુ ! હું તો ફક્ત સર્વ ઐયઃસાધક સમ્ય-
કત્વરત્નનીજ પ્રાર્થના કરું છું.

સમાપ્ત.

શ્રી વિનય વેંજયોપાધ્યાય વિરચિત

શ્રી પુન્ય પ્રકાશનું સ્તવન.

દુહા.

સકલ સિદ્ધિ હાયક સદા ॥ ચોવિશે જીનરાય ॥ સહ-
શુર સામિની સરસતી ॥ પ્રેમે પ્રણમું પાય ॥ ૧ ॥ ત્રિભુ-
વનપતિ ત્રિશલા તણો ॥ નંદન શુભ ગંભીર ॥ શાસન
નાયક જગ જયો ॥ વધંમાન વડવીર ॥ ૨ ॥ એક દિન
વીર જીજીવંતે ॥ ચરણે કરી પ્રણામ ॥ ભવિક જીવના હિત
ભણી ॥ પુછે ગૌતમ સ્વામિ ॥ ૩ ॥ મુક્તિ માર્ગ આરા-
ધીએ ॥ કહો કિલુ પેરે અરિહંત ॥ મુધા સરસ તવ વચન
રસ ॥ ભાષે શ્રી ભગવંત ॥ ૪ ॥ અતિચાર આજોર્ધએ ॥
મત ધરીએ શુર સાખ ॥ જીવ ખમાવો સયળ જે ॥ યોનિ
ચોરાશી લાખ ॥ ૫ ॥ વિધિજી વળી વોસરાવિએ ॥ પાપ
સ્થાન અઢાર ॥ ચાર શરણુ નિત્ય અનુસરો ॥ નિંદો દુરિ-
તાચાર ॥ ૬ ॥ શુભ કરણી અનુમોદીએ ॥ ભાવ ભલો મન
આણુ ॥ અણુસણુ અવસર આઢરી ॥ નવપદ જપો મુજણુ
॥ ૭ ॥ શુભ ગાંત આરાધન તણા ॥ એ છે દશ અધિ-
કાર ॥ ચિત્ત આણીને આઢરો ॥ જેમ પામો ભવ પાર ॥ ૮ ॥

॥ ઢાળ ૧ લી ॥

॥ એ છિંડી કીહાં રાખી ॥ એ દેશી ॥

જ્ઞાન દરિસણુ ચારિત્ર તપ વીરજ ॥ એ પાંચે આ-
ચાર ॥ એહ તણુ ઇહ ભવ પરભવના ॥ આળોઇએ અતિ-
ચાર રે ॥ પ્રાણી જ્ઞાન ભણે ગુણુ ખાણી ॥ વીર વદે એમ
વાણી રે પ્રાં ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ ગુરૂ જોળવીએ નહિ,
ગુરૂ વિનયે ॥ કાળે ધરી ખહુ માન ॥ સૂત્ર અર્થ તદુભય
કરી સૂધાં ॥ ભણીએ વહી ઉપધાન રે ॥ પ્રાં ૨ ॥ જ્ઞાનો
પગરણુ પાટી પોથી ॥ ઠવણી નોકરવાળી ॥ તેહ તણી કીધી
આશાતના ॥ જ્ઞાન ભક્તિ ન સંભાળી રે ॥ પ્રાં ૩ ॥ ઇત્યા-
દિક વિપરીતપણુથી ॥ જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ ॥ આભવ પર-
ભવ વળી રે ભવો ભવ ॥ મિચ્છા દુછડં તેહ રે ॥ પ્રાં
૪ ॥ સમકિત લ્યો શુદ્ધ બણી ॥ વીર વદે એમ વાંણી રે
॥ પ્રાં ૫ ॥ સં ॥ જિન વચને શંકા નવિ કીજે ॥ નવિ
પરમત અભિલાખ ॥ સાધુતણી નિંદા પરિહરજો ॥ ફળ
સંદેહ મ રાખ રે ॥ પ્રાં ૬ ॥ ૫ ॥ મૂઢપણું છંડો પર-
શંસા ॥ ગુણવંતને આદરીએ ॥ સામીને ધરમે કરી થીરતા ॥
ભક્તિ પ્રભાવના કરીએ રે ॥ પ્રાં ૭ ॥ સં ॥ ૬ ॥ સંધ
ચૈત્ય પ્રાસાદ તણે જે ॥ અવણુંવાદ મનલેખ્યો ॥ દ્રવ્ય
દેવકો જે વિણસાંડ્યો ॥ વિણસતાં ઉવેખ્યો રે ॥ પ્રાં ૮
સં ॥ ૭ ॥ ઇત્યાદિક વિપરીતપણુથી ॥ સમકિત ખંડકું

જેહ ॥ આલવ૦ ॥ મિછી૦ પ્રા૦ ॥ ૮ ॥ ચારિત્ર લ્યો
 રિચિત્ત આણી ॥ પાંચ સુમતિ ત્રણ ગુણિ વિરાધી ॥ આઠે
 પ્રવચન માય ॥ સાધુતણે ધરમે પરમાદે ॥ અશુદ્ધ વચન
 મન કાય રે ॥ પ્રા૦ ॥ ચા૦ ॥ ૯ ॥ શ્રાવકને ધરમે સા
 માયક ॥ પોસહમાં મન વાળી ॥ જે જ્યણા પૂર્વક એ
 આઠે પ્રવચન માય ન પાળી રે ॥ પ્રા૦ ॥ ચા૦ ॥ ૧૦ ॥
 ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી ॥ ચારિત્ર ડાળ્યું જેહ ॥ આ
 લવ૦ ॥ મિછા૦ પ્રા૦ ॥ ચા૦ ॥ ૧૧ ॥ આદે ભેદે તપ
 નવિ કીધો ॥ છતે જોગે નિજ શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા
 વીરજ ॥ નવિ ફેરવીકે ભગતે રે ॥ પ્રા૦ ॥ ચા૦ ॥ ૧૨ ॥
 તપ વીરજ આચારે એણી પરે ॥ વિવિધ વિરાધ્યાં જેહ ॥
 આલવ૦ ॥ મિ૦ ॥ પ્રા૦ ॥ ચા૦ ॥ ૧૩ ॥ વળીય વિશેષે ચારિત્ર
 ફેરા ॥ અતિચાર આળોઈએ ॥ વીરજિનેસર વચણ સુણીને ॥
 ચાપ મેલ સર્વ ધોઈએરે ॥ પ્રા૦ ॥ ચા૦ ॥ ૧૪ ॥

॥ ઢાળ ર જી. ॥

॥ પામી મુચુર પસાય ॥ એ દશી ॥

પૃથ્વી પાણી તેહ ॥ વાયુ વનસ્પતિ ॥ એ પાંચે થાવર
 ક્રમાં એ ॥ ૧ ॥ કરી કરસણ આરંભ ॥ એત્ર જે ખેડીયાં ॥
 કુવા તળાવ ખણાવીયાએ ॥ ૨ ॥ ધર આરંભ અનેક ॥
 ઢાંકા લોંચશં ॥ ખેડી માળ ચણાવીઆ એ ॥ ૩ ॥ લીંપણ

ગુંપણ કાજ ॥ એણી પરે પરપરે ॥ પૃથ્વીકાય વિરાધીયા
 એ ॥ ૪ ॥ ધોયણ નાહણ પાણી ॥ બીલણ અપકાય છોટી
 ધોટી કરી હુહબ્યાએ ॥ ૫ ॥ ભાઠીમર કુંભાર ॥ લોહ
 સોવનગરા ॥ ભાહલુંજા લિહાળાગરાએ ॥ ૬ ॥ તાપણ શે-
 કણ કાજ ॥ વજ્ર નિખારણ ॥ રંગણ રાંધણ રસવટીએ
 ॥ ૭ ॥ એણી પરે કર્માદાન ॥ પરે પરે કેળવી ॥ તેઉ
 વાયુ વિરાધીયાએ ॥ ૮ ॥ વાડી વન આરામ ॥ વાવો
 વનસ્પતિ પાન ફુલ ફળ ચુંટીયાંએ ॥ ૯ ॥ પુંખ પાપડી
 શાક ॥ શેકયાં સૂકવ્યાં ॥ છેદ્યાં છુંદ્યા આથીઆંએ ॥ ૧૦ ॥
 અળશીને એરંડ ॥ ઘાણો ઘાલીને ॥ ઘણા તિલાદિક પી-
 લીયા એ ॥ ૧૧ ॥ ઘાલી કોલું માંહે ॥ પીલી શેરડી ॥
 કંદમૂળ ફળ વેચીયાંએ ॥ ૧૨ ॥ એમ એકેંદ્રિ જીવ ॥
 હણ્યા હણાવીયા ॥ હણતાં જે અનુમોદિયાએ ॥ ૧૩ ॥
 આલખ પરલવ જેહ ॥ વળીય લવોલવે ॥ તે મુજ મિ-
 ત્તાદુઠ્ઠંએ ॥ ૧૪ ॥ કમી સરમીયા કીડા ॥ ગાડર ગં-
 ડાલા ॥ એળ પુરા અલશીયાંએ ॥ ૧૫ ॥ વાળા જળો
 ચુડેલ ॥ વિચળીત રસ તણા ॥ વળી અથાણાં પ્રમુખના
 એ ॥ ૧૬ ॥ એમ જેઠંદ્રિ જીવ ॥ જે મેં હુહબ્યા ॥ તે
 મુજ મિત્તાદુઠ્ઠંએ ॥ ૧૭ ॥ ઉધેહી જી લીખ ॥ માંકક
 મંકોડા ॥ ચાંચક કીડી કુંચુઆએ ॥ ૧૮ ॥ ગદ્દીઆં ધી-
 મેલ કાનખબુરીયા ॥ ગીંગોડા ધનેરીયાંએ ॥ ૧૯ ॥ એમ

તોઈદ્રિ જીવ ॥ જે મેં દુહવ્યા ॥ તે મુજ મિછીદુછડંએ
 ॥ ૨૦ ॥ માખી મછર ડાંસ ॥ મસા પતંગીયાં ॥ કંસારી
 કોલીયાવડાએ ॥ ૨૧ ॥ ઢીંકણુ વિંછુ તીડ ॥ ભમરા ભમ-
 રીયો ॥ કેતાં બજ ખડમાંકડીએ ॥ ૨૨ ॥ એમ ચૈરિદ્રિ
 જીવ ॥ જે મેં દુહવ્યા ॥ તે મુજ મિછીદુછડંએ ॥ ૨૩ ॥
 જળમાં નાખી જળરે ॥ જળચર દુહવ્યા ॥ વનમાં મૃગ
 સંતાપીયાએ ॥ ૨૪ ॥ પીડયા પંખી જીવ પાડી પાસમાં
 ॥ પોપટ ઘાસ્યા પાંજરે એ ॥ ૨૫ ॥ એમ પંચેંદ્રી જીવ ॥
 જે મેં દુહવ્યા ॥ તે મુજ મિચ્છાદુછડંએ ॥ ૨૬ ॥

॥ ઢાળ ૩ જી ॥

॥ વાણી વાણી હિતકારીજી ॥ એ દેશી ॥

ક્રોધ લોભભય હાસ્યથીજી ॥ બોલ્યા વચનઅસત્ય ॥ કુડ
 કરી ધન પારકાંજી ॥ લીધાં જેહ અદત્તરે ॥ જિનજી
 મિછીદુછડં આજ ॥ તુમ સાખે મહારાજરે ॥ જિનજી ॥
 દેઈ સારૂં કાજરે ॥ જિનજી ॥ મિચ્છાદુછડં આજ ॥ ૧ ॥
 એ આંકણી ॥ દેવ મનુજ તિર્યંચનાજી ॥ મૈથુન સેવ્યા જેહ
 ॥ વિષયા રસ લપટ પણેજી ॥ ઘણું બિડંબ્યો દેહરે ॥ જિનજી
 ॥ ૨ ॥ પરિગ્રહની મમતા કરીજી ॥ ભવે ભવે મેળી આથ ॥
 જે જીહાંની તે તીહાં રહીજી ॥ કોઈ ન આવી સાથરે ॥ જીનજી ॥
 ॥ ૩ ॥ રચણી લોજન જે કર્યાંજી ॥ કીધાં ભક્ષ અભક્ષ ॥

રસના રસની લાલચેજી ॥ પાપ કર્યા પ્રત્યક્ષરે ॥ જીનજી ॥
 ॥ ૪ ॥ વ્રત લેઈ વિરાધીયાંજી ॥ વળી લાગ્યાં પન્થખાણુ
 ॥ કપટ હેતુ કીરીયા કરીજી ॥ કીધા આપ વખાણુરે ॥ જીનજી ॥
 ॥ ૫ ॥ વ્રજુ ઢાળ આઠે દુહેજી ॥ આજોયા અતિચાર ॥
 શિવ ગતિ આરાધન તણેજી ॥ એ પહેલો અધિકારરે ॥
 જીનજી ॥ ૧ ॥

॥ ઢાળ ૪ થી ॥ ॥ સાહેલડીની દેશી ॥

પન્થ મહાવ્રત આદરો સાહેલડીરે ॥ અથવા લ્યે વ્રતખાર
 તો ॥ યશાશક્તિ વ્રત આદરી સાહેલડીરે ॥ પાળો
 નિરતિચાર તો ॥ ૧ ॥ વ્રત લીધાં સંભારીએ ॥ સાં ॥
 હેડે ધરીય વિચારતો ॥ શિવગતિ આરાધન તણે ॥ ॥
 સાં ॥ એ જીને અધિકારતો ॥ ૨ ॥ જીવ સવે ખમાવીએ
 ॥ સાં ॥ ચોની ચોરાશી લાખતો ॥ મન શુદ્ધ કરી
 ખામણું ॥ સાં ॥ કોઈ શું રોષ ન રાખતો ॥ ૩ ॥
 સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવે ॥ સાં ॥ કોઈ ન જાણે શત્રુતો
 ॥ રાગ દ્વેષ એમ પરિહરે ॥ સાં ॥ કીજે જન્મ
 પચિત્રતો ॥ ૪ ॥ સામી સંઘ ખમાવીએ ॥ સાં ॥ જે
 ઉપની અપ્રિતિતો ॥ સજન કુટુંબ કરે ખામણું ॥ સાં
 ॥ એ જીન શાસન રીતિતો ॥ ૫ ॥ ખમીએ ને ખમાવીએ
 ॥ સાં ॥ એહજ ધર્મનું સારતો ॥ શિવ ગતિ આરાધન

તણે ॥ સાં ॥ એ ત્રીજે અધિકાર તો ॥ ૬ ॥ મૃષાવાદ
હિંસા ચોરી ॥ સાં ॥ ધન મૂર્છા મૈથુનતો ॥ ક્રોધ માન
માયા તૃષ્ણા ॥ સાં ॥ પ્રેમ દ્વેષ પૈશૂનતો ॥ ૭ ॥ નિંદા
કળહ ન કીજીએ ॥ સાં ॥ કુડો ન દીજે આળ તો ॥
રતિ અરતિ મિથ્યા તજે ॥ સાં ॥ માયામોસ જંજાળતો
॥ ૮ ॥ ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવિયે ॥ સાં ॥ પાપસ્થાન
અઢારતો ॥ શિવગતિ આરાધન તણે ॥ સાં ॥ એ ચોથો
અધિકારતો ॥ ૯ ॥

॥ ઢાળ પ મી ॥

॥ હવે નિમુણે ઈહાં આવીયાએ ॥ એ દેશી ॥

જન્મ જરા મરણે કરી એ ॥ એ સંસાર અસારતો
॥ કર્યાં કરમં સહુ અનુભવે એ ॥ કેઈ ન રાખણ હારતો
॥ ૧ ॥ શરણ એક અરિહંતનું એ ॥ શરણ સિદ્ધ
ભગવંત તો ॥ શરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ ॥ સાધુ શરણ
ગુણવંત તો ॥ ૨ ॥ અવર મોહ સવિ પરિહરીએ ॥ ચાર
શરણ ચિત્ત ધાર તો ॥ શિવગતિ આરાધન તણે એ ॥
એ પાંચમો અધિકારતો ॥ ૩ ॥ આભવ પરભવ જે કર્યા
એ ॥ પાપ કરમં કેઈ લાખ તો ॥ આત્મ સામે તે નિર્દોષ
એ ॥ પડિકમિએ ગુરૂ સાખતો ॥ ૪ ॥ મિથ્યા મતિ
વર્તાવિયા એ ॥ જે ભાખ્યા ઉત્સૂત્ર તો ॥ કુમતિ કદાચ-
હમે વશે એ ॥ જે ઉચાખ્યાં સૂત્ર તો ॥ ૫ ॥ ધડયા

શ્રદ્ધાળ્યાં જે ધણ્યો ॥ ઘટી હળ હણીયાર તો ॥ ભવ
 ભવ મેળી મુકીયાં જે ॥ કરતાં જીવ સંહારતો ॥ ૬ ॥ પાપ
 કરીને પોષીયાં જે ॥ જન્મ જનમ પરિવારતો ॥ જનમાંતર
 પોહોત્યા પછીએ ॥ કોઈએ ન કીધી સારતો ॥ ૭ ॥ આ
 ભવ પરભવ જે કર્યાં જે ॥ એમ અધિકરણ અનેક તો ॥
 વિવિધે ત્રિવિધે ચોસરાવીએ એ ॥ આણી હૃદય વિવેક તો
 ॥૮॥ હુકુતનિંદા એમ કરીએ ॥ પાપ કરો પરિહાર તો ॥
 શિવગતિ આરાધન તણે ॥ એ છૂટો અધિકાર તો ॥૯॥

॥ ઢાળ ૬ ઠી ॥

આદિ તું નેધતે આંપણી ॥ એ દેશી ॥

ધનધન તે દિલ માહરો ॥ જીહાં કીધો ધર્મ ॥ દાન
 શિયળ તણ આહરી ॥ દાજ્યાં હુકર્મ ॥ ધન ॥ ૧ ॥
 શેત્રુંજીદિક તીર્થની ॥ જે કીધી જાત્ર ॥ ॥ જુગતે જન-
 વર પૂજ્યા ॥ વળી પોજ્યા પાત્ર ॥ ધન ॥ ૨ ॥ પુસ્તક
 રાખ લખાણીયાં ॥ જિનધર જિન ચૈત્ય ॥ સંઘ ચતુર્વિધ
 આચર્યા ॥ એ સારતે ખેત્ર ॥ ધન ॥ ૩ ॥ પડિકમણ
 સુપરે કર્યાં ॥ અમુકંપા દાન ॥ સાધુ સુરિ ઉવચાયને ॥
 કીધા મહુ માન ॥ ધન ॥ ૪ ॥ ધર્મ કાજ અનુમોદિએ
 ॥ એમ પ્રારંભ ॥ શિવગતિ આરાધન તણે ॥ એ સાતથો
 અધિકાર ॥ ધન ॥ ૫ ॥ ભાવ ભલો મન આણીએ ॥
 વિવિધ આણી ઠામ ॥ સમતા ભાવે ભાવીએ ॥ એ આતમ-

રામ ॥ ધન૦ ॥ ૬ ॥ મુખ દુઃખ કરણુ જીવને ॥ કોઈ
 આવર ન હોય ॥ કર્મ આપ જે આચાર્ય ॥ લોગવિષ્ણે
 સોય ॥ ધન૦ ॥ ૭ ॥ સમતા વિષ્ણુ જે અનુસરે ॥ પ્રાણી
 પુન્ય કામ ॥ છાર ઉપર તે લીપણું ॥ ઝાંખર ચિત્રામ ॥
 ધન૦ ॥ ૮ ॥ ભાવ ભલીપરે ભાવીએ ॥ એ ધર્મનો
 સાર ॥ શિવગતિ આરાધન તણે ॥ આઠમો અધિકાર
 ॥ ધન૦ ॥ ૯ ॥

॥ ઢાળ ૭ મી ॥

॥ રૈવત ગિરિ ઉપરે ॥ એ દેશી ॥

હવે અવસર જાણી ॥ કરીએ સંલેખણુ સાર ॥ અણુસણુ
 આદરિએ ॥ પચખી ચારે આહાર ॥ લલુતા સવિમુક્તી ॥
 છાંડી મમતા અંગ ॥ એ આતમ ખેલે ॥ સમતા જ્ઞાન તરંગ
 ॥ ૧ ॥ ગતિ ચારે કીધા ॥ આહાર અનંત નિશંક ॥ પણ
 તૃપ્તિ ન પામ્યો ॥ જીવ લાલચીઓ રંક ॥ દુલહો એ વળી
 વળી ॥ અણુસણુનો પરિણામ ॥ એહથી પામીજે ॥ શિવ-
 પદ સુરપદ કામ ॥ ૨ ॥ ધન ધના શલિભદ્ર ॥ ખંધો
 મેઘકુમાર ॥ અણુસણુ આરાધી ॥ પામ્યા ભવનો પાર ॥
 શિવમંદિર જાશે ॥ ૩ ॥ કરી એક અવતાર ॥ આરાધન
 કેરો ॥ એ નવમો અધિકાર ॥ ૩ ॥ દશમે અધિકારે ॥
 મહામંત્ર નવકાર ॥ મનથી નવિ મૂકો ॥ શિવ મુખ ફલ
 સહકાર ॥ એ જપતાં જાયે ॥ દુર્ગતિ દોષવિકાર ॥ મુપરે

એ સમરો ॥ ચૌદ પુરવનું સાર ॥ ૪ ॥ જનમાંતર ભાત્રું
 ॥ જો પામે નવકાર ॥ તો પાત્રીક ગાળી ॥ પામે મુર
 અવતાર ॥ એ નવપદ સરિખો ॥ મંત્ર ન કોઈ સાર ॥
 ઈહ ભવ ને પરભવે ॥ મુખ સંપતિ કાતાર ॥ ૫ ॥ બુઝ્યો
 બીલ બીલડી ॥ રાબરાબી થાય ॥ નવપદ મહિમાંથી ॥
 રાજસિંહ મહારાય ॥ રાણી રતનવતી બેહુ ॥ પામ્યાં છે.
 સુરભોગ ॥ એક ભવ પછી લેશે ॥ શિવ વધુ સંભોગ ॥ ૬ ॥
 શ્રીમતીને એ વળી ॥ મંત્ર કહ્યો તતકાળ ॥ કૃષ્ણોધર
 કીટીને ॥ પ્રગટ થઈ કુલ માળ ॥ શિવકુમરે જોગી ॥
 સોવન પુરૂષો કીધ ॥ એમ એણે મંત્રે ॥ કાજ ધણાનાં
 સિદ્ધ ॥ ૭ ॥ એ દશ અધિકારે ॥ વીર જનેશર ભાખ્યો
 ॥ આરાધન કેરો ॥ વિધિ જેણે ચિત્તમાં રાખ્યો ॥ તેણે
 પાપ પખાળી ॥ ભવ ભય દૂરે નાખ્યો ॥ જિન વિનય
 કરંતા ॥ સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો ॥ ૮ ॥

॥ ઢાળ ૮ મી ॥

॥ નમે ભવિ ભાવશુ એ ॥ એ દશી ॥

સિદ્ધારથ રાય કુળ તિલો એ ॥ ત્રિશલા માત
 મહારતો ॥ અવનિ તણે તમે અવતર્યા એ ॥ કરવા અમ
 ઉપકાર ॥ જ્યો જિનવીરજીએ ॥ ૧ ॥ મેં અપરાધ કર્યા
 ધણાએ ॥ કહેતાં ન લહુ પારતો ॥ તુમ ચરણે આબ્યા
 ભણી એ ॥ જો તારે તો તાર ॥ જ્યો ॥ ૨ ॥ આશ

કરીને આવીયો એ ॥ તુમ ચરણે મહારાજ તો ॥ આઘ્યાને
 ઉવેખશે એ ॥ તે કેમ રહેશે લાજ ॥ જયો ॥ ૩ ॥
 કરમ અલુજણ આકરાં એ ॥ જનમ મરણ જન્મજાતો ॥
 હું છું એહથી ઉલગ્યો એ ॥ છોડવ દેવ દયાળ ॥ જયો ॥
 ॥ ૪ ॥ આજ મનોરથ મુજ કળ્યા એ ॥ નાહાં દુઃખ
 દંદોળતો ॥ તુઠ્યો જિન ચોવીશમો એ ॥ પ્રગલ્યા
 પુન્ય કલ્લોલ ॥ જયો ॥ ૫ ॥ લવ લય વિનય તુમારડો
 એ ॥ લાવ લકિત તુમ પાયતો ॥ દેવ દયા કરી દીછો
 એ ॥ ઔધ બીજ સુપસાય ॥ જયો ॥ ૬ ॥

॥ કૃષ્ણશ ॥

ઈય તરણ તારણ સુગતિ કારણ ॥ દુઃખ નિવારણ જગ
 જયો ॥ શ્રીવીરજિનવર ચરણ શુણતાં ॥ અધિક મન ઉદ્ધટ
 થયો ॥ ૧ ॥ શ્રીવિજયદેવસૂરીદ પટધર ॥ તીરથ જંગમ
 ઇણેજગે ॥ તપગચ્છપતિ શ્રીવિજયપ્રભસૂરિ ॥ સૂરિ તેજ
 ઝગમગે ॥ ૨ ॥ શ્રીહીરવિજય સૂરિ શિષ્ય વાચક ॥
 કીર્તિવિજય સુરશુર સમો ॥ તસ શિષ્ય વાચક વિનય-
 વિજયે ॥ શુણ્યો જિન ચોવીશમો ॥ ૩ ॥ સય સત્તર
 સંવત ઓગણત્રીશે ॥ રહી રાંદેરચોમાસએ ॥ વિજય દશમી
 વિજય કારણ ॥ કિયો શુણ અભ્યાસએ ॥ ૪ ॥ નર લખ
 આસધન સિદ્ધિસાધન ॥ સુકૃત લીલવિલાસએ ॥ નિર્જર
 હોતો સ્તવન રચિયું ॥ નામે પુન્યપ્રકાશ એ ॥ ૫ ॥ ઇતિ
 શ્રી. શ્રી. શ્રી. શ્રી. શ્રી.

॥ અથ શત્રુંજય લઘુકથા ॥

અમૃતતયકેવલિના, કહિઅં સેતુંજાલેષ્વમાહૃષ્યં ॥

નાસ્યરિસિસ્સ પુરઓ, તં નેરુજાહ ભાવઓ ભવિષ્ય ॥૧॥

શબ્દાર્થ:—હે ભવ્યજનો ! અતિ મુક્ત મુનિએ નમ્રદ
ઋષિની કામલ શત્રુંજય વીર્યવું મહાત્મ્ય કહ્યું છે, તેને
તમે ભાવથી સાંભલો.

સેતુંજે પુંડરીઓ, સિદ્ધો ઈગિકૌડીપંચસંજુતા ॥

પુણિમાષ, સો મન્નઈ તેણ પુંડરિઓ ॥ ૨ ॥

શબ્દાર્થ:—શત્રુંજય ઉપર પુંડરિક ગણધર પાંચ
કાંડ સાધુ સહિત ચૈત્રમાસની પુનસે સિદ્ધ થયા છે, તેથી
તે પર્વતનું નામ પુંડરિક કહેવાય છે. ॥ ૨ ॥

નમિ વિનમિ સમ્યાપ્તો, સિદ્ધા નેતિ દોરી સાદુનું ॥

તદ દત્તિ કાલીસેવક, નિવૃત્તા વસ્ય કોલિઓ ॥૩॥

શબ્દાર્થ:—નમિ અને વિનમિ સ્થાન બે કોડ સાધુ-
સહિત કાલિય સુદી ૧૦ સિદ્ધ થયા, તેમજ પ્રાચિદ કાલે
વાલીખિલ બે બંધુ મુનિઓ કથકાંડ સાધુ સાથે કાર્તિક
સુદી ૧૫ સિદ્ધ થયા છે. ॥ ૩ ॥

પજ્જનસંવપઃ હાં, અદું દ્વાઓ મારકાદિઓ ॥

તહ પહવાવે પંચય, સિદ્ધિગયા નારયરિસિ ય ॥ ૪ ॥

શબ્દાર્થ—પ્રદુમ્ન સાંખ વિગેરે સાડા આઠ કોઠ કુમારો સહિત કાગણુ મુદી ૧૩ તેમજ પાંચ પાંડવો ૨૦) કોઠ સાથે આસો મુદી ૧૫ અને નારદઋષિ એકાણુ લાખ સહિત જેઠ મુદ ૧૫ સિદ્ધિ પદ પામ્યા. ॥ ૪ ॥

યાવચ્ચા સુય સેલં—ગાય મુણિણોવિ તહ રામમુણિ ॥

મરહો દસરહપુત્તો, સિદ્ધા વંદામિ સેતુંજે ॥ ૫ ॥

શબ્દાર્થ—થાવચ્ચા પુત્ર મુનિ દશહજાર સાથે, શુક-મુનિ હજાર સાથે, શેલકમુનિ પાંચસો સાથે, તેમજ દશરથના પુત્ર રામમુનિ અને ભરતમુનિ ત્રણ કોઠ મુનિ સાથે ચૈતર વદ ૧૪ શત્રુઞય ઉપર સિદ્ધ થયા છે, તેમને હું વાંદુ છું. ॥ ૫ ॥

અન્નેવિ સ્વાવેયમો ન, ઉસમાદ્વિસાલવંસસંભૂઆ ॥

જે સિદ્ધા સેતુંજે, વં નમહ મુણિ અસંસ્વિજ્ઞા ॥ ૬ ॥

શબ્દાર્થ—ખીજા પણ મોહને ખપાવનારા અને ઋમ-ભાદિકના વિશાલ વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા જે મુનિયો શત્રુઞય ઉપર સિદ્ધ થયા છે તે અસંખ્યાતા મુનિયોને હું વાંદુ છું. ॥ ૬ ॥

વંનાસ પાણીમાં, આસી સે ડુંગરોત્થાને મૂલે ॥

દસજોયણ સિરતલ, ઉચ્ચતં જોયણા અઢ ॥ ૭ ॥

શબ્દાર્થ—મૂલમાં, શત્રુજયનો વિસ્તાર પચાસ ભોજન હતો, શિખર ઉપર દશ ભોજન અને ઉંચપણે આઠ ભોજન હતો.

જં લહઈ અમ્મતિત્યે, ડગ્ગેણ તવેણ વંધવેરેણ ॥

તં લહઈ પયત્તેણ, સે-તુંજગિરિમ્મી નિવસંતે ॥ ૮ ॥

શબ્દાર્થ—અન્યતીર્થમાં ઉગ્રતપથી અથવા પ્રહાર્યથી જે ફક્ત પ્રાપ્ત થાય તે ફક્ત પ્રયત્ને શત્રુજય ઉપર વસવાથી થાય છે. ॥ ૮ ॥

જં કોઢિય પુનં, કામિયઆહારમોડિઆ જેડ ॥

જં લહઈં તત્થ પુનં, ઇગો વાસેણ સે-તુંજે ॥ ૯ ॥

શબ્દાર્થ—મચ્છિત ભોજન વડે કોડ માણુમને જમાડવાથી જે પુણ્ય થાય, તે પુણ્ય શત્રુજય ઉપર એક ઉપવાસ કરવાથી થાય છે.

જં કિંચી ન મતીત્ય, સગ્ગે પાયાલે માણુસે લોણ ॥

તં સન્ન મેવ દિઠ્ઠં, પુંઢરિય વંદિય સંતે ॥ ૧૦ ॥

શબ્દાર્થ—સ્વર્ગ, પાતાલ અથવા મનુષ્ય લોકમાં જે કોઈ પણ નામ માત્ર તીર્થ હોય, તે સર્વ ફક્ત શત્રુજયને વાંડવાથી હીઠાં બાણવાં. ॥ ૧૦ ॥

પડિલામેતે સર્વે, ~~વિદ્યાર્જિતે~~ સાદુસે-સુંજે ॥

કોહરેજં ચ અદિદે, દિદેઅ અર્જેતયે હીઈ ॥ ૧૧ ॥

શાખદાર્થ-શત્રુંજય પર્વતને દીઠા અણુદીઠા પણ તેના અનુભવ ચાલવાથી ચતુર્વિધ સંઘની ભક્તિ કરવા જેટલું પુણ્ય થાય છે, ન દેખવાથી કોડ ગણુ અને દેખવાથી અનંતગણુ થાય છે.

કેવલનાણુપ્પત્તી, નિવ્વાણં આસિ જત્ય સાદુજં ॥

પુંડરિણ વંદિત્તા, સર્વે તે વંદિયા સત્ય ॥ ૧૨ ॥

શાખદાર્થ-જ્યાં સાધુઓને જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ અને મોક્ષપ્રાપ્તિ હોય છે; ત્યાં તે પુંડરીકજિરિને વંદન કરવાથી તે સર્વે મુનિઓને વાંઘા બાંધવા. ૧૨ ॥

અઘાવયં સમેણ, પાવા ચંપાઈં ઉજ્જંતં નગે ય ॥

વંદિતા પુનઃ ફલં, સયણુણં તંપિ પુંડરીણ ॥ ૧૩ ॥

શાખદાર્થ-ઋષભ દેવનું મોક્ષ ક્ષેત્ર અઘાવય, બિન સિદ્ધક્ષેત્ર સમેતશિખર, સ્વિરમણુનું મોક્ષસ્થાન પાવાપુરી, વામુપૂજ્યનું સિદ્ધક્ષેત્ર અંખાનગરી અને નેમનગરનું મોક્ષ-સ્થાન ગિરનાર. એ સર્વે તીર્થને વાંઘવાથી એ ગણુ પુણ્ય પુંડરિક તીર્થને લેટવાથી થાય છે.

પૂજા કરણે પુન્ન, ઇગણું સયણું ચ પડિમાષ ॥

જિજિભવણે સહસ્તં, પાંતણું પાલણે હોઈ ॥૧૪॥

શબ્દાર્થ—પૂજા કરવાથી જે પુણ્ય થાય તે એક ગણું, તેથી સો ગણું પ્રતિમા બારાવવાથી આવે છે, તેથી જિજિ ભુક્ત કરાવવાથી હજારગણું અને અનંતગણું ફલ તીર્થરક્ષાથી હોય છે ॥ ૧૪ ॥

પડિમં ચેદ્દરં વા, સિંહગિરીસ્ત મત્યે કુણદ ॥

મૂત્રુણ મરવાસં, વસદ સગ્ગેણ ચિરવસગ્ગે ॥ ૧૫ ॥

શબ્દાર્થ—જે માણસ મૃત્યુનંદન પર્વત ઉપર પ્રભુની પ્રતિમા અથવા જિનમંદિર કરાવે છે, તે માણસ ભરત કૃત્રણું રાજ્ય લોગવીને સ્વર્ગ અથવા મોક્ષ પામે છે. ॥૧૫॥

નવકાર પોરિસીષ, પુરિમદ્દે માસણં ચ આયામં ॥

પુંડરીકં ચ સરંતો, ફલકંચી કુણદ અમત્તદં ॥ ૧૬ ॥

શબ્દાર્થ—ફલની સ્તુતિ કરવાસે નોકારસ્ત્રીનું, પોર-સ્ત્રીનું, પુરિમદ્દનું, એકાસણાનું અને આંખીલનું એટલાનું પાંચખખાણ કરે તેમજ પુંડરીકનું સ્મરણ કરતો હતો ઉપવાસ કરે. ॥ ૧૬ ॥

સદ્દ દમ્મ વસમ દ્વિત્ત—લસાણ માસ દ્વિમાસ સવળણં ॥

ત્તેગરમ્મદ્દો સદ્દ, સિન્નજ્જં સંધરંતોય ॥ ૧૭ ॥

શબ્દાર્થ—છઠ્ઠું, અઠ્ઠમ, દશમ દુવાલસ, પક્ષમણુ
અને સક્ષમણુ. એ સર્વ કરવાનું ફલ મન, વચન અને કાયાથી
શુદ્ધ એવો જે માણસ શત્રુજયને સંભારે તે પામે છે. ॥૧૭॥

છઠ્ઠેણં મત્તેણં, અપાણેણં તુ સત્ત જત્તાઈં ॥

જો કુણઈ સેત્રુંજે, તઈય ભવે લહઈ સો મુલ્લવં ॥૧૮॥

શબ્દાર્થ—જે માણસ ચોવીહાર છઠ્ઠમતે શત્રુજયની
સાત જાત કરે છે. તે ત્રીજા ભવે મોક્ષ પામે છે. ॥૧૮॥

અજ્જિ દીસઈ લોણ, મત્તં ચઈંણ પુંદરીયનગે ॥

સગે સુદ્દેણ વચ્ચઈ, સીલવિહૂખોપે હોઝણં ॥ ૧૯ ॥

શબ્દાર્થ—આજ પણુ લોકમાં દેખાય છે કે, જે માણસ
સીલરહિત છતો પણુ પુંડરિક ગિરિ ઉપર અનશન કરે છે
તે મુખે સ્વર્ગમાં જાય છે. ॥ ૧૯ ॥

છત્તં ઈસ્ય પઢાગં, ચામર ધિંગાર થાલદાણેણ ॥

વિજ્ઞાહરોઅ હવઈ, તહ ચ્ચકી હોઈ રહદાણા ॥ ૨૦ ॥

શબ્દાર્થ—માણસ છત્ર ધ્વજ, પતાકા, ચામર, કલશ
અને થાલ એ વસ્તુઓનાં દાનથી વિદ્યાધર થાય છે અને રથ-
દાનથી ચક્રવર્તી પદ પામે છે. ॥ ૨૦ ॥

દસ વીસ તીસ ચત્તા, લલ્લવપન્નાસા પુલ્લપદાણેણ ॥

લહઈ ચત્તથ છઠ્ઠ-ઠમ દસમ દુવાલસ ફલાઈં ॥ ૨૧ ॥

શાળદાર્થ-દશલાખ, વીશલાખ, ત્રીશલાખ, ચાલીશ-
લાખ, અથવા પચાસલાખ પુષ્પની માલના દાનથી (ચડાવાથી)
અનુક્રમે એક ઉપવાસનું, બે ઉપવાસનું, ત્રણ ઉપવાસનું,
ચાર ઉપવાસનું અથવા પાંચ ઉપવાસનું ફલ થાય છે. ॥૨૧॥

ધૂવે પરુલુવવાસો, માસરુલમણં કપૂરધૂવંમિ ॥

કિત્તિય માસરુલમણં, સાદૂપડિલામિણ લહઈ ॥૨૨॥

શાળદાર્થ-કૃષ્ણ અગુરના ધુપથી પંદર દિવસના
ઉપવાસનું ફલ અને કર્પૂરના ધૂપથી એક માસના ઉપવાસનું
ફલ થાય છે. વત્રી સાધુને શુદ્ધ આહારાદિક આપવાથી
કેટલાક માસના ઉપવાસનું ફલ થાય છે. ॥ ૨૨ ॥

ન વિતં સુવન્ન ભૂમી-સળદાંણણ અન્નતિત્થેસુ ॥

જં પાવડ પુન્ન ફલં, પુઆ ન્હવણેણ સિત્તંજે ॥ ૨૩ ॥

શાળદાર્થ-શત્રુંજય ઉપર તીર્થપતિને પૂજા ન્હાવણ
કરાવવાથી જેટલું પુણ્યફલ પ્રાપ્ત થાય, તેટલું પુણ્યફલ
બીજા તીર્થમાં મુવણું, ભૂમી અથવા આભૂષણનાં દાનથી
પણ ન થાય. ॥૨૩॥

કંતાર ચૌર સાવય, સમુદ્દ દારિદ્ર રોગ રિઓ રુદ્ધા ॥

મુચ્ચંતિ અવિગ્ધેણં, જે સે-તુંજ્જં ધરંતિ મણે ॥ ૨૪ ॥

શાબ્દાર્થ—જે માણસ મનમાં શત્રુજયનું મ્હાત કરે છે તે માણસ અરણ્યના; ચોરના, સિંહાદિકના, સમુદ્રના; દારિદ્રના, શેગતા, શત્રુના અને ભયંકર અભિતા ભયને નિર્વિભયપણે ભણે છે છે.

સારાવલી પયન્નગ, ગાહાઓ સુઅહરેણ મણિઆઓ ॥

જો પઢઈ ગુણઈ નિસુણઈ, સો લહઈ સિ-તુંજ્જજત્તફલં ૨૫

શાબ્દાર્થ—યુતધરે સારાવલી નામના પ્રજાપના સૂત્રમાં જે ગાથાઓ કહી છે, તેને જે માણસ ભણે છે, મળે છે અથવા સાંભળે છે, તે શત્રુજયની જાત્રાના ફલને પામે છે. ॥૨૫॥

॥ ઇતિ શત્રુજય લઘુકથા સમાપ્ત ॥

॥ અથ શ્રી સઝાયો પ્રારંભ. ॥

શ્રી આત્મોપદેશ સઝાય.

સાસરીયે એમ જઈરે બાઈ, સાસરીયે એમ જઈરે
 જીવધર્મ તે સસરું કહીયે, જીવર દેવ તે સસરો. જિન
 આણા સાધુ રહીયાલી, તેના કદામાં વિચરે બાઈ. સાં ૧
 અરા ને પરાં ક્યાંહિ ન લખીયે, લખતાં જસ નવિ લહી-
 યેંરે બાઈ. સાં શિયલ સ્વભાવ સોહે ધાધરીયો, જીવદયા
 કાંચલડી; સમકિત ઓઢણી ઓઢીરે જીણી, શંકા મેલેં ન
 ખરડીરે બાઈ. સાં ૧૨૥ નિશ્ચય ને વ્યવહાર તણા બે, પાચે
 નેહર ખલકે; બેઉ વિધ ધર્મ સાધુ શ્રાવકનો, કાને અકોટા
 અલકેરે બાઈ. સાં ૧૩૥ તપ તણા બે ઘેરખા બાંહે, તગતગે
 તેજે સારા; જ્ઞાન પરમત તણું તે અર્યા, માંહે પરિણામની
 ધારારે બાઈ. સાં ૧૪૥ સગ સિંદુરનું કીધું ટીલું, શિયળનો
 ચાંડલો સોહે; ભાવનો હાર હૈયામાં લહેકે, દાનનાં કાંકણ
 સોહેરે બાઈ. સાં ૧૫૥ સુમતિ સાહેલી સાથે લેઇને, દીઠે
 મારગ વહીયે; ક્રોધ ક્રાયા કુમતિ અજ્ઞાની, તેહણી વાત
 ન કરીયેરે બાઈ. સાં ૧૬૥ મિથ્યાત્વી પીયરમાં ન વસીયે,
 રહેતાં અલખામણાં થઇયે; મોહ માયા માવતર વીર્યા,
 દોષિલો કલ મિગમીયેરે બાઈ. સાં ૧૭૥ અનુભવ પ્રીતમ
 સાથે રમતાં, પ્રેમે આનંદ પદ લહીયે; વિનય પ્રભ સૂરી
 પ્રસાદે, ભાવે શિવમુખ લહીયેરે બાઈ. સાં ૧૮૥

આત્મોપદેશ સંગ્રહ.

હુંતો પ્રણમું સદ્ગુરુ રાયારે, માતા સરસતીના વંદું
 પાચારે; હુંતો ગાઉં આતમરાયા, જીવનજી ખારણે મત
 જાણેરે. તુમેં ઘેર ખેડા કમાવો ચેતનજી, ખારણે મત જા-
 નેરે. ૧ તાહરે ખાહિર દુર્મતિ રાણીરે, કેતાસું કુમતિ કેહે
 વાણીરે; તુંને લોલવી ખાંધશે તાણીરે, જીવનજી ખારણે મત
 જાણેરે; તાહરા ધરમાં છે ત્રણ રત્નરે, તેનું કરજે તુંતો
 ચત્નરે; એ અખુટ ખજાનો છે ધનરે. જીવનજી ॥૨॥ તાહરા
 ધરમાં પેઠા છે ધૂતારારે, તેને કાઢાને પ્રીતમ ખ્યારારે; જોષી
 રહેાને તુમે ન્યારા. જીવનજી ॥૩॥ સત્તાવનને કાઢો ધરમાંથીરે
 ત્રેવીશને કહો જાયે ઇહાંથીરે; પછી અનુભવ જગશે માંહેથી.
 જીવનજી ॥૪॥ શેલ કષાયને હીયો શીખરે, અઠાર પાપસ્થાનક
 ને મંગાવો બીખરે; પછી આઠ કરમની શી બીક. જીવનજી
 ચારને કરોને ચકચૂરરે, પાંચમી શું થાઓ હજુરરે; પછે
 પામો આનંદ ભરપૂર. જીવનજી ॥૫॥ વિવેક હીવે કરો અજુ-
 માલોરે, મિથ્યાત્વ અંધકારને ટાલોરે; પછે અનુભવ સાથે
 માલોરે. જીવનજી ॥૬॥ સુમતિ સાહેલી શું ખેલોરે, દુર્મતિનો
 છેડો મેહલોરે; પછે પામો મુક્તિ ગઠ હેલોરે. જીવનજી
 મમતાને કેમ ન મારોરે, જીતી બાજી કાંઈ હારોરે; કેમ
 પામો ભવનો પારોરે. જીવનજી શુદ્ધ દેવ ગુરુ સુપસાયરે,
 મારો જીવ આવે કાંઈ ઠાયરે; પછે આનંદ ધનમય થાયરે.
 જીવનજી ખારણે મત જાણેરે. ॥૭॥

ગોયમની સજ્જાય.

ગોયમ પૂછે શ્રી મહાવીરનેરે, ભાખો ભાખો પ્રભૂજી
 સંબંધરે; પડીકમણાથી સ્યું ફલ પામીએરે, સ્યું સ્યું થાયે
 પ્રાણીને બંધરે. ॥૧॥ ગોં સાંભલ ગોયમ જે કહું પુન્યથીરે,
 કરણી કરતાં જે પુન્યનું બંધરે, પુન્યથી હુએ અધિકો કૈન
 હીરે; જેથી થાયે સુખ સંબંધરે. ॥૨॥ ગોં ઈચ્છા પડિલમણ
 કરિ પામીએરે, પ્રાણીને થાયે પુન્યનું બંધરે; પુન્યની કરણી
 જે ઉવેખસ્યેરે, પરભવ થાસ્યે અંધોઅંધરે. ॥૩॥ ગોં પંચ
 હજાર ને ઉપર પાંચસેરે, દ્રવ્ય ખરચી લખાવેં જેહરે; જી-
 વાભગવઈ પત્રબણા તણીરે, મુકે ભંડાર પુન્યનિરેહરે. ॥૪॥
 ગોં પાંચ હજારને ઉપર પાંચસેરે, ગાયો ગર્ભવંતિ જેહરે;
 તે તે અભયદાન દેતાં થકારે, મુહપતિ આપ્યાનુ પુન્ય એ
 હરે. ॥૫॥ ગોં દસ હજાર ગોકુલ ગાયો તણારે, એકેકો દસ
 હજાર પ્રમાણરે; તેને અભયદાન દેતાં થકારે, ઉપજે પ્રાણીને
 નિરવાંણરે. ॥૬॥ ગોં તેથી અધીકું ઉત્તમ ફલ પામીએરે,
 પરને ઉપદેસ દીધાનું બાણરે; ઉપદેસ થકી સંસારી તરેરે,
 ઉપદેસે પામે પરિભલ નાણરે. ॥૭॥ ગોં શ્રી જીનમંદિર
 અભિનવ સોભતોરે, સિખરનું ખરચ કરાવે જેહરે; એકેકો
 મંડપ બાવન ચૈત્યનોરે, ચરવલો આપ્યાનુ પુન્ય એહરે. ॥૮॥
 ગોં માસ ખમણની તપસ્યા કરેરે, અથવા પંજર કરાવે
 જેહરે; એહવા કોડ પંજર કરતાં થકારે, કાંબલિયું આ-

જ્યાનું ફલ એહરે. ૥૯૯૥ ગોઁ સહસ અઘ્યાસી દાન શાલા
 તણુરે, ઉપજે પ્રાણિને પુન્યનું બંધરે; સ્વામી સંગાથે ગુરને
 થાંનકેરે, પ્રવેશ થાએ પુન્યનું બંધરે. ૥૧૦૥ ગોઁ શ્રી જીન
 પ્રતિમાસો વનમાં કરેરે, સહસ અઘ્યાસીનું પ્રમાણુરે; એકેકી
 પ્રતિમાં પાંચસે ધનુષનીરે, ઈરિયાવહિ પાડકમવાનો એ પ્ર-
 માણુરે. ૥૧૧૥ ગોઁ આવશ્યક પંનર જીગતે અંથમાંરે, ભાખ્યે
 એ પડિકમણુનો સબંધરે; જીવા ભગવઈ આવશ્યક જોઈનેરે;
 સ્વચ્છ સુખ ભાખે વીરજીણુંદરે. ૥૧૨૥ ગોઁ વાચક જસ કહે
 શ્રદ્ધા ધરેરે, પાલસ્યે પડિકમણુનો વ્યવહારરે; અનુત્તર સમ
 સુખ પાંમે મોટકુરે, પામસ્યે ભવિજન ભવજલ પારરે.
 ૥૧૩૥ ઇતિ સજ્જાય સંપૂર્ણ.

અમરકુમારની સજ્જાય.

રાજગૃહી નયરી ભલી, તિહાં શ્રેણિકરાજરે; જિન-
 ધર્મનો પરિચય નહિ; મિથ્યાંમત માંહે રાચ્યારે, કર્મ તણી
 ગતિ સાંભળો. ૥૧૧૥ કર્મ કરે તે હોયરે, સવારથનાં સહુ કો
 સગા; વિણુસવા નહિ કોઈરે. કર્મ તણી, ૥૨૥ રાજા શ્રેણિક
 એકદા ચિત્ર સાલા કરાવેરે; અનેક પ્રકારે મંડણી, દેખતા
 મન મોહરે. કર્મ ૥૩૥ દરવાજે ગિરગિર પડે, રાજા મન
 પસ્તાવેરે; પુછે જોષી પંડીતા, બાહ્યણુ ઇમ બતાવેરે. કર્મ, ૥૪૥
 બાલક બત્રિશ લક્ષણો, હોમી જે જોણુ માંહેરે; તો એહ
 મોહલ પડે નહિ; ઇમ ભાંખે વચણુ અભજોરે. કર્મ. ૥૫૥ રાજા

ઢંઢેરો ફેરીઓ, જે આપે બાલ કુંવારોરે; તોલી આપું
 બરોબરો, સોનઈઆ ઘણસારોરે. કર્મ, ૥૬૥ રૂપભક્ત બ્રાહ્મણ
 તિહાં વસે, બ્રા તસ ધરણી જાણોરે; પુત્ર ચારસોહામણા,
 નિરધનીઓ પુત્ર હીણોરે. કર્મ, ૥૭૥ રૂપભક્ત કહેનારને, આપો
 એક કુંવારોરે; ધન આવે ઘર આપણે, આપણુ સુખિઆં
 સારોરે. કર્મ ૦ ૥૮૥ નારી કહે વેગે રો, આપો અમર કુમા-
 રોરે; મહારે મન અણુ ભાવતો, આંખથી કરો અલગોરે.
 કર્મ ૦ ૥૯૥ વાત જણાવી રાયને, રાજા મનમાં હરખ્યોરે;
 જે માગે તે આપીને; લાવો બાલકુંવારોરે. ૥૧૦૥ કર્મ ૦ સેવક
 પાછા આવીઆ, ધન આપે મન માન્યોરે; અમર કહે મોરી
 માતાજી, મુને મત આપીજેરે. ૥૧૧૥ કર્મ ૦ માતા કહે તુને
 સુ કરૂં, મહારે મન તું સુવેરે; કામ કાજ કરે નહિ,
 ખાવાને જોઈએ સારોરે; આંખે આંસુ નાખતો, બોલે બાલ
 કુંવારોરે; સાંભલો મોરા તાતજી, તુમે મુજને રાખોરે. કર્મ ૦
 ૥૧૨૥ તાત કહે હું સુ કરૂં, મુજને તો તું ખ્યારોરે; માતા વેચે
 તાહરી, મહારો નહિ ઉપાયરે. કર્મ ૦ ૥૧૩૥ કાકો પણ પાસે
 હતો; કાકી મુજને રાખોરે; કાકી કહે હું સુ જાણું, મહારે
 તુ સુ લાગેરે. કર્મ ૦ ૥૧૪૥ બાલક રોતો સાંભલી, માસી કુવા
 તે આવેરે; બહેન પણ તીહાં બેઠી હતી, કિણુહી મુજને
 રાખોરે. કર્મ ૦ ૥૧૫૥ જો જો ધન અનરથ કરે, ધન પડાવે
 ખટ્ટેરે; ચોરી કરે ધન લોભીઓ, મરીને દુરગતી જાયરે. ૥૧૬૥

કર્મં હાથ પકડીને લઇ ચાલ્યા, કુંવર રોવણુ લાગ્યોરે;
 મુજણે રાજ હોમસે, ઇમ બાલક બહુ જૂરેરે. ॥૧૭॥ કર્મં
 બાલકને તવ લેઈ ચાલ્યા, આળ્યા ભર બભરરે; લોક સહુ
 હાહા કરે, વેચ્યો બાલ ચંડાલેરે. ॥૧૮॥ કર્મં લોક તીહાં
 બહુલા મલ્યા, જોવે બાલ કુંવારોરે; બાલ કહે મુજ રાખી
 લ્યો, થામુ દાસ તુમારોરે. ॥૧૯॥ કર્મં સેઠ કહે રાખુ સહી,
 ધન આપી મુહ માગ્યોરે; રાયે મંગાળ્યો હોમવા, તે તો
 નહિ રખાએરે. ॥૨૦॥ કર્મં બાલકને તે લઈ ગયા, રાજજીની
 પાસેરે; ભટજી પણ ખેડા હતા, વેદ શાસ્ત્ર ના જાણેરે.
 ॥૨૧॥ કર્મં ભટજીને રાજ કહે, દેખો બાલ કુંવારોરે;
 બાલકને સો દેખવો, કામ કરો મહારાજ રે. ॥૨૨॥ કર્મં
 બાલક કહે કરજોડીને, સાંભલો શ્રી મહારાજરે, પ્ર-
 જ્ઞના પ્રીતર તુમે; મુજને કીમ હોમીજેરે. ॥૨૩॥ કર્મં રાજ
 કહે મુલ લીયો, મહારો નહિ અન્યાયરે; માતા પીતાએ તુને
 વેચીઓ, મેહોમવા આણ્યોરે. ॥૨૪॥ કર્મં ગંગોદકે નવરાવીને,
 ગલે ગાલી પુલની માલારે; કેસર ચંદન ચરચીને, પ્રામણ્ય
 ભણતા તવ વેદોરે. ॥૨૫॥ કર્મં અમર કુંમર મન ચીંતવે,
 મુજને સીખવીઓ સાધુરે; નવકાર મંત્ર છે મોટકો, સંકટ
 સહુ ટલી જાશેરે. ॥૨૬॥ કર્મં નવપદ ધ્યાન ધરતા થકાં,
 દેવ સિંગાસણ કંપ્યોરે; ચાલી આળ્યો ઉતાવલો, જીહાં છે
 બાલ કુંવારોરે. ॥૨૭॥ કર્મં અગ્નિ જાલા ઠંડી કરી, કીધો

સિંહાસણ ચંજોરે; અમર કુંમરને બેસારીને, દેવ કરે શું બુ
 ગાંભોરે. ॥૨૮॥ કર્મં રાજાને ઉઘો નાંખીઓ, મુખે છુટયાં
 લોહીરે; પ્રામણ્ય સહુ લાંબા પડયા, જાણે મુકાં કાઠોરે. ॥૨૯॥
 કર્મં રાજ સભા અચરીજ થયી, એ બાલક કોઈ મોટોરે;
 પગ પૂજી જે એહના, તોએ મુવા ઉઠોરે. ॥૩૦॥ કર્મં બાલકે
 છાંટો નાખીઓ, ઉઠયો શ્રેણીક રાજરે; અચરીજ દીઠો મો-
 ટકો, આ શું હુવો કાળેરે. ॥૩૧॥ કર્મં પ્રામણ્ય પડીઆ દે-
 ખીને, લોક કહે પાપ જીવોરે; બાલહત્યા કરતા થકાં, તે-
 હના ફલ છે એ હોરે. ॥૩૨॥ કર્મં પ્રામણ્ય સહુ ભેલા થયા,
 દેખે એમ તમાસોરે; કનક સિંગાસણ ઉપરે, બેઠો, અમર
 કુમારોરે. ॥૩૩॥ કર્મં રાજા સહુ પરીવારસું, ઉઠયો તે તત
 કાલોરે; કરજોડી કહે કુમર, એ રાજ્યરીધી સહુ તહારીરે.
 ॥૩૪॥ કર્મં અમર કહે સુણો રાજવી; રાજસું નહિ મુજ
 કાળેરે; સંયમ લેસું સાધુનો, સાંભલો શ્રી મહારાજેરે. ॥૩૫॥
 કર્મં રાય લોક સહુ ઇમ કહે, ધન ધન બાલકુમારોરે;
 ભટજી પણ સાજા હુવા, લાજ્યા તે પણ માહોરે. ॥૩૬॥ કર્મં
 જયજયકાર હુવો ઘણો, ધરમતણે પરસાદેરે; અમરકુમાર
 મન સાધતો, જાતી સમરણ જાનોરે. ॥૩૭॥ કર્મં અમરકુમાર
 સંજમ લીઓ, કરે પંચમુઠી લોચરે; બાહીર જઈ સમ-
 સાણે, કાઉસગ રહ્યો સુભ ધ્યાનેરે. ॥૩૮॥ કર્મં માતપિતા
 બાહિર જઈને, ધન ધરતીમાંહી ગાલ્યોરે; કાંઈક ધન વેંચી

લીઓ, જાણે વીવાહ મંડાણોરે. ॥૩૬॥ કર્મં એટલે દોડતો
 આવીઓ, કોઈક બાલ કુવારોરે; માત પીતાને ઇમ કહે,
 અમર કુમરની વાતોરે. ॥૪૦॥ કર્મં માત પીતા વીલખા થયા,
 બુંડો થયો એ કામોરે; ધન રાજ લેસે સહુ, કાંઈક કરીએ
 ઉપાયોરે. ॥૪૧॥ કર્મં ચીંતાતુર થઈ અતી ઘણી, રાતે નિંદ
 ન આવેરે; પુરવ વૈર સંભારતી, પાપીણી ઉઠી તેની વારોરે.
 ॥૪૨॥ કર્મં શસ્ત્ર હાથ લેઈ કરી, આવી બાલક પાંસેરે;
 પાલીએ કરીને પાપીણી, માયો બાલ કુમારોરે. ॥૪૩॥ કર્મં
 મુકલ ધ્યાન સાધતો, શુભ મન આણી ભાવોરે; કાલ કરીને
 અવતર્યો, બારમાં સ્વર્ગ મળરોરે; ॥૪૪॥ કર્મં બાવીસ સાગર
 આઉખો, ભોગવી વંછીત ભોગોરે; મહાબીદેહમાં સીજસે; પા-
 મસે કેવલ નાણોરે. ॥૪૫॥ કર્મં હવે તે માતા પાપણી, મન
 માંહી હરખ અપારોરે; ચાલી જાય આનંદમે, વાઘણી મલી
 તે વારોરે. ॥૪૬॥ કર્મં ફેફડી નાખી તે વારે, પાપણી મુઠ
 તીણ વારોરે; છઠી નરકે ઊપણી; બાવીસ સાગર આચુરે.
 ॥૪૭॥ કર્મં જીવો જીવો મંત્ર નવકારથી; અમર કુમર મુભ
 ધ્યાનોરે; સુર પદવી લહી મોટકી, ધરમ તણે પરસાદોરે.
 ॥૪૮॥ કર્મં નરભવ પાંખી જીવડા, ધરમ કરો મુભ ધ્યાનોરે,
 તો તુમે અમર તણી પરે, સીધગતી લેસો સારીરે. ॥૪૯॥
 કર્મં કર જોડી કવીયણુ બણે, સાંભલો ભવીજણુ લોકોરે;
 વેર વીરોધ કોઈ મત કરો, જીમ પામો ભવ પારોરે. ॥૫૦॥

શ્રી છન ધરમ મુરતડસમો, જેણી સીતલ છાંયારે; જેહ
આરાધે ભાવસુ; સીજે વંછીત કાળેરે. ॥૫૧॥ કર્મ તણી
મતી સાંભળો. અમર કુંભારની સજાય સમાપ્ત.

પાંચમની સજાય.

મુગુર ચરણ પસાઉલે રે લાલ, પંચમીનો મહિમાય
આતમા વીવરીને કહે મુણ્જે રે લાલ; મુણ્જતા પાતીક બાય
આતમા આ ભવ મુખ પામે ઘણો રે લાલ, પરલવ અમર
વીમાન આતમા પંચમી તપ પ્રેમે કરો રે લાલ. ॥ ૧ ॥
સચલ મુત્ર રચના બની રે લાલ, ગણધર હુવારે વીખ્યાત
આતમા જ્ઞાને ગુણે કરી બાણતા રે લાલ; સરગ નરકની
વાત આતમા પંચમી તપ પ્રેમે કરો રે લાલ. ॥૨॥ મન મુખે
આરાધીયે રે લાલ, છુટે કર્મનીદાન ગુરૂ જ્ઞાનેથી દીપતા
રે લાલ; તે તરીયા સંસાર આતમા જ્ઞાન વંતને સહુ
નમે રે લાલ, ઉતારે ભવપાર આતમા પંચમી તપ પ્રેમે
કરો રે લાલ. ॥ ૩ ॥ અજવાલી પક્ષ પંચમી રે લાલ,
કરો ઉપવાસ જગીસ આતમા નમો નાણુસ ગુણુનું ગણો
રે લાલ; નોકારવાલી વીસ આતમા પંચમી તપ પ્રેમે
કરો રે લાલ. ॥૪॥ પંચ વરસ એમ કીજીએ રે લાલ, વહી
ઉપર પંચ માસ આતમા શક્તિસરૂપે ઉજવો રે લાલ;
પોચે મનને ઉલ્લાસ આતમા પંચમી તપ પ્રેમે કરો રે

લાલ. ॥ ૫ ॥ વરદત્તને ગુણ મંજરી રે લાલ, આરાધ્યે
તપ એહ આતમા કાંતિ વિજય ઉવગાયના રે લાલ; કીર્તી
વિજય ગુણ ગાય આતમા પંચમી તપ પ્રેમે કરો રે
લાલ. ॥ ૬ ॥

શ્રી ગૌતમ પ્રીચ્છાની સઝાય. ॥ ૧ ॥

ગૌતમસ્વામી પ્રીચ્છા કરે, કહોને સ્વામી વર્ધમાનજીરે;
કેણે કર્મે નિરધન નિરવંશી, કેણે કર્મે નિસ ફલ હોય; સ્વામિ.
પરધર ભાંગેને પરદમે, તેણે કર્મે નિરધન હોય, ગૌતમ.
થાપણ મોસો જે કરે; તેણે કર્મે નિરવંશી હોય, ગૌતમ.
કેણે કર્મે વેસ્યાને વિધવા; કેણે કર્મે નપુંસક હોય; સ્વામી
દુર્ગંજા કરે જિનધર્મની, તેણે કર્મે વેસ્યા હોય; ગૌતમ.
॥ ૩ ॥ સીયલ ખંડીને લોગ લોગવે, તેણે કર્મે વિધવા
હોય; ગૌતમ; વેસ્યાનો સંગ જે કરે, તેણે કર્મે નપુંસક
હોય ગૌતમ. ॥ ૪ ॥ કેણે કર્મે ગર્ભથી ગદી બાળે, કેણે
કર્મે પીઠી ભર્યા બાય. સ્વામી. વાહી વેડે કુણા મોગશ;
તેણે કર્મે ગર્ભથી બાય; ગૌતમ. ॥ ૫ ॥ કુલ વિંધીને
કર્મ બાંધીયા, તેણે કર્મે પીઠી ભર્યા બાય; ગૌતમ. કેણે
કર્મે કુંઠાને પાંચુલા; કેણે કર્મે બાતિ અંધ હોય; સ્વામી
॥ ૬ ॥ પાંખો કાપે પરજીવની, તેણે કર્મે પાંચુલા હોય;
ગૌતમ. વધ કરે પરજીવનો; તેણે કર્મે બાતિ અંધ હોય

ગૌતમ. ॥૯॥ કેણે કર્મે શોક ઉપજે, કેણે કર્મે ઠલંક ચડંત
 સ્વામી. વેરો વંચો જો કરે; તેણે કર્મે શોક ઉપજે. ગૌતમ
 ॥ ૮ ॥ જુઠી સાખ ભરી કર્મ બાંધીયા, તેણે કર્મે ઠલંક
 ચડંત; ગૌતમ. કેણે કર્મે વિવધર ઉપજે, કેણે કર્મે જશ
 હીણ હોય; સ્વામી. ॥ ૬ ॥ રીસ ભર્યા મરે અણુ બોલીયા,
 તેણે કર્મે વિવધર હોય, ગૌતમ, જે શ્રવ રાગે વાંછીયા;
 તેણે કર્મે જશ હીણ હોય; ગૌતમ. ૧૦ ॥ કેણે કર્મે શ્ર-
 વનીગોદમાં, કેણે કર્મે તીર્થેચમાં બય સ્વામી, જે શ્રવ
 મોહે બ્યાપીયા, તેણે કર્મે નીગોદમાં બય ગૌતમ. ॥ ૧૧ ॥
 જે શ્રવ માયામાં બ્યાપીયા, તેણે કર્મે તીર્થેચમાં બય;
 ગૌતમ. કેણે કર્મે શ્રવ એકેંદ્રીમાં, કેણે કર્મે પંચેદ્રીમાં બય
 સ્વામી. ॥ ૧૨ ॥ પાંચ ઇંદ્રી વસ નવી કરો; તેણે કર્મે
 એકેંદ્રીમાં હોય; ગૌતમ. પાંચ ઇંદ્રો વસ જેણે કરો, તેણે
 કર્મે પંચેંદ્રીમાં બય હો. ગૌતમ. ॥૧૩॥ કેણે કર્મે શ્રવ ડાળ
 દુભમે, કેણે કર્મે થોડેરો સંસાર; હો સ્વ.મી. જે શ્રવ મોહ
 મચ્છર કરે, તેણે કર્મે સંસાર હરંત, ગૌતમ. ॥ ૧૪ ॥ જે
 શ્રવ સંતોષ પામીયા, તેણે કર્મે થોડેરો સંસાર; ગૌતમ.
 કેણે કર્મે શ્રવડા નીચ કુલે; કેણે કર્મે ઉંચ કુલ હોય;
 સ્વામી. ॥ ૧૫ ॥ દાન દીયા અણુ મુજતા; તેણે કર્મે
 નીચ કુલ હોય; ગૌતમ. દાન દીધા મુપાત્રને, તેણે કર્મે
 ઉંચ કુલ હોય; ગૌતમ. ॥ ૧૬ ॥ કેણે કર્મે શ્રવડા નર-

ક્રમાં, કેણે કર્મે સ્વર્ગ વિમાન; સ્વામી. જે જીવ લોભે
 બ્યાપીયો, તેણે કર્મે નરકમાં જાય; ગૌતમ. ॥ ૧૭ ॥ દાન
 શીયલ તપ ભાવના, તેણે કર્મે સ્વર્ગ વિમાન; ગૌતમ. રાજ
 બ્રહ્મી પ્રભુ આવીયા, શ્રેષ્ઠિક વંદવા જાય; ગૌતમ. ॥ ૧૮ ॥
 એલણાકરે અતિ શુંહલી, હરડે હરખ ન માય; ગૌતમ, ગૌતમ
 કેવલ માંગીયો, દીયો તેવીર વર્ધમાન સ્વામીજી. ॥૧૯॥ એણે
 મોહે કેવલ ન પામીયે, મોહે ન હોએ નિરવાંજી; ગૌતમ.
 રૂપ વિજય ગુરૂ ધણિપેરે; ભાષે શ્રીભગવંત; ગૌતમ. ॥૨૦॥
 જે નર ભણે જે સાંભલે, તસધર મંગલ માલ હો. ગૌતમ.
 ॥ ૨૧ ॥ ઇતિ સંપૂર્ણ. ॥

મનને શિખામણી સંજાય.

કેસિ વિધે સમજાવું હો મન્ના, તને કીસિ વિધે સમ-
 જાવું. એ ટેક. હાથીજી હોય તો મે પકડ મંગાવું, ઝાંઝર
 પાએ જડાવું; કરમાહાવતને માથે ણેઠાવું તો, અંકુસ
 દેઈ સમજાવું હો મન્ના તં ॥૧॥ ઘોડોજી હોય તો મે જિત
 કરાવું, કરડિ લગામ દેવરાવું; કરિ અસવારિ ને ફેરણુ લાગુ
 તો, નવનવા ખેલ ખેલાવું હો મન્ના તં ॥ ૨ ॥ સોનુજી
 હોય તો મે ચુંગિ મુંકાવું, કરડે તાપ તપાવું; લેઈ પુંક-
 સણને કુંકણુ લાગુ તો, પાણિ જ્યું પિંગલાવું હો મન્ના
 તં ॥૩॥ લોહુંજી હોય તો મે એરણુ મંડાવું, દોય દોય

ધમણુ ધમાણુ; માર ધણા ધમસાંણુ ઉડાણુ તો, જંતર તાર કઠાણુ હો મજા. ત૦ ॥ ૪ ॥ જ્ઞાનિજ હોય તો મે જ્ઞાન બતાણુ; અંતર વિણા બજાણુ; રૂપચંદ્ર કહે નાથ નિરંજન, જોતિસ્થુ જ્યોતિ મિલાણુ હો મન્ના. તને કિસિ વિધે સમજાણુ. ત૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ સંપૂર્ણ.

સીદ્ધનિ સજાય. ॥ ૨ ॥

શ્રી ગૌતમ પ્રીછા કરે, વિનય કરિ સિસ નમાય હો. પ્રભુજી. અવિચલ થાનિક મેં સુંદરો, ક્રિપા કરિ મોય બતાય. પ્રભુજી. ॥૧॥ સિવપૂર નગર સોહાંમણો, આઠ કરમ અલ્પમાં કરી; સારથા આતિમ કાંમ. પ્રભુજી. છુટ્યા સંસારના દૂખથકિ; એને રહેવાનો કુંણુ ઠાંમ. પ્રભુજી. ॥ ૨ ॥ સીં વિર કહે ઉદ્ધં લોકમા, મુગતિ શિલા એણે ઠાંમ હો. ગૌતમ૦ સરગ છબોસને ઉપરે, તેહના બારે નાંમ હો. ગૌતમ ॥૩॥ સીં લાખ પિસ્તાલિસ જોયણે, લાંબિ પોહલિ બાણુ હો. ગૌતમ૦ આઠ જોજન બાહિ વયે, છેહટે પાતલિ તંત હો. ગૌતમ. ॥૪॥ સીં ઉજવલ હાર મોતિ તણો, ગાય દૂધ સંખ વખાંણુ હો. ગૌતમ૦ એહથી ઉજલિ અતિ ઘણી, સમચૌરસ સંસ્થાન હો. ગૌતમ ॥ ૫ ॥ સીં અરજીન સોનામય દીપતિ, ગહારી મઠારી બાંણુ હો; ગૌતમ૦ કૃતિકરતન વચ્ચે નિરમલિ; સુંહાલિ અત્યંત વખાંણુ હો. ગૌતમ ॥૬॥ સીં સીદ્ધ

શિક્ષા ઓલંબી ગયા, અર્ધ રહ્યા છે વિરાજ હો. ગૌતમ
 અલોકે સું જઈ અગ્નિ, સાર્યાં અંતિમ કાજ હો. ગૌતમ
 ૥૭૥ સીં જિહાં જનમ નહીં મરણ નહિ, નહિ જરા નહિ
 રોગ હો. ગૌતમ ૦ શત્રુ નહિ મિત્ર નહિ, નહિ સંયોગ
 વિયોગ હો. ગૌતમ ૥૮૥ સીં ભૂખ નહિ ત્રિષા નહિ, નહિ
 હરખ નહિ શોક હો. ગૌતમ ૦ કર્મ નહિ કાયા નહિ, નહિ
 વિષયા રસ ભોગ હો. ગૌતમ ૥ ૬ ૥ સીં શબ્દ રૂપ રસ
 અધ નહિ, નહિ ફરસ નહિ વેદ હો. ગૌતમ ૦ બોલે નહિ
 ચાલે નહિ, મૌન જિહાં નહિ ખેદ હો. ગૌતમ ૥૧૦૥ સીં
 ગાંમ નગર તિહાં કે નહિ, નહિ વસ્તિ નહીં ઉભડ હો.
 ગૌતમ ૦ કાલ મુગાલ વરતે નહિ, નહિ રાત દિવસ તિથી
 વાર હો. ગૌતમ ૥૧૧૥ સીં રાજ નહીં પરજ નહિ, નહિ
 કાકોર નહિ દાસ હો. ગૌતમ ૦ મુગતિમાં શુર ચેલા નહિ,
 નહિ લહોડ વડાઈ તાસ હો. ગૌતમ ૥૧૨૥ સીં અનોપમ
 મુખમા ઝીલિ રહ્યા, અરૂપિ બ્યોતી પ્રકાસ હો. ગૌતમ ૦
 સગલાને મુખ સારીખુ, સહુકોને અવીચલ વાસ હો. ગૌતમ
 ૥૧૩૥ સીં કેવલજ્ઞાન સહિત છે, કેવલ દરિસણુ પાસ હો.
 ગૌતમ ૦ ખાઈક સમકિત દિપતો, કદિય ન હોવે ઉદાસ હો.
 ગૌતમ ૥૧૪૥ સીં અનંત સિદ્ધ મુગતિ ગયા, ફેર અનંત
 ભય હો. ગૌતમ ૦ ઓર જગ્યા રૂંધે નહિ, ભોતિમા બ્યોતિ
 સમાય હો. ગૌતમ ૥૧૫૥ સીં એ અર્થરૂપી સીદ્ધ કોઈ

જોલખે, આંખી મન વૈરાગ્ય હો. ગૌતમં સિવ સુંદરી વેગે
 વરે, નય પામે મુખ અથાગ હો. ગૌતમ, સીવ પૂરજ
 ગરસોહામણું ॥ ૧૬ ॥ ઇતિ સીદ્ધની સગાય સંપૂર્ણઃ ॥

અથ શ્રી બીજની સગાય.

બીજ તણે દિન દાખવુંરે, દુવિધે ધર્મ પ્રકાર, પંચ
 મહાવ્રત સાધુનેરે; શ્રાવકના વ્રત બારરે, પ્રાણી ધર્મ કરો
 સહુ ઠેાય. ॥૧॥ પ્રાણુતિપાત વ્રત જે ઠહુંરે, જવ જીવ તે
 જાણુ; બીજી મૃષાવાદ જાણીયેરે, મોટું તેહ વખાણુરે.
 પ્રાણી. ॥ ૨ ॥ જવ જીવ ત્રીજી વહીરે, નામે અદત્તાહાન,
 જોથું વ્રત ધણું પાલતાંરે, જગમાં વાંધે માનરે. પ્રાણી. ॥૩॥
 નવવિધ પારશ્વહ છાંડતાંરે, પાંચમી ગતી સુભ કામ; વ્રત
 સુદાંચે પાલતાંરે, અણગારી કહો નામરે. પ્રાણી. ॥ ૪ ॥
 પાંચે વ્રત પાલે સદારે, સાધુના એહ આચાર; પડિલ્લમણા
 બેઉ ટંકનારે, રાખે ધર્મશું પ્યારરે. પ્રાણી. ॥ ૫ ॥ એહવા
 વ્રત પાલે સદારે, અંચ તણે અનુસાર, આરાધક એહને ક
 હોરે, તે પામે જવ પારરે. પ્રાણી. ॥ ૬ ॥ મિથ્યામાં બૂલો
 જમ્યોરે, એહ અનાદિનોજીવ; સાર ધર્મ નહિ જોખલ્યોરે,
 જેહથી મોક્ષ સદે. પ્રાણી. ॥ ૭ ॥ આરત છાંડી આત્મારે,
 કરો મુમતિ શુપતિ સ્તુતિ પ્રીત; આઠે મહ દૂરે તજીરે, કરો
 ધર્મ સુવિનીતરે. પ્રાણી. ॥૮॥ જાલો જિનની આંખનેરે, જે

ચાહો સીવરાજ; શ્રી વિજયરત્ન સુરિંદનારે, દેવના સર્થી
સવિ કાજરે, પ્રાણી ધર્મ કરો સહુ કાચ. ॥૬॥ સંપૂર્ણમ ॥

પાંચ મહાવ્રતમાં પહેલાવ્રતની સઝાય.

કપુર હોઈ અતિ ઉજલો રે ॥ એ દેશી ॥

સકલ મનોરથ પુરવે રે, સંખેશ્વરો જિનરાય, તેહતણા
સુપસાયથીરે, કરૂં પંચ મહાવ્રત સઝાયરે. ॥ ૧ ॥ મુની-
જન એહ પેહલુ વ્રતસાર, એહથી લહીએ ભવનો પાર રે.
॥ મુના ॥ એ પેહલુ વ્રત સાર ॥ પ્રાણાતિ પાત વિરમણ કહ્યું
રે, પેહલુ વ્રત સુવિચાર, ત્રસ થાવર બેહૂં જીવનિરે રક્ષા
કરે અણુગારરે. ॥ ૨ ॥ મુ, પ્રાણાતિપાત કરે નહિરે,
ન કરાવે કોઈને પાસ, કરતાં અનુમોદે નહિ રે, તેહનો મુ-
ગતીમાં વાસરે. ॥ ૩ ॥ મુ, જયણાએ મુની ચાલતાંરે,
જયણાએ બેસંત, જયણાએ ઉભારહેરે, જયણાએ સુવંતરે
॥૪॥ મુ. જયણાએ લોજન કરેરે, જયણાએ બોલંત, પાપ
કરમ બાંધે નહિ રે, તે મુની મોટા મહંતરે. ॥ ૫ ॥ મુ,
પાંચે વ્રતની ભાવનારે, જે ભાવે રૂપીરાય, કાંતીવિજય મુની
તેહનારે પ્રેમે પ્રણમે પાયરે ॥ ૬ ॥ મુ.

બીજાવ્રતની સંજાય.

॥ ઠાલ ॥ ભોલોડા હંસારે વીધય ન રાચીએ ॥ એ દશી ॥

અસત્ય વચન મુખથી નવિગ્રોલીએ, જિમનાવેરે સં-
તાપ ॥ મહાવ્રત બીજેરે જીનવર ઇંમ ભણે, મૃષા સમો નહિ
પાપ, ॥ ૧ ॥ અં ॥ ખારા જલથીરે તૃપ્તો ન પાંમિએ, તિમ
ખોટાની રે વાત, મુણુતા સાતારે કિમહી ન ઉપજે, વલી
હોએ ધર્મનો ઘાત ॥ ૨ ॥ અં ॥ અસત્ય વચનથીરે વચરપરં
પરા, કોય ન કરે વીસવાસ, સાચા માણસ સાથે ગોઠડી, મુઝ
મન કરવાનિ આસ. ॥ ૩ ॥ અં ॥ સાચા નરને સહુ આ-
હર કરે, લોક ભણે જસ વાદ, ખોટા માણસ સાથે ગોઠડી,
પગ પગ હોએ વીખવાદ. ॥ ૪ ॥ અં ॥ પાલી ન સકેરે ધર્મ
વીતરાગનો, કરમ તણું અનુસાર, કાંતિ વિજય કહે તેહ
પ્રસંસીએ, કહે જે શુદ્ધ આચાર. ॥ ૫ ॥ અં ॥ ઇતિ.

ત્રીજા વ્રતની સંજાય.

ચંદનમહીયાગીરી તણું એ દશી.

ત્રીજુ મહાવ્રત સાંભલો, જે અહતાદાંન, દ્રવ્યક્ષેત્ર કાલ
ભાવથી, ત્રીવીધેએ પચ્ચખાંણુ, તે મુનીવર તારે તરે. ॥ ૧ ॥
નહિ લોભનો લેસ, કરમ ક્ષય કરવા ભણી, પેહરયો સાધુનો
વેસ તે ॥ ૨ ॥ ગાંમ નગર પુર વિચરતાં, ત્રિણા માત્રજ સાર,

સાધુ હોય તે નવિ લીચે, અણુ આપ્યું લગાર તે. ॥૩॥ ચોરી
કરતાં ઇંદ બે, વધ બંધન પામંત, રૌરવ તે નરકે પડે,
ઈમ શાસ્ત્ર બોલંત તે. ॥૪॥ પરધન લેતાં પર તણાં, લીંદો
બાદ્ય પરાંણુ, પરધન પરનારિ તજે, તેહનાં કફરે વખાંણુ ॥૫॥
તે. ત્રીજું મહાવ્રત પાલતાં, મોક્ષ ગયા કેહી કોડિ, કાંતિવિ-
જ્ય મુની તેહના, પાય નમે કર જોડિ, તે. ॥૬॥ ઇતિ.

॥ ચોથા મહાવ્રતની સંજાય. ॥

સુમતિ જિણેસર સાહિબ સાંભલો એ દશી.

સરસતિ કેરારે ચરણકમલ નમિ, મહાવ્રત ચોથૂરે સાર ॥
કેહસૂં ભાવેરે ભવીયણુ સાંભલો, સુણતાં જ્યજ્યકાર ॥ ૧ ॥
એહવા મુનીવરને પાએ નમુ, પાલે સીયલ ઉદાર ॥ અઢાર સહ
સસીલાંગરથના ધણી, ઉતારે ભવપાર ॥ ૨ ॥ એં ચોથા
વ્રતનેરે સમુદ્રની ઉપમા, બિજનદિય સમાન ॥ ઉત્તરાધ્યયનેરે
તે બત્રીસમેં, ભાખે જીન વર્ધમાન ॥ ૩ ॥ એહઁ કોસ્યા
મંદિરે ચોમાસો રહ્યાં, ન ચલ્યો સીયલે લગારા ॥ તે યૂક્તી ભદ્ર-
નેરે જાઉ ભામણે, નમો નમો રે સો સો વાર ॥ ૪ ॥ એં
સીતા દેખીરે રાવણુ મોહિયો, કિલ્લ કોડ ઉપાય ॥ સીતા માતારે
સીલે નવીચલ્યાં, જગમાં સહૂ ગુણુ ગાય ॥ ૫ ॥ એં
સીયલ વીહૂણારે માણસ કુટરા, જેહવાં આવલ પુલ સીયલ
ગુણે કરિ જે સોહાંમણાં, તે માંણસ બહૂ મૂલ ॥ ૬ ॥

એન્નીત ઉઠીનેર તે સમરણ કરું, જેણે જગ જીત્યોરેકાંમ ॥
 વ્રત લેધને પાલે નહી, તેહનું ન લીજે રે નામ ॥ ૭ ॥
 એન્ન દસમા અંગમાંરે સીયલ વખાણીઓ, સકલ ધર્મનું રે
 સાર ॥ કાંતિ વિજય મુનીવર ઇમ બણે, સીયલ પાલો
 નરનાર ॥ ૮ ॥ એન્

પાંચમા મહાવ્રતની સંજાય.

હવે રાય શેઠ બિહુજણાં ॥ એ દશી ॥

આજ મનોરથ અતિઘણું, માહાવ્રત ગાવા પાંચમાતણું;
 તિહાં સર્વ થકિ પરિગ્રહ તણ્યે, જેહને સંજમ રમણિ
 અતી બળ્યે ॥ ૧ ॥ આન્ જેહથી સંજમ યાત્રાનીર વ-
 હિએ, તે તો પરીગ્રહમાંહિં નવી કહિએ; જે ઉપરે મુનિ ઇછા
 હોયે ઘણિ, તેહને પરિગ્રહ લાખે જગઘણી. ॥ ૨ ॥ આન્
 જે ત્રણા તરણી ર્યું મોહિયા, તીણે વીસે વીખા પોહીયા;
 તૃણા તરણી જસ ધર ખાલા, તે જગ સગલાના ઉસીયાલા.
 ॥૩॥ આન્ તૃણા તરણી જિણે પરિહરી, તિણે સંજમ શ્રી
 પોતે વરી; સંયમ રમણી જસ ધર પટરાંણી, તેહને પાય
 નમેં ઇંદ્રઇંદ્રાણી. ॥૪॥ આન્ સંજમ રાણી ર્યું જેહ રાતા,
 તેહને ઇહ ભવ પરભવ સુખસાતા; પાંચેવ્રતની ભાવના કહી,
 તે આચારંગ સુત્રે લહી. ॥૫॥ આન્ શ્રીકિર્તિવિજય ઉવઝાય
 તણો, જગ માંહે જસ મહિમા ધણો; તેહનો શીખ્ય કાંતિ-
 વિજય કહે, એહ સંજાય બણે તે સુખ લહે ॥૬॥ આન્ ઇતિ.

॥ અથ શ્રી છઠાવતની સઝાય પ્રારંભ. ॥

સકલ ધર્મનું સાર તે કહિયે રે, મનવંછીત મુખ જે-
હથી લહિયે રે, રાત્રી લોજનનો પરીહાર રે, એ છઠું વ્રત
જગમાં સાર રે. ॥ ૧ ॥ મુનિજન ભાવે એ વ્રત પાલો રે,
રાત્રી લોજન ત્રીવીધે ટાલો રે, દ્રવ્ય થકી જે ચાર આહાર
રે; રાત્રે ન લીએ તે અણગાર રે, રાત્રી લોજન કરતા
નિરધાર રે; ઘણા જીવનો થાય સંહાર રે. મુનિ ॥ ૨ ॥
દેવ પુજા નવીસુજે સ્નાન રે, સ્નાન વિના કીમખાઈ એધાન
રે; પંખી જનાવર કહિયે જેહરે, રાત્રે ચુષ્ણ ન કરે તે
હરે; મુનિ ॥ ૩ ॥ મારકંડ રૂપીસર ખોલ્યા વાણી રે,
રૂધીર સમાન તે સઘલું પાણી રે; અન્ન તે આમીષ સ-
રીખું જાણો રે, દીનાનાથ જળ થયેરાણો રે. મુનિ ॥ ૪ ॥
સાખર સુયર ધ્રુવડકાગરે, મંઝાર વિહુને વલી નાગ રે;
રાત્રી લોજનથી એ અવતાર રે, સીવ શાસ્ત્રમાં એસો
વિચાર રે, મુનિજન ભાવે એ વ્રત ॥ ૫ ॥ જીવંતમાંથી જલો-
દર થાય રે, કીડી આવે જુદી પલાય રે; કોલીયાવડો જે
ઉદરે આવે રે, કુદર રાગી તે નર થાવે રે; મુનિજન ભાવે
એ વ્રત ॥ ૬ ॥ શ્રી સીદ્ધાજીનાગમમાંહિ રે, રાત્રી લો-
જન ઢોપ ત્યાંહિ રે; કાન્તી બીજય કહે એ વ્રત પાલો રે,
જે પાલે તે ધન્ય અવતારો રે; મુનિજન ભાવે એ વ્રત
પાલો રે. ॥ ૭ ॥ ઇતિશ્રી છઠા વ્રતની સઝાય ॥ સમાપ્ત ॥

અથ શ્રી સિપાલની સઝાય.

સરસતિ માત મયા કરો, આપો વચન વિલાસોરે;
 મયણાસુંદરી સતિ ગાયસું, આણી હેડે બાવોરે. ૥૧૥ નવ
 પદ મહિમા સાંભલો, મનમેં ધરી ઉલાસોરે; મયણાસુંદરી
 શ્રીપાલનિ, ફલીયો ધરમ ઉદારોરે. નવ૦ ૥૨૥ માલવ દેસ
 માંહે વલી, ઉજેણી નયરી જામરે; રાજ કરે તિહાં રાણયો,
 પુહવી પાલ નરીંદરે. નવ૦ ૥૩૥ રાય તણી મન મોહની,
 ધરણી અનોપમ દોયરે, તાસ કુંખે સુતા અવતરી, સુર
 સુંદરી મયણા જોડરે. નવ૦ ૥૪૥ સુર સુંદરી પંડીત કને,
 શાસ્ત્ર બણી મીથ્યાતોરે; મયણાસુંદરો સીદ્ધાંતનો, અરથ
 લીયો સુવિચારોરે. નવ૦ ૥૫૥ રાય કહે પુત્રી પ્રત્યે, હું
 તુઠો તુમ જોડરે, વંછીત વર માગો સદા, આપું અનોપમ
 તેહરે. નવ૦ ૥૬૥ સુરસુંદરી વર માંગીયો, પરણાવી સુચિ
 ઠામોરે; મયણાસુંદરી વચણ કહે, કરમ કરે તે હોયોરે. નવ૦
 ૥૭૥ કરમે તુમારે આવીયો, વર વરો ખેટી જોડરે; તાત
 આદેસે કરચહિ, વરીયો કુષ્ટા તેહરે. નવ૦ ૥ ૮ ૥ આંખી-
 લનો તપ આહરી, કોઠ અઢાર નિકાલરે; સફુરુ આજ્ઞા
 સ્પીર ધરી, હૂયો રાય શ્રીપાલરે. નવ૦ ૥ ૯ ૥ દેશ દેશાંતર
 ભમી કરી, આયો તે વર સંતરે, નવ રાણી પરણ્યો બલી,
 રાજ્ય પામ્યો મન રંગેરે. નવ૦ ૥૧૦૥ તપ પસાય સુખ
 સંપદા, પ્રત્યક્ષ સ્વર્ગે પહૂતોરે; ઉપસર્ગ સર્વો દ્વરે ટલ્યો,

પામ્યો સુખ અનંતોરે. નવ૦ ॥ ૧૧ ॥ તપગછ દિનકર ઉ-
ભીચો, શ્રીવીજયસેન મુરીદોરે; તાસ સીધ વિમલ એમ વિ-
નવે, સતિ નામે આણુંદોરે, નવપદ મહિમા સાંભલો. ॥૧૨॥

॥ અથ આંખેલ તપનિ સઝાય લિખ્યતે ॥

ગુરુ નમતાં ગુણ ઉપજે, બોલે આગમ વાંણુ; શ્રીસિ-
પાલને મયણા, સદા એ ગુણ ખાંણુ ॥ ૧ ॥ શ્રી મુનિચંદ
મુનીસર ॥ બોલે અવસર જાંણુ ॥ એ આંકણી ॥ આંખેલ-
નો તપ વરણુવે, નવ પદ નવેરે નિધાન; કષ્ટ ટલે આસ્થા
ફલે; વાધે વસુધા વાંણુ. શ્રી ॥ ૨ ॥ રોગ જાએ રોગિ
તણા, જાએ શોક સંતાપ; વાલા વૃંદ લેલા મિલે, પુન્ય
વધે ઘટે પાપ. શ્રી ॥ ૩ ॥ ઉજલ આસો સુદ થકિ, તપ
માંડયો તિણે જેહ; પૂરો તપ પૂનિમલગે, કાંમનિ કંથ
સનેહ. શ્રી ॥ ૪ ॥ ચૈત્ર સુદ સાતમ થકિ. નવ આંખિલ
નિરમાય; એમ એકાસી આંખિલે, એ તપ પૂરો ધાય. શ્રી
॥ ૫ ॥ રાજનિ કંટક પાલતો, નવ સત વર્ષ વિલિન;
દેસ પ્રતિપણુ આદરથું, દિપાબ્યો જગ જન. શ્રી ॥ ૬ ॥
ગજરથ સહસતે નવ ભલા, નવ લખ તેજી તોખાર;
નવ કેટી પાયદલ ભલું, નવ નંદન નવ નાર. શ્રી ॥ ૭ ॥
તપ જપ ઉજવિ તે થકિ, લિધુ નવમુ સ્વર્ગ; સુર નરના
મુખ લોગવિ, નવમે ભવ અપવર્ગ. શ્રી ॥ ૮ ॥ હંસ વિજય
કવિરાયનો, ભ્રમ જલ ઉપર નાવ; આપ તરયા પર તારસે,
મોહન સહજ સ્વભાવ. શ્રી ॥ ૯ ॥ ઇતિ

॥ ધરિયા વહિની સઝાય ॥

ગુરૂ સનમુખ રહિ વિનય વિવેકે ધરિયા વહિ પડી
 કમીથેજી; પરભવ આભવ પાતિક હણીયે, ગુણ સેણીયે
 ચડીએ, મુત અનુસરીયેજીરે. ॥ ૧ ॥ તરીયે આ સંસાર
 પાતિક હરીયેજીરે, સદગુરૂને આધાર પાર ઉતરીયેજીરે;
 મટ અક્ષરનો અરથ મુણીને જાણે નિમસ્ત મદોયલુંજીરે
 મીઠામિ દ્રઢકંડં નિરબુક્તી, ભદ્ર બાહુ ગુરૂ બોલે મુત ॥૨॥
 પુહવી અપ તેઉવાઉ સાધારણ, તરૂ બાદર મુખ સમજીરે,
 પત્યેક તરૂ વિગલેંદ્રી પજતા, અપજતા અડવીસ મુત. ॥૩॥
 હવે પંચેંદ્રી જલચર ખેચર, ઉરપરી ભુજપરી સર્પજીરે,
 ગર્ભ સમુચ્છિંમ દસપજતા, અપજતાએ વીસ મુત ॥ ૪ ॥
 નારકી સાતે પજજ અપજજ, ચઉદ લેહ મન ધારોજીરે; કમ
 ભુમી અકમં ભુમીના, પન્નર તિસવિચાર મુત ॥ ૫ ॥
 છપ્પન અંતર દીપના માણસ, ગર્ભ સમુચ્છિંમ લેહજીરે;
 તે અપજતા ગર્ભજ, ત્રણસે ત્રણ વલી લેહ મુત ॥ ૬ ॥
 ભુવનપતિ દસદસ તરી જંભક, પંદર પરમા ધામીજીરે,
 વ્યંતર સોલને ભેતસીદસત્રિણ; કીલ વીધીયા મુર પામિ
 મુત ॥ ૭ ॥ બાર સ્વર્ગને નવ લોકાંતિક, નવ ઐવેક પંચ
 અનુતરજીરે; એ નવાણુ પજ અપજતા, એકસો અઠાણુ
 મુરનાં મુત. ॥ ૮ ॥ અબીઆ આદેદસપદ સાથે, પાંચસે
 ત્રેસઠ ગણતાજીરે; છપ્પનસેને ત્રીસ થયા તે, રાગને દેષે

હણતાં સુત. ॥ ૯ ॥ અગીયાર સહસનેં ખસેસાઠ એ, મન
વચ વાયાતિગુણાશ્રે; તેત્રીસસેનેં સાતસેં એંસી, તે વલી
આગલતિગુણા સુત. ॥ ૧૦ ॥ કરે કરાવેને અનુમોદે, એક
લાખ તેરસેં ચાલીસશ્રે; ત્રણ કાલસું ગણતાં તિગલખ
ચાર હજારનેં વિસ સુત. ॥ ૧૧ ॥ કેવલી સીદ્ધ મુનિમુ
શુર આતમ, છ ગુણા લાખ અઢારશ્રે; ચોવિસ સહસનેં
એકસો વિસ, સરવાલે અવધાર સુત. ॥ ૧૨ ॥ છઠે વરસેં
દીક્ષા લીધી, નવમે કેવલ ધારીશ્રે; જલ કીડા કરતાં અય-
મતા, મુનિવરનિ ખલીહારી સુત. ॥ ૧૩ ॥ એમ સાધુ
શ્રાવક પાતિકટાલી, લાહે લખ પારશ્રે; શ્રી મુખવીરનું
સાસન વરતે, એકવીસ વરસ હજાર, સુત અનુસરીયેંશ્ર.
॥ ૧૪ ॥ ઇતિ સમાપ્ત ॥

અથ રીષભદ્રેવશ્રની સંજાય.

કયાંથીરે પ્રભુ અવતરયાં, કયાં લીધો અવતારશ્ર; સર-
વારથ સિદ્ધ વિમાનથી ચપિ, ભરત ક્ષેત્ર અવ અવતારશ્ર,
તારોરે દાદા રીષભશ્ર. ॥ ૧ ॥ ચોથ લલીરે અષાઢનિ, જ-
નની કૂખે અવતારશ્ર; ચૌદ મુપન નિરમલ લહિ, જાગ્યા
જનની તેનિવારશ્ર. તારોરે દાદા રીષભશ્ર. ॥ ૨ ॥ ચૈત્ર
વહિ આઠમ દીને, જનમ્યા શ્રી ત્રિલોવન નાથશ્ર; છપન
દીગ કુમરી મલી, ટાલે શુચીકર્મ તેનીવારશ્ર. તારોરે દાદા
રીષભશ્ર. ॥ ૩ ॥ ચોસઠ ઈંદ્ર તિહાં આવિયા, નાભિરાયા દર-

ખારજી; પ્રભુને લેઈ મેરૂં ગયા, સ્નાત્ર મહોત્સવ કરે તે
 નીવારજી. તારોરે. ॥૪॥ પ્રભુને સ્નાત્ર મહોત્સવ કરી, લા-
 બ્યા જનનીની પાસજી; અધ્યાપની નીદ્રા હરી કરી, રત્નનો
 ગેડી દડો મૂકેજી. તારોરે. ॥૫॥ ત્રાસીલાખ પૂરવ ગૃહવાસો
 વસ્યા, પરણ્યા દોયજ નારીજી; સંસારીક સુખ વિલસી કરી,
 લેવા સંજમ ભારજી. તારોરે. ॥ ૬ ॥ લોકાંતિક સૂર આવી
 કરી, વિનવે ત્રીલોચન નાથજી; દાન સંવત્સરી આપીને,
 લીધો સંજમ ભારજી. તારોરે. ॥૭॥ પંચમહાવ્રત આદરી,
 ચૈત્ર વદિ અષ્ટમી જાણજી; ચાર હજાર સાથે સંયમી, ઉપ-
 ન્યું ચોથુ જ્ઞાનજી. તારોરે. ॥૮॥ કર્મ ખપાવી કેવલ લક્ષિ,
 લોકા લોક પ્રકાશજી; સંશય ટાલી જીવના, લેવા શિવરમણી
 સારજી. તારોરે. ॥૯॥ ઘોટ ખબને પ્રભુ તારે નથી, દેતાં
 લાગે શું વારજી; કાજ સરે નિજ દાસના, એ છે આપનો
 ઉપગારજી. તારોરે. ॥ ૧૦ ॥ ઘરનાને તારયા તેમાં શું કર્યું,
 મુજસરીખાને તારોજી; કલ્પવૃક્ષ જિહાં ફલ્યો, તેમ દાદો
 દયાલજી. તારોરે. ॥ ૧૧ ॥ ચરણે આવ્યાને પ્રભુ રાખશે,
 આહુબલ ભરત નરેસજી; પદ્મવિજય કહે વંદણા, તારો તારો
 દાદા દયાલજી. તારોરે દાદા રીષભજી. ॥ ૧૨ ॥

અથ તેર કાઠીયાની સજાય.

આલસ પહેલોજી કાઠિયો, ધર્મે દીલ કરાય રે, નિ-
 વારોજી કાઠિયા તેર દૂરેં કરો; બીજો તે મોહ પુત્ર કલત્રશું,

રંગે' રહે લપટાય રે. નિવારોણ. કાં ૧૧૧ ॥ ત્રીજો તે અ-
 વરણુ ધર્મમાં, બોલે અવરણુ વાદ રે. નિવારોણ. કાં ચે-
 થો તે હંભજ કાઠિયો, ન લહે, બિનયેં સવાદ રે. નિવારોણ
 કાં ૧૧૨ ॥ ક્રોધ તે કાઠિયો પાંચમો, રીશે' રહે અમલાય
 રે. નિવારોણ. કાં છઠો પ્રમાદ તે કાઠિયો, બ્યસનેં વિ-
 ગુતો થાય રે. નિવારોણ. કાં ૧૧૩ ॥ ક્રુપણુ કાઠિયો સાતમો,
 ન ગમે દાનની વાત રે. નિવારોણ. કાં આઠમો ભયથી
 નથી મુણે, નરકાદિક અવહાત રે. નિવારોણ. કાં ૧૧૪ ॥
 નવમો તે શોક નામે' કહ્યો, શોકે' છાંડે ધર્મ રે. નિવા-
 રોણ. કાં દશમો અજ્ઞાને તે નવિ લહે, ધર્મ અધર્મનો
 મર્મ રે. નિવારોણ. કાં ૧૧૫ ॥ વિકથા નામે' અચ્ચારમો,
 લોક વાતે' ધરે પ્રીત રે. નિવારોણ. કાં કુતુહલ કાઠિયો
 ખારમો, કૌતુક ભેવા ધરે ચિત્ત રે. નિવારોણ. કાં ૧૧૬ ॥
 વિષય તે કાઠિયો તેરમો, નારિ સાથે' ધરે નેહ રે. નિવા-
 રોણ. કાં શ્રી મહિમા પ્રભસરિનો, ભાવ સાધુ ધન તેહ
 રે. નિવારોણ. કાં ૧૧૭ ॥ ઇતિ શ્રી તેર કાઠિયાની સગાય.

અથ શ્રીઉદયરત્નજી કૃત શીયલની નવવાડ પ્રારંભ.

દાહા.

શ્રીગુરુનેં ચરણે નમી, સમરી શારદ માય;

નવવિધ શીલની વાડનો, ઉત્તમ કહું ઉપાય. ૧૧૧ ॥

ઢાલ પહેલી.

વધાવાની ॥ પહેલોને પાસો હોજી. એ દેશી.

પહેલીને વાડે' હોજી વીર જિનવરે' કહ્યો, સેવો સેવો
હો વસ્તિ વિચારીને' જી; સ્ત્રી પશુ પડંગ હોજી વાસો વસે
જિહાં, તિહાં નવિ રહેવું હો શીલમતધારીને' જી. ॥ ૨ ॥
જિમ તફડાલે' હોજી વસતો વાનરો, મનમાં બીયે રખે
જુ'ઈ પડું જી; મંબરી દેખી હોજી પિંજરમાંહેથી, પોપટ
ચિંતે હો રખે દોટે' ચડું જી. ॥૩॥ જિમ સિંહલંકી હોજી
મુંઢરી શિર ધરી, જલનું ખેડું હો જીગતિશું બલવે જી;
તિમ મુનિ મનમે' હોજી રાખે ગોપવી, નારીને નિરખી
હોજી ચિત્ત નવિ ચાલવે જી. ॥ ૪ ॥ જિહાં હોવે વાસો
હોજી સેહેજે' મંબરનો, જોખમ લાગે હો મુષકની બતને
જી; તેમ પ્રહારી હોજી નારીની સંગતે', હારે હો હારે રે
શીયલ સૂધાતને' જી. ॥૫॥ તટક એમ વાડ વિધટે વિષય
પ્રગટે, શંકા કંખા નીપજે; તીવ્ર કામે' ધાતુ બિગડે, રોગ
જહુવિધ ઊપજે; મજ્જમાંહે વિષય વ્યાપે, વિષયશું મન રહે
મલી; ઉદય રત્ન કહે તિથે કારણ, નવ વાડ ગણો નિ-
મંલી. ॥ ૬ ॥ ઇતિ.

ઢાલ બીજી.

વિદર્ભદેશ કુંડનપુર નયરો. એ દેશી.

ધુરપતિ સેવિત ત્રિભુવન ધણી, અજ્ઞાન તિમિર હર
દિનમણિ; શીયલ રત્નનાં જતન તંતે, લાંખી વાડ બીજી

ભગવંતે. ॥૧॥ ત્રુટક ॥ ભગવંત ભાખે સંઘ સાખે, શીયલ
 સુરતર રાખવા; મુક્તિ મહાફલ હેતુ અહ્ભુત, આરિત્રનો
 રસ આખવા. ॥ ૨ ॥ મીઠે વચનેં માનનીશું, કથા ન કરે
 કમની; વાડ વિપશું જેહ પાલે, બલિહારી તસ નામની.
 ॥૩॥ વાત વતને ઘાત કારી, પવન જિમ તરૂપાતને; વાત
 કરતાં વિષય જાગે, તે માટેં તજે એ વાતને. ॥૪॥ લોખુ
 દેખી દૂરથી જિમ, ખટાશેં ઠાઠા ગલે; ગગનેં ગજેરવ
 સુણીનેં, હડકવા જિમ ઉચ્છલે. ॥ ૫ ॥ તિમ પ્રહારીના
 ચિત્ત વિણસે, વચણ સુંદરીનાં સુણી; કથા તજે તિણે કારણે,
 ઈમ પ્રકાશે ત્રિભુવન ધણી. ॥ ૬ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી ॥

॥ તટ જમુનાનો રે અતિ રક્ષીયામણે રે ॥ એ દેશી ॥
 ત્રીજીનેં વાડેં રે ત્રિભુવન રાજ્યો રે. એણી પરે
 દીયે ઉપદેશ; આસન છંડારે સાધુજી નારીનો રે, મુહૂર્ત-
 લગેં સુવિશેષ; હું બલિહારી રે જાઉં તેહની રે ॥ ૧ ॥
 ધન્ય ધન્ય તેહના હો માત, શીલ સુરંગી રે રંગાણી રાગશું
 રે, જેહના સાતે હો ઘાત. હું ॥ ૨ ॥ શયનાસનેં રે
 પાટીનેં પાટલે રે, જીહાં જીહાં બેસે હો નાર; બેઘડી લગે
 રે તિહાં બેસે નહીં રે, શીલ વ્રત રાખણુહાર. હું ॥ ૩ ॥
 કાહેલા કેરી રે ગંધસંયોગથી રે, જેમ જાયે કથુકનો વાક;
 તિમ અબલાનું રે આસણુ સેવતાં રે, વિણસે શિયલ
 સુપાક. હું ॥ ૪ ॥

॥ ઢાલ ચોથી ॥

હું વારી રંગઢોલણા ॥ એ દેશી ॥

ચોથીને વાડે ચેતજો હો રાજ, ધમિ ભાંખે શ્રીજીન
ભૂપ રે, સંવેગી સૂધા સાધુ જી; નયણુ કમલ વિકાસીને
હો રાજ, રખે નિરખો રમણીતું રૂપ રે. સં ૦ ॥ ૧ ॥ રૂપ
જોતાં રઢ લાગશે હો રાજ, હેલા ઉઘસશે અનંગ રે. સં ૦
મનમાંહે જાગશે મોહની હો રાજ, ત્યારે હોશે વ્રતનો
ભંગ રે. સં ૦ ॥ ૨ ॥ દિનકર સાહસું દેખતાં હો રાજ,
નયણુ ઘટે જીમ તેજ રે. સં ૦ તિમ તરણી તન પેખતાં હો
રાજ, હીણું થાયે શીયલથું હેજ રે. સં ૦ ॥ ૩ ॥

ઢાલ પાંચમી.

થાંપર વારી મારા સાહિબા કંબલ મત ચાસો ॥ એ દેશી ॥

પાંચમી વાડી પરમેસરે, વખાણી હો વાડ; સાંભલજો
જોતા તુમે, ધર્મી વ્રતધાર. ॥ ૧ ॥ કુઝ્યાંતર વરકામિની,
રમે જીહાં રાગે; સ્વરકંઠણાદિકનો સુણી, જીહાં મન્મથ
જાગે. ॥ ૨ ॥ તિહાં વસવું અદ્વયારિને, ન કહું વીતરાગે;
વાડ ભાંગે શીલ રતનની, જિહાં લાંછન લાગે ॥ ૩ ॥ અગ્નિ-
યાસે જિમ યોગલે, ભાજનમાંહે ધરિયા; લાખને મીણુ
જાએ ગલી, ન રહે રસ ભરિયા ॥ ૪ ॥ તિમ હાવ ભાવ
નારોતણા, વલી હાંચુંને રૂઢના; સાંભલતાં શીયલ વીધરે, મન
વેધે હો મહના ॥ ૫ ॥

ઢાલ છઠી.

સહીયાં મારા નયણ સમારો ॥ એ દેશી ॥

છઠીને વાડે છયલ છળીલો, ગુણ રત્નેં ગાઠો ભરયે.
 જ; સિદ્ધારથ ને કુલેં નગીનો, વીર જિણુંદ ધમ ઉચ્ચરયે
 જ ॥ ૧ ॥ અમતીપણે જે જે આગે, કામ કીડા બહુવિધ
 કરી જ; વત લેધનેં વિલસિત પેહલાં, રખે સંભારો દીલ
 ધરી જ ॥ ૨ ॥ અગનિ ભારયાં જીપર પૂલો, મેલે જિમ
 જવાલા વમે જ; વરસ દિવસેં જિમ વિષધરનું, શંકાયેં
 વિષ સંકમે જ. ॥ ૩ ॥ વિષય સુખ જે વિલસિત પેહલાં,
 તિમ શીયલ મતી સંભારતો જ; વ્યાકુલ થધનેં શીયલ
 વિરાધે, પછેં થાય વલિ આરતો જ ॥ ૪ ॥

ઢાલ સાતમી.

ગઢ છુંદીશ વાલા ॥ એ દેશી ॥

સાતમી વાડેં વીર પયંપે, સુણો સંજમના રાગી હો;
 શીલરથના હો ધોરી; સૂધા સાધુ વૈરાગી, મુઝ આણાકારી,
 બ્રહ્મચારી વિષય રસ ત્યાગી હો. શીં ॥ ૧ ॥ સરસ આ-
 હાર તે તજજે સહેજેં, વિગય થોડી વાવરજે હો; શીં
 માદક આહારેં મનમથ જાગે, તે જાણી પરિહરજે હો. શીં
 ॥ ૨ ॥ સન્નિપાતેં જિમ ધત જોગેં, અધિક કરે ઉલાલા
 હો. શીં પાંચે ઇન્દ્રિય તિમ રસેં પોશખ્યા, આરિત્રમાં કદે
 ચાલા હો. શીં ॥ ૩ ॥

ઢાલ આઠમી.

રાગ માઝ ગોઠણુ ખોલો કમાડ એ દશી.

ત્રિશલા સુત હો ત્રિગટે ખેસી એમ, આઠમી વાડ-
વખાણી શીલની છ; અતિમાત્રા હો આહાર તમે અણ-
ગાર, લાલચ રાખો ને સંયમ શીલની છ. ॥ ૧ ॥ અતિ-
આહારે' હો આવે ઉંઘ અપાર, સ્વપન માંહે હો થાયે શીલ
વિરાધના છ; વહી થાયે હો તેણે મહવંત દેહ, સંયમની
હો નવી થાયે આરાધના છ. ॥૨॥ જિમ શેરના હો મા-
પમાંહિ દોઢ શેર, ઝોરીને ઊપર દીને' ઢાંકણું છ; ભાંજે
તોલડી હો ખીચડી ખેડ થાય, તેમ અતિમાત્રાએ' વત
ખિગટે ઘણું છ. ॥ ૩ ॥

ઢાલ નવમી.

કાય થકે સવારે અથવા ગરખાની દશી.

નવમી વાડે' નિવારને રે, સાધુજી શણગાર; શરીર
શોભાએ' શોભે નહી રે, અવનીતલે' અણગાર. ॥૧॥ એમ
ઉપદેશે વીરજી રે, મુનિવર ધરને રે મજ; શીખામણુ એ
માહુરી રે, કરને શીલ જતન્ન. ॥૨॥ સ્નાન વિલેપન વા-
સના રે, ઉત્તમ વસ્ત્ર અપાર; તેલ તાંબોલ આદે' તમે રે,
ઉફલટ વેશ મ ધાર. ॥૩॥ ઘોઘને' ધરણી ધર્યો રે, જિમ
રત્ન હાર્યો કુંભાર; તિમ શીલરત્નને હારશે રે, ને કરશે
શણગાર. ॥ ૪ ॥

ઢાલ ૧૦ મી.

ભટ્ટીયાણીનો દેશો.

એકત્રી નારી સાથે, મારગે નવિ જાવું હો, વલી વાત
વિશેષ ન કીજિયે; એક સેજે નર દોય, શીલવંત નવિ સૂવે
હો, વલી સહેજે ગાલ ન કીજિયે. ૥૧૥ ન સૂવારે નિજ
પાસ, સાડા છ વરસની હો કાંઈ, પુત્રીને પણ હેજમાં;
સાત વરસ ઉપરાંત, સુતને પણ ન સૂવારે હો, કાંઈ શીલ-
વંતિ તેમ સેજમાં. ૥૨૥ સોસંગે નવ લાખ, જીવ પંચેદ્રિ
હણાયે હો, કાંઈ ભગવંતે ભાંખ્યું ઇચ્યું; અસંખ્યાતા પણ
જીવ, સંમૃદ્ધિમ પંચેદ્રિય હણાયે હો, વલી ઘણું કહીએ
કિચ્યું. ૥૩૥ ઇમ જાણી નર નાર, શીયલની સદહણ હો,
સૂધી દિલમાં ધારજો; એહ દુર્ગંતિનું મૂલ, અબ્રહ્મસેવામાંહિ
હો, જાતાં દિલને વારજો. ૥ ૪ ૥ તપગચ્છ ગયણ દિણંદ,
મન વંછિત ફલ દાતા હો, શ્રી હીરરત્નસૂરીશ્વર; પામી
તાસ પસાય, વાડો એમ વખાણી હો, શીયલની મનોહર.
૥૫૥ ખંભાત રહી ચોમાસ, સત્તરશે ત્રેશઠે હો, શ્રાવણ
વદિ બીજ યુધે ભણે; ઉદયરત્ન કહે કર જોડ, શિયલવંત
નર નારી હો, તેહને જાઉં ભામણે. ૥૬૥ ઈતિ શ્રીશીલની
નવવાડનો સમાય સંપૂર્ણ.

અથ અરણિક મુનિની સગાય.

અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગોચરો, તડકે દાજે શીશો
 , પાય અણવાણે રે વેલૂ પરજલે, તનુ સુકુમાલ મુનીશો
 ૭. અરણિં ૧૧૧ ॥ મુખ કરમાણું રે માલતી પુલ જ્યું,
 ઉભો ગોખની હેઠોં ૭; ખરેરે બપોરે રે દીઠો એકલો,
 મોહી માનની દેઠો ૭. અરણિં ૧૧૨ ॥ વયણ રંગીલી રે
 નયણેં વેધિયો, રુપિ થંબ્યો તેણેં ઠાણો ૭; દાસીને કહે
 બારે ઉતાવલી, એ રુપિ તેડી ચાણો ૭. અરણિં ૧૧૩ ॥
 પાવન કીજે રે રૂપિ ઘર આંગણું, વહોરો મોદક સારો ૭;
 નવયૌવનવય કાયા કાં દહો, સફલ કરો અવતારો ૭. અ-
 રણિં ૧૧૪ ॥ ચંદ્રાવદની રે ચારિત્ર ચૂક્યું, સુખ વિલસે
 દિન રાતો ૭; એકદિન રમતાંરે ગોખેં સોગઠે, તવ દીડી
 નિજ માતો ૭. અરણિં ૧૧૫ ॥ અરણિક અરણિક કરતી
 મા ફિરે, ગલિયેં ગલિયેં મળરો ૭; કહો કેણેં દીઠો રે
 મહારો અરણિકો, પૂછે લોક હજારો ૭. અરણિં ૧૧૬ ॥
 હું કાયરછું રે મારી માવડી, ચારિત્ર ખાંડાનો ધારો ૭.
 ધિગ્ધિગ્ વિષયા રે માહરા જીવને, મેં કીધો અવિચારો
 ૭; અરણિં ૧૧૭ ॥ ઉતયોં તિહાંથી રે જનની પાય પહ્યો,
 મનશું લાજ્યો તિવારો ૭; વચ્છ તુજ ન ઘટે રે ચારિત્ર
 ચૂકવું, જેહથી શિવસુખ સારો ૭. અરણિં ૧૧૮ ॥ એમ
 અમળવી રે પાછો વાલીયો, આણ્યો ગુફને પાસો ૭; સ-

શુરૂં દીએ રે શીખ લલી પરેં, વેરાગેં મન ભાસ્યો જી;
 અરણિં ॥૬૫॥ અગ્નિ ધખંતી રે શિલા જીપરેં, અરણિકેં
 અણુસણુ કીધો જી; રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનિવર, નિષેં
 મનવાંછિત લીધો જી. અરણિં ॥ ૧૦ ॥

અથ મેઘકુમારની સઝાય પ્રારંભ.

ધારિણી મનાવે રે મેઘકુમારને રે, તું મુઝ ઝેકજ પૂત;
 તુઝ વિષુ મુનાં રે મંદિર માલિયાં રે, રાખો રાખો ધર
 તણાં સૂત. ધારિણીં ॥૧॥ તુઝને પરણાવું રે આઠ કુમા-
 રિકા રે, સુંદર અતિ મુકુમાલ; મલપતિ આલે રે વન જેમ
 હાથણી રે, નયણુ વયણુ મુવિશાલ. ધારિણીં ॥ ૨ ॥ મુઝ
 મન આશા રે પુત્ર હતી ધણી રે, રમાડીશ વહૂનાં રે બાલ;
 દૈવ અટારો રે દેખી નવિ શક્યો રે, ઉપાયો ઝોહ જાનલ.
 ધારિણીં ॥ ૩ ॥ ધણુ કણુ કંચન રે રૂદ્ધિ ધણી અછે રે,
 લોગવો લોગ સંસાર; છતી રૂદ્ધિ બિલસો રે જાયા ધર
 આપણે રે, પછેં લેજો સંયમ બાર. ધારિણીં ॥૪॥ મેઘ-
 કુમારેં રે માતા પ્રત્યેં જૂઝવી રે, દીક્ષા લીધી વીરજની
 પાસ; પ્રીતિ વિમલરે ઇણિ પરેં ઉચ્ચરે રે, પોહોતી મહારા
 મનહાની આશ. ધારિણીં ॥ ૫ ॥ ઇતિ.

અથ શ્રી શાંતિનાથનો દશમોલવમેઘરથ રાજનો
 સઝાય પ્રારંભ.

દશમેં ભવેં શ્રીશાંતિજી, મેઘરથ જીવડો રાય; રૂડા રાજ.

ગોસહ શાલામાં એકલા, પોસહ લીયો મન ભાય; રૂડા રાજ.
 ધન્ય ધન્ય મેઘરથ રાય જી, જીવદયા ગુણ ખાણ; ધર્મી
 રાજ. ધન્ય૦ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી. ઇશાનાધિપ ઇદ્રજી, વ-
 ખાણ્યો મેઘરથ રાય; રૂડા રાજ. ધર્મે' ચલાવ્યો નવિ ચલે,
 મહાશુર દેવતા આય; રૂડા રાજ. ધન્ય૦ ॥ ૨ ॥ પારેવુંસી-
 આણુ મુખે' અવતરી, પડીયું પારેવું ખોલા માંહે; રૂડા રાજ.
 રાખ રાખ મુજ રાજવી, મુજને સીંચાણો ખાહે; રૂડા રાજ.
 ધન્ય૦ ॥ ૩ ॥ સીંચાણો કહે મુણો રાજ્યા, એ છે મહારો
 આહાર; રૂડા રાજ. મેઘરથ કહે મુણ પંખીયાં, હિંસાથી
 નરક અવતાર; રૂડા પંખી. ધન્ય૦ ॥ ૪ ॥ શરણે આબ્યું રે
 પારેવડું; નહીં આપું નિરધાર; રૂડા પંખી. માટી મગાવી
 મુજને દીઉં, તેહતું તું કર આહાર; રૂડા પંખી. ધન્ય૦
 ॥ ૫ ॥ માટી ખપે મુજ એહની, કાં વલી તાહરી દેહ; રૂડા
 રાજ. જીવદયા મેઘરથ વસી, સત્ય ન મેલે ધર્મી તેહ; રૂડા
 રાજ. ધન્ય૦ ॥ ૬ ॥ કાતી લેઇ પિંડ કાપીને', લે મંસ તું
 સ્ત્રીંચાણ; રૂડા પંખી. ત્રાણ્યે' તોલાવી મુજને દીઝો, એ
 પારેવા પ્રમાણ; રૂડા રાજ. ધન્ય૦ ॥ ૭ ॥ ત્રાણ્યો મમાવી
 મેઘરથ રાયજી, કાપી કાપી મૂકે છે મંસ; રૂડા રાજ. દેવ-
 માયા ધારણ સમી, નાવે એકણ અંશ; રૂડા રાજ. ધન્ય૦
 ॥ ૮ ॥ ભાઈ મુત રાણી વલ વલે, હાથ જાલી કહે તેહ; ઘેલા
 રાજ. એક પારેવાને કારણે, શું કાપોછો દેહ; ઘેલા રાજ.

ધન્ય૦ ॥ ૬ ॥ મહાજન લોક વારે સહુ, મ કરો એવડી
 વાત; રૂડા રાજા. મેઘરથ કહે ધર્મ ફલ ભલાં, જીવદયા મુજ
 ઘાત; રૂડા રાજા. ધન્ય૦ ॥૧૦॥ ત્રાશ્ચયે ખેડા રાજવી. જે
 ભાવે તે ખાય; રૂડા પંખી. જીવથી પારેવો અધિકો ગણ્યો,
 ધન્ય પિતા તુજ માય; રૂડા રાજા. ધન્ય૦ ॥ ૧૧ ॥ ચડતે
 પરિણામે રાજવી, સુર પ્રગટ્યો તિહાં આય; રૂડા રાજા.
 અભાવે બહુ વિધે કરી, લલો લલો લાગે છે પાય; રૂડા
 રાજા. ધન્ય૦ ॥૧૨॥ ઈંદ્ર પ્રશંસા તાહારી કરી, તેહવે તું
 છો રાય; રૂડા રાજા. મેઘરથ કાયા સાજી કરી, સુર પોહોતો
 નિજ ઠાય; રૂડા રાજા. ધન્ય૦ ॥ ૧૩ ॥ સંયમ લીયો મે
 ઘરથ રાયજી, લાખ પૂરવતું આય; રૂડા રાજા. વીશસ્થાનક
 વિધે સેવિયાં, તીર્થંકર ગોત્ર બંધાય; રૂડા રાજા. ધન્ય૦
 ॥૧૪॥ ઈંદ્રારમે ભવે શ્રીશાંતિજી, પોહોતા સરવારથ સિદ્ધ;
 રૂડા રાજા. તેત્રીસ સંગર આઉણું, મુખ વિલસે સુર ચિદ્ધ;
 રૂડા રાજા. ધન્ય૦ ॥૧૫॥ એક પારેવા દયાથડી, જે પદવી
 પામ્યા નરિંદ; રૂડા રાજા. પાંચમાં ચક્રવર્તિ નાણિયે, શોભ
 મા શાંતિજિણુંદ; રૂડા રાજા. ધન્ય૦ ॥ ૧૬ ॥ ખારમે ભવે
 શ્રીશાંતિજી, અગિરા કૃષ્ણે અવતાર; રૂડા રાજા. દીક્ષા લેધને
 કેવલ વર્ષા, પહોતા મુગતિ મોનાર; રૂડા રાજા. ॥ ૧૭ ॥
 ત્રીજે ભવે શિવમુખ લહો, પામ્યા અનંતુ જ્ઞાન; રૂડારાજા.
 તીર્થંકરપદવી લહી, લાખ વર્ષ આયુ નાણુ; રૂડારાજા. ધન્ય૦

૥૧૮॥ દયાથી નવનિધિ હોવે, દયા તે સુખની ખાણ;
 રૂડા રાજા. ભવ અનંતની એ સગી, દયા તે માતા બાણ;
 રૂડા રાજા. ધન્ય ॥૧૯॥ ગજભરે શશલો નાખિયો, મેઘ-
 કુમાર ગુણ બાણ; રૂડા રાજા. શ્રેણિકરાય સુત સુખ લદ્યાં,
 પોહાતા અનુત્તર વિમાન; રૂડા રાજા. ધન્ય ॥૨૦॥ એમ
 બાણી દયા પાલજે, મનમાંહે કરુણા આણ; રૂડા રાજા.
 સમયસુંદર એમ વીનરે, દયાથી સુખ નિરવાણ; રૂડા રાજા.
 ધન્ય ॥ ૨૧ ॥ ઇતિ.

અથ શ્રીપરમકૃપાલજીકૃત ચઉગતીવેલની

સંજાય પ્રારંભ.

વર્દ્ધમાન જિન વીનવું, સહિષ સાહસ ધીરોજી; તુમ
 હરિસણ વિણ હું ભર્યો, ચિહુંગતિમાં વડ વીરોજી ॥૧॥
 પ્રધુ નરકતણાં દુખ દોહિલાં, મેં સદ્યાં કાલ અનંતો જી;
 સૌર કિયાં નવિ કેા સુણે, એક વિના ભગવંતો જી. પ્ર૦
 ॥ ૨ ॥ પાપ કરીનેં પ્રાણીયો, પોહોતો નરક મઝારો જી;
 કરિણ કુલાવા સાંભલી, નયણ શ્રવણ દુખકારો જી. પ્ર૦
 ॥ ૩ ॥ સીતલ યોનેં ઉપજે, રહવે વધતે ઠામો જી; બનું
 પ્રમાણે રૂધિરનાં, કીચકદ્યાં બહુ તામો જી. પ્ર૦ ॥ ૪ ॥
 તવ મનમાંહે ચિંતવે, બધયેં કિણિ દેશેં નાસો જી; પર-
 વશ પડિયો પ્રાણીયો, કરતો કોડી વિખાસો જી. પ્ર૦ ॥૫॥

ચંદ્ર ન ત્યાં સૂરજ ન ત્યાં, ઘોરઘટા અંધકારોજ; થાનક
અતિ અમુહામણા, ફરસ જિજ્ઞેષો ખુરધારોજ. પ્ર૦ ॥ ૬ ॥
નવો નરકમાં ઉપજે, જાણે અસુર તિવારોજ; કોપ કંરી
આવે તિહાં, હાથ ધર્યાં હથિયારોજ. પ્ર૦ ॥ ૭ ॥ કરિય
કતરણી દેહના, કરતાં ખંડો ખંડજ; રીવ અતીવ કદે
બહુ; પામે દુઃખ પ્રચંડોજ. પ્ર૦ ॥ ૮ ॥

॥ ઢાલ ખીજ વૈરાગી થયો ॥ એ દેશી ॥

ભાંજે કાયા ભાંજતો રે, મારે ફેંચામાંય; ઉંધે માથે
અગની દેઈ રે, ઉંચા ખાંધે પાયો રે. ॥ ૧ ॥ જિનજી
સાંભલો, કડુઆ કરમ વિપાકો રે. જી૦ વૈતરણી તટિનીતણાં
રે, જલમાં નાખે પાસ; કરીય કુહાડો તરૂપરે રે, છેદે અ-
ધિક ઉલાસો રે. જિ૦ ॥ ૨ ॥ ઉંચા જોયણ પાંચસેં રે,
ઉછાલે આકાશ; સ્વાનરુપે કરડે તિહાં રે, મૃગ જિમ પાઠે
પાસરે. જિ૦ ॥ ૩ ॥ પનરે લેહે સુર મિલી રે, કરવત
દીયે રે કપાલ; આરોપિ શૂલી ચિરે રે, ભાંજે જિમ તરૂ
ઝલો રે. જિ૦ ॥ ૪ ॥ યોભે તાતા તેલમાં રે, તલી કરી
કાઠે તામ; વલી લોભરમાં ક્ષેપવેં રે, વિઝૂઆ તાસ વિરામો
રે. જિ૦ ॥ ૫ ॥ ખાલ ઉતારે તેહની રે, આમીષ દીયે
આહાર; બહુ અરડાટ તે પાડતા રે, તન વિચ ઘાલે ખારો
રે. જિ૦ ॥ ૬ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી રાગ મારૂ ॥

તાપ કારી તે ભૂમીકા રે, વનસુશીતલજાણુ; આવી
 એસે તરુઅર છાંહડે રે, પડતાં ભાંજે પ્રાણુ. ॥ ૧ ॥ ચતુર
 મ રાચજો રે, વિરૂઆ વિષય વિલાસ; ચં મુખ થોડાં દુઃખ
 ખડલાં જેહથી રે, લહીયે નરકનિવાસ. ચં ॥ ૨ ॥ કુંભી
 માંહે પાક કરી તસ દેહના રે, તિલજિમ ઘાણી માહિં;
 પીલિ પીલિને રસ કાઢે તેહના રે, મહિર ન આવે કાંહિં
 ચં ॥ ૩ ॥ નાઠા જાએ ત્રીજી નરકલો રે, મન ધરતાં તપ-
 જાંત; પછી પરમાધરમી સુર મિલે રે, જેહવા કાલ ક્રુતાંત.
 ચં ॥ ૪ ॥ ખાલ ઉતારે તેહની ખંતથું રે, ખાર ભરે તસ
 દેહ; પૂરાની પેરેં તે ટલવલે રે, મેહર ન આવે કેહ. ચં
 ॥ ૫ ॥ હાંતાં વિચ દે દસ આંગુલી જી, ફિરિ ફિરિ લાગે
 પાય; વેદન સહતાં કાલ થયો ઘણુ જી, હવે એ સહિઅ ન
 જાય. ચં ૬ ॥ જિહાં જાએ તિહાં ઉઠે મારવા રે, કોઈ ન
 પૂછે સાર; દુખભરી રોવે દાનસે ન કરયો રે, નિપટ થઇ
 નિરાધાર. ચં ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ ચોથી ॥ રે જીવ ધરમ ન કીધલો ॥ એ દેશી ॥

પરમા ધામી સુર કહે, સાંભલ તું ભાઈ; કેહા દોષ
 અમારડા, નિજ દોષ કમાઈ. ચં ॥ ૧ ॥ પાપકરમ કીધાં
 ઘણાં, ખડુજીવ વિણાસ્મા; પીડ ન જાણી પરતણી, ફાં મુખ

ભાગ્યા. ૫૦ ॥ ૨ ॥ ચોરી લીધાં ધન પારકાં, સેવી પરનાર;
આરંભ કામ કીયાં ઘણાં, પરિશ્રદ્ધ નહીં પાર. ૫૦ ॥ ૩ ॥
નિસિ ભોજન કીધાં ઘણાં, બહુ જીવસંહાર; અલક્ષ્ય અથાણાં
આચર્યાં, પાતિક નહી પાર. ૫૦ ॥ ૪ ॥ માતપિતા ગુરૂ
ઓલંબ્યા, કીધા ક્રોધ અપાર; માન માયા દોભ મન ધર્યાં,
મતિહીણુ ગમાર. ૫૦ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ પાંચમી ॥

એમ કહી સુરવેદનાએ, ચલાવે ઉદીરે તેહિતો; સિલા-
કંટાલા વજ તણા એ, તિહાં પછાડે સોહિતો. ॥ ૧ ॥
તરશવસેં તાતો તરૂં એ, મુખમાં ઘાલે તામતો; અગનિવરણે
પૂતલી એ, આલિંગન ઘે જામતો. ॥ ૨ ॥ સયલવદન કીડો
વહે એ, જીભ કરે શતખંડ તો; એ ફલ નિસિભોજન તણા
એ, જાણો પાસ એ દંડતો. ॥ ૩ ॥ અતિ ઉંનેા અતિ
આકરો એ, આણે તાતો નીરતો; તે ઘાલેં તસ આંખમે
એ, કાંને ભરે કથીરતો. ॥ ૪ ॥ કાલા અધિક બિહામણાં
એ, વલી નિરધારા પ્રાણુ તો. ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ છઠી ॥

એણિપેરેં બહુ વેદન સહી ચિત્ત ચેતોરે; વસતો નર-
કમઝાર; ચિત્ત૦ જ્ઞાની વિષ્ણુ જાણે ન કો, ચિં ૦ કહેતાં નાવે
પાર. ચિં ॥ ૧ ॥ દશદશાંતે દોહિલો, ચિં લીધો નરભવ-

સાર; ચિં પામ્યો એલેમ હારજો, ચિં કરજ્યો એહ વિચાર.
 ચિં ॥ ૨ ॥ સૂધો સંયમ આદરો, ચિં ટાલો વિષયવિકાર;
 ચિં પાંચે ઇંદ્રી વસકરો, ચિં જિમ હોયે છુટકખાર. ચિં
 ॥ ૩ ॥ નિદ્રા વિકથા પરિહરો, ચિં આરાધો જિનધર્મ;
 ચિં સમકિત રતન હિયે ધરો, ચિં ભાજો મિથ્યા ભર્મ.
 ચિં ॥ ૪ ॥ વીર જિણુંદ પસાઉને, ચિં અહાપુર નગર
 મજાર; ચિં સ્તવન રચ્યો રહીયામણો, ચિં પગમ કૃપાલ
 ઉદાર. ॥ ૫ ॥ ઇતિ ચલિગનીવેલનો સ્વાધ્યાય સમાપ્ત.

અથ માંકડની સઝાય પ્રારંભ.

માંકડનો ચટકો દોહિલો, કેહને નાવે લાગે સોહિલો
 રે; માંકડ મૂછાલો. એતો નિર્લાજજને નહી કાન, એહને
 હીયકે નહીં શાન રે. માં ॥ ૧ ॥ એતો પાટ પલંગમા
 આવે, ચટકો દેઠ છાનો જાવે રે; માં રાતેં રાણો થઈને
 ફરતો, રાજ રાણીથી નવિ ડરતો રે. માં ॥ ૨ ॥ એતો
 ચરણ ચીર છોડાવે, નર નારીની નિંદ ગમાવે રે; માં
 જિજ્ઞાશુણસાગર સાધ, તેહની તુમેં રાખજો લાજ રે.
 માં ॥૩॥ વરસાલે થાયે મદમાતો, સીયાલે સુંડાલો સાતો
 રે; માં ખાટમાંહે ખલ ગોત્રજ ખોટા, સવિ સરિખા ન્હાના
 મહોટા રે. માં ॥૪॥ એતો ન જુએ કામ કુકામ, એહને
 પેટ ભયાં શું કામ રે; માં એતો હરામિ હરીલી જાત,

એહને રૂડી લાગે છે રાત રે. માં ૦ ૥૫૥ દોહી પી થાયે
 રાતો લાલ, એતો સોડ માંહેલો સાલ રે; માં ૦ એ ઉપકાર
 તણી મતિ આણી, ચટકો દેઈ સજ કરે પ્રાણી રે. માં ૦
 ૥૬૥ ગુણી હૂઓ તો ગુણકરી લેજો, માંકડને દોષ મ દેજો
 રે; માં ૦ માંકણુ ભરૂઅચ નગરથી આવ્યો, એતો રાધનપુ-
 રમાં ગવરાયો રે; માં ૦ માણુક મુનિ કહે મુણો સયણા, તુમે
 જીવની કરજો જયણા રે. માં ૦ ૥ ૭ ૥

અથ રેંટીયાનો સ્વાધ્યાય પ્રારંભ.

ખાઈરે અમને રેંટીયો વાલો, રેંટીયો ધરતું મંડાણુ
 જો; પરણી ત્રિયા છોડીને ચાલ્યો, ગયો પરદેશે કંથ કમાણુ
 જો. ખાં ૦ ૥૧૥ બારે વર્ષે પરણ્યો આવ્યો, દોઢ ત્રાંખીયો
 લાવ્યો રે; ગંગા માંહે નહાવા પેઠો, દોઢ ત્રાંખીયો પાડ્યો
 રે. ખાં ૦ ૥૨૥ માય તાયને સસરે સાસુયે, અમને કીધાં
 અલગાં રે; દુઃખનિવારણુ રેંટીયો ધાર્યો, તેહને જઈને વ-
 લગાં રે. ખાં ૦ ૥ ૩ ૥ દેણું ઉતાર્યું સઘલું પીયુનું, બ્યાજે
 રૂપેયો વાધ્યો રે; મુખને કારણુ રૂપેયો રૂંડો, પુણ્યે કંત એ
 લાધો રે. ખાં ૦ ૥૪૥ દેરાણી જેઠાણી આવી, બોલો મીઠી
 વાણી રે; રેંટીયાના પસાયથી તો, બીજી આણુ પાણી રે.
 ખાં ૦ ૥૫૥ રેંટીયાના પસાયથી તો, કોડી કામ મેં કીધાં
 રે; દાન દીધાં અમે અતિ ઘણાં ને, મહિયલમાં યશ દીધાં

રે. આ૦ ૥૧૥ તું આબૂતીરથથી ઉપનો, રૂડી તાહારી જાત
 રે; દિવસેં રાત્રેં રેંટીયો કાંતું, ચઢીયો મહારે હાથ રે.
 આ૦ ૥ ૭ ૥ રેંટીયાથી આબૂષણ બારી, પહેરયાં ચીર ને
 સાલૂ રે; મોઢા કમખાની કાંચલી પહેરી, લોજન કીધાં વારૂ
 રે. આ૦ ૥૮૥ સાસરીયા પીયરીયાં આવે, બાઇ ઘરે તમે
 આવો રે; છોકરડાને ટાહાડ વાહે છે, ઝુઝડોયો શિવડાવો
 રે. આ૦ ૥૯૥ શેત્રુંજની યાત્રા કીધી, સાથેં સાસરીયાં પી-
 યરિયાં રે; ગોત્ર કુટુંબ સહુ નર ને નારી, સંઘવી નામ તે
 ધરિયાં રે. આ૦ ૥ ૧૦ ૥ ત્રણશેં એકાવન માફની વહેલો,
 ગાડાં ચારશેં પંચાશી રે; બશેં ઉપર પંચાણું ઘોડા, ઉંટ
 ત્રણશેં વલો છયાશી રે. આ૦ ૥૧૧૥ હોરવિજયસૂરિ પાં-
 ત્રીસ ઉપાધ્યાય, પન્યાસ ગૌતમ જેહવા રે; તેરશેં પાંત્રીશ
 તપગરજના સાધુ, શીલેં યૂલિભદ્ર જેહવા રે. આ૦ ૥ ૧૨ ૥
 પાલીતાણે સંઘવણુ ઉતરિયા, યાત્રા નવાણું કીધા રે; કેશર
 ચંદને ઋષભજી પૂજ્યા, રૈવતેં જઈ લાલ કીધા રે. આ૦
 ૥૧૩૥ સમેતશિખરને આબુ ગોડો, સંજેશ્વરો શ્રીપાસ રે;
 ન્હાના મહોટાં તીરથ લેલ્યાં, મનની કૃત્તી સવિ આશ રે.
 આ૦ ૥ ૧૪ ૥ શિખર આવનનું ચૈત્યજ કીધું, જિનપ્રતિમા
 ઉદાર રે; પંચ પાપાણુને ત્રીશ ધાતુની, રૂપૈયા સહસજ
 ચાર રે. આ૦ ૥૧૫૥ ચિહું બારે રૂડી બાબ કરાવી, છશે
 ને રૂપૈયા છયાશી રે; કૃવા તલાવ વલિયાસું ચંગી, નવશેં

ઉપર છયાશી રે. બાં ૥૧૬૥ હીરવિજયસૂરિ પંદર ઉપા-
ધ્યાય, ઠાણું ત્રણશે ત્યાશી રે; નવ અંગે પૂજી પારણાં
કરાવ્યાં, ગુરૂભક્તિ કરી બારેમાસીરે. બાં ૥૧૭૥ આંબિલ
ઓલી પાંચમ અગિયારસ, તપ સધલાં મેં કીધાં રે; ઠવણી
ચાખખી સિદ્ધાંત લખાવી, સાધુ સાધ્વીને દીધાં રે. બાં
૥૧૮૥ ઉજમણાં ઘર હાટ કરાવ્યાં, સાસુ સસરાનો અપ
કીધો રે; દીકરા દીકરી ભાવેજ પરણાવ્યાં, રતન રેંટીયે
જસ લીધો રે. બાં ૥૧૯૥ ઘેબર જલેખીયે ગોરણી કીધી
લાહણી થાલીની કીધી રે; સવાશેર ખાંડ ને એક રૂપેયો,
ચોરાશી નાતે દીધી રે. બાં ૥૨૦૥ બાપ ભાઈ ને સસરા
પ્રીતમ, ઠામે સગપણુ તેલ રે; રતન રેંટીયો જીવું તિહાં
લગે, કડીય ન આવે છેલ રે. બાં ૥ ૨૧ ૥ ધરી ત્રાકને
માલ ચમતખાં, તેલ હોટ પલી પૂણી રે; અલપ માગે ને
ઘણું લેયે રેંટીયો, નારિયેં કરી ઘણી પૂંજીરે. બાં ૥૨૨૥
સાયગે વનસ્પતિ ડુંગર, ધ્રુવ તારા સૂરજ ચંદો રે; કોડી
યુગ લગેં રહો રેંટીયો, સ્ત્રી ઘર સદા આણુંદો રે. બાં
૥ ૨૩ ૥ શોલ પાંત્રીશો મેડતા નગરેં, શુદ્ધિ તેરશ મહા
માસ રે; રતનખાઈયે રેંટીયો ગાયો, સફલ ફલી મન આશ
રે. બાં ૥ ૨૪ ૥

॥ અથ પંડિત શ્રી દેવચંદ્રજીકૃત સમકિતની સઝાય ॥
સમકિત નવિ લહું રે, એ તો રૂપ્યો ચતુર્ગતિ માંહે;

ત્રસ થાવરકી કર્ણા કીની, જીવ ન એક વિરાધ્યો; તીન
કાલ સામાયિક કરતાં, શુદ્ધ ઉપયોગ ન સાધ્યો. સમકિત ૦
॥ ૧ ॥ ગુઠ બોલવાકો વ્રત લીનો, ચોરીકો પણ ત્યાગી;
બ્યવહારાદિક મહાનિપુણ બયો, પણ અંતર્દષ્ટિ ન જાગી.
સં ॥ ૨ ॥ ઉર્ધ્વભુજ કરિ ઉંધો લટકે, ભસ્મ લગા ધુમ
ગટકે; જટા જૂટ શિર મૂંડે જૂકો, વિણ શ્રદ્ધા ભવ ભટકે.
સં ॥ ૩ ॥ નિજપર જારી ત્યાગજ કરે, બ્રહ્મચારી વ્રત
લીનો; સ્વર્ગાદિક મુકે ફક્ત પામી, નિજકારજ નવિ સીધ્યો.
સં ॥ ૪ ॥ બાહ્ય ક્રિયા સજ ત્યાગ પરિશ્રદ્ધ, દ્રવ્ય લિંગ
ધર લીનો; દેવચંદ્ર કહે આવિષ તેા હમ, બહુત વાર કર
લીનો. ॥ ૫ ॥

॥ અથ શ્રી જ્ઞાનવિમલજી કૃત નવકાર ફલની

સંખ્યા પ્રારંભઃ ॥

એ નવકાર તણું ફલ સાંભલો, હૃદયકમલ ધરિ ધ્યાન;
આગે અનંત ચોરીશી હુછ, નિહાં એ પાંચ પ્રધાન હો.
॥ ૧ ॥ આતમ, સમર સમર નવકાર; જિનશાસનમાં સાર,
પાંચપરમેષ્ઠી ઉદાર, ત્રણ કાલ નિરવાર હો. આતમ. સમ ૦
એ આંકણી ॥ વનમાં એક પુલિંદ પુલિંદી, મુનિ કહે તસ
નવકાર; અંતકાલે બેહુ મંત્ર પ્રભાવે, નૃપ મંદિર અવતાર
હો. આં ૦ સં ॥ ૨ ॥ રાયસિંહ અને રતનવતી જે, પ્રમદા

ને ભરતાર; ત્રીજે ભવે તે મુકતે જાશે, આવશ્યકે અધિ-
 કાર હો. આં સં ॥ ૩ ॥ ચાર્દસે અજ પ્રતિષ્ઠાધ્યે,
 સંભલાવી નવકાર; સુરલોકે તે સુર થઈ ઉપનો, કરિ સા-
 ન્નિધિ તિથિ વાર હો. આં સં ॥ ૪ ॥ નગર રતનપુરે
 મિથ્યા તણી, વહૂવરને દીયે આલ; મહામંત્ર મુખે જપે
 મહાસતી, સર્પ થયો કુલમાલ હો. આં સં ॥ ૫ ॥
 ભૂમિ પડી સમલાયે દેખી, દીધો મુનિ નવકાર; સિંહલ
 રાય તણે ધર કુંવરી, ભર્યમ્મ કયો વિહાર હો. આં સં
 ॥ ૬ ॥ નગર પોતનપુર શેઠ તણો સુત, મલીયો ત્રીદંડી
 સાથ; મહાસત્ત્વ મન મંત્ર જપંતો, ખડ્ગ મૃતકને હાથ
 હો. આં સં ॥ ૭ ॥ તેહ વિધન સવિ દૂરે નાઠાં, સોવન
 પુરિસો પામી; કનક તણું જિનભુવન કરાવી, સ્થાપ્ય
 ત્રિભુવન સ્વામી હો. આં સં ॥ ૮ ॥ ચક્ષ પ્રસન્ન કરો
 બીજેર, દેવે મંત્ર પ્રભાવે; હુંડિક જક્ષને પિંગલ તસ્કર,
 એહથી સુરપદ પાવે હો. આં સં ॥ ૯ ॥ સોમદત્ત ને
 મણિરથ સિંહરથ, માવત ને કુવિંદ; એમ અનેક પરમેષ્ઠી
 ધ્યાને, તારિયા ભવિજન વૃંદ હો. આં સં ॥ ૧૦ ॥ ગર્ભા-
 વાસે જીવ ઈમ ચિંતવે, તો ધર્મ કરશું સાર; જન્મ જનમ્યો
 તવ વીસરી વેદન, એહેલે ગયો અવતાર હો. આં સં
 ॥ ૧૧ ॥ જિહાં લગે આથ તિહાં સહુ સાથી, નિર્દાનને તે
 મૂકે; કૂડ કુટુંબ તણે તું ઠાજે, કાં આતમહિત ચૂકે હો.

આ૦ સ૦ ૥૧૨૥ યમ રાજા કેણે નવિ જાત્યો, સુકૃત કર્યું
તે પોતે; અવસર ઘેર ઘેર નહિ આવે, જાણે જનમ એમ
જોતે હો. આ૦ સ૦ ૥૧૩૥ સાર એહ છે અસાર સંસારે,
શ્રીજિનસેવા કરિયે; વિષય કષાય કરીને અલગા, જ્ઞાનવિ-
મલ ગુણ ધરિયે હો. આ૦ સ૦ ૥ ૧૪ ૥ ઇતિ શ્રીનવકાર
સ્વાધ્યાય સમાપ્ત.

અથ શ્રી જ્ઞાનવિમલજી કૃત અષ્ટભંગીની

સંજાય પ્રારંભ.

સુગુર દેવ સુધર્મનું, જેહ તત્ત્વ ન જાણે; મુનિ શ્રી-
વક વ્રત નાદ રે, ભાવે પણ નાણે; ચેતન જ્ઞાન દશા ભજે,
તજે પરની નિંદા; ઉદાસ ભાવપણું ભજે, જિમ જલ અર-
વિંદા. ચેતન૦ ૥૧૥ એ આંકણી. નવિ જાણે નવિ આદરે,
નવિ પાલે અંગી તેહ; મિથ્યાત્વી સવિ જન કદ્યા, પહિલે
ભંગે તેહ. ચે૦ ૥૨૥ નવિ જાણે નવિ આદરે, અંગી પુણ
પાલે; કષ્ટ ક્રિયા શીલાદિકે, તાપસ તનુ ગાલે. ચે૦ ૥૩૥
નવિ જાણે વલી આદરે, મુનિવ્રત નવિ પાલે; પાસત્યાદિક
દુભળી, ત્રીજે ભંગે નિહાલે. ચે૦ ૥ ૪ ૥ નવિ જાણે વલી
આદરે, પાલે પુણ અંગી; અભવ્ય ઉત્સૂત્ર કથક, મુખા લદ્યા
ચોથે ભંગે. ચે૦ ૥૫૥ જાણે પણ નવિ આદરે, વ્રત ભયે
નવિ પાલે; શ્રેણિક પ્રમુખ જે સમકિતી, શાસન અનુવાલે.

ચે૦ ॥૬॥ જાણે પાણુ નવિ આદરે, શીલાદિક પાલે; પંચા-
 નુત્તર સુરવરા, છઠો ભેદ નિહાલે. ચે૦ ॥૭॥ જાણે અંગી
 આદરે, મુનિ વ્રત નવિ પાલે; ગીતારથ પ્રવચન લાહે, સત્તમ
 ભેદ વિશાલ. ચે૦ ॥ ૮ ॥ જાણે પાલે આદરે, જિનમતના
 વેદી; ચઉચિહ સંધ જે સુવિરતિ, અકુમ ભંગ વિનોદી.
 ચે૦ ॥૯॥ પદમ ચહભંગી માંહિલા, મિથ્યાત્વનિવાસી; પર
 ચહભંગી રમકિતી, શ્રી જિનમતવાસી. ચે૦ ॥ ૧૦ ॥ એ
 અહભંગી ભાવતાં, વિધિનેં અપ્રસ્તાં; જ્ઞાનવિમલ મતિ તે-
 હની, જિન આણુ ધર્મતાં. ચે૦ ॥ ૧૧ ॥

અથ શ્રીવૃદ્ધિવિજયજી કૃત દશવૈકાલિકની સઝાય
 પ્રારંભ.

તત્ર પ્રથમા ધ્યયન સઝાય પ્રારંભ.

સુગ્રીવ નયર સોહામાયું જ એ દર્શી.

શ્રી શુરપદપંકજ નમી જી, વલિ ધરી ધર્મગી બુદ્ધિ;
 સાધુકિયા શુણુ ભાંખશું જી, કરવા સમકિત શુદ્ધિ; મુનીશ્વર
 ધર્મ સચલ સુખકાર. તુમ્હે પાલો નિરતિચાર, મુનીશ્વર,
 ધર્મ સચલ સુખકાર. ॥ ૧ ॥ એ આંકણી. જીવદયા સંયમ
 તવો જી, ધર્મ એ મંગલરૂપ; જેહનાં મનમાં નિત્ય વસે
 જી, તમ નમે સુર નર ભૂપ. મુ. ધ. ૥૨૥ ન કરે કુસુમ-
 કિલામણુ જી, વિચરતો જિમ તરૂંદ; સંતોસે વલિ આ-

તમા જી, મધુકર શ્રીહ મકરંદ. સુ. ધ. ॥ ૩ ॥ તેણિ પરે
 મુનિ ઘર ઘર ભમી જી, લેતો શુદ્ધ આહાર; ન કરે આધા
 કોઈને જી, દિયે પિંડને આધાર. સુ. ધ. ॥ ૪ ॥ પહિલે
 હશવૈકલિકે જી, અધ્યયને અધિકાર; ભાંખ્યો તે આરાધતાં
 જી, વૃદ્ધિવિજય જયકાર. સુ. ધ. ॥ ૫ ॥ ઇતિ.

અથ દ્વિતીયા દ્યયન સઝાય પ્રારંભ.

શાંત સુહામણું પાણીયં એ દેશી.

નમવા નેમી જિણુંદને, રાબુલ રૂડી નાર રે; શીલ
 સુરંગી સંચરે, ગોરી ગઢ ગિરનાર રે. ॥૧॥ શીખ સુહા-
 મણી મન ધરો. એ આંકણી. તુમેં નિરૂપમ નિર્ઘેથ રે.
 સવિ અભિલાષ તજી કરી, પાલો સંયમ પથ રે. શીં
 ॥૨॥ પાઉસ બીની પદ્મિની, ગઈ તે શુક્લ માંહિ તેમરે;
 ચતુરા ચીર નિચોવતી દીડી રૂપિ રહનેમ રે. શીં ॥૩॥
 ચિત્ત ચલે ચારિત્રિયો, વચણ વહે તવ એમ રે; સુખ ભોગ-
 વીયે સુંદરી, આપણે પૂરણ પ્રેમ રે. શીં ॥૪॥ તવ રાય-
 ભદી એમ ભણે, ભૂંડા એમ શું ભાંખે રે; વચણવિરૂદ્ધ એ
 બોલતાં, કાંઈ કુલલોજ ન રાખે રે. શીં ॥૫॥ હું પુત્રી
 ઉગ્રસેનની, અમે તું ચાદવકુલ જાયો રે; એ નિર્મલ કુલ
 આપણાં, તો કેમ અકારજ થાયો રે. શીં ॥ ૬ ॥ ચિત્ત
 ચલાવી એણિ પરે, નિરખીશ જો તું નારી રે; તો પવના

હત તરૂંપરે, થાઈશ અથિર નિરધારી રે. શીં ૧૭૧ ॥ લોગ
 બલા જે પરહરયા, તે વલી વાંછે જેહ રે; વમનબક્ષી કુતર
 સમો, કહીયે કુકર્મી તેહ રે. શીં ૧૭૨ ॥ સરપ અંધક
 કુલતણા, કરે અગ્નિ પ્રવેશ રે; પણુ વમિયું વિષ નવિ લિયે,
 જીઓ જાતિ વિશેષ રે. શીં ૧૭૩ ॥ તિમ ઉત્તમકુલ ઉપના,
 છોડી લોગ સંજોગ રે; ફરિ તેહને વાંછે નહિ, હુવે જો
 પ્રાણુ વિયોગ રે. શીં ૧૭૪ ॥ ચારિત્ર કિમ પાલી શકે,
 જો નવિ જાયે અભિલાષ રે; સીદાતો સંકલપથી, પગ પગ
 ઇમ જિન બાંખે રે. શીં ૧૭૫ ॥ જો કણુ કંચન કામિની,
 ઇચ્છતા અને લોગવતા રે; ત્યાગી ન કહીયે તેહને જો,
 મનમેં શ્રી જોગવતા રે. શીં ૧૭૬ ॥ લોગ સંયોગ બલા
 લહિ, પરહરે જેહ નિરીહ રે; ત્યાગી તેહજ બાંખિયો, તસ
 થહ નમું નિશ હીહ રે. શીં ૧૭૭ ॥ એમ ઉપદેશને અં-
 કુશે, મયગલ પરેં મુનિરાજે રે; સંયમ મારગ સ્થિર કર્યો,
 સાર્યું વહિત કાજે રે. શીં ૧૭૮ ॥ એ જીજ્ઞા અધ્યયનમાં,
 ગુરૂહિત શીખ પયાસેં રે; લાભવિજય કવિરાયનો, વૃદ્ધિ-
 વિજય એમ બાસે રે. શીં ૧૭૯ ॥ ઇતિ.

અથ તૃતીયા ધ્યયન સંગ્રામ પ્રારંભ.

પથ મહાવૃત પાલીયેં એ દેશી.

આધાકર્મી આહાર ન લીજીયેં, નિશિલોજન નવિ
 કરીયેં; રાજપિંડ ને સજાંતરનો, પિંડ વલી પરહરિયેં કે.

૧૧૧ ॥ મુનિવર એ મારગ અનુસરિયે, જિમ ભવજલ નિધિ
 તરીયે; મુનિ. એં એ આંકણી. સાહામો આર્યો આહાર
 ન લીજે, નિત્ય પિંડ નવિ આહરીયે; શી ઇચ્છા એમ પૂછી
 આપે, તેહ નવિ અંગી કરિયે કે. મું ॥ ૨ ॥ કંઠ મૂલ
 દ્વલ ખીજ પ્રમુખ વલી, લલણાદિક સચિત્ત; વજે તિમ
 વલી નવિ રાખીજે, તેહ સન્નિધિ નિમિત્ત કે. મું ॥ ૩ ॥
 ઉવટણું પીઠી પર હરિયે, સ્નાન કદા નવિ કરીયે; ગંધ
 વિલેપન નવિ આચરિયે, અંગ કુમ્ભ નવિ ધરિયે કે. મું
 ૧ ॥ ૪ ॥ ગૃહસ્થનું ભાજન નવિ વાવરિયે, પરહરિયે વલી
 આભરણુ; છાયા કારણુ છત્ર ન ધરિયે; ધરે નકપાનહ ચ-
 રણુ કે. મું ॥ ૫ ॥ હાતણુ ન કરે હપંણુ ન ધરે, દેખે નવિ
 નિજ રૂપ; તેલ ચોપડીયે ને કાંકસી ન કીજે, દીજે ન
 વસ્ત્રે ધુપ કે. મું ॥ ૬ ॥ માંચી પલંગ નવિ બેસીજે, કિજે
 ન વિંજણુ વાય; ગૃહસ્થગેહ નવિ બેસીજે, વિણુ કારણુ
 સમુદાય કે. મું ॥ ૭ ॥ વમન વિરેચન ચિકિત્સા, અગ્નિ આ-
 રંભ નવિ કીજે; સોગઠાં સેત્રંજ પ્રમુખ જે કીડા, તે પણ
 સવિ વરજીજે. મું ॥ ૮ ॥ પાંચ ઈન્દ્રિય નિજવશ આણી,
 પંચાશ્રવ પચ્ચખીજે; પંચ સમિતિ ત્રણુ ગુપ્તિ ધરીને,
 છછાય રક્ષા તે કીજે કે. મું ॥ ૯ ॥ ઉનાલે આત.પના
 લીજે, શીયાલે શીત સહીયે; શાંત હાંત થઈ પરિચહ સ-
 હેવા, સ્થિર વરસાલે રહીયે કે. મું ॥ ૧૦ ॥ ઇમ દુક્કર

કરણી બહુ કરતાં, ધરતાં ભાવ ઉઠાસી; કમં ખપાવી કેઇ
હૂઆ, શિવરમણીશું વિલાસી કે. સુ૦ ॥ ૧૧ ॥ દશવૈકાલિક
ત્રીજે અધ્યયને, ભાંખ્યો એહ આચાર; લાભ વિજયગુરુ
ચરણ પસાર્યે, વૃદ્ધિવિજય જયકાર કે. સુ૦ ॥ ૧૨ ॥ ઇતિ.

અથ ચતુર્થાધ્યયન સંજાય પ્રારંભ.

સુણ સુણ પ્રાણી, વાણી જિન તણી એ દેશી.

સ્વામી સુધર્મા રે કહે જંખુ પ્રત્યે, સુણ સુણ તું ગુણ
ખાણિ; સરસ સુધારસ હૂંતી મીઠડી, વીર જિણેસર વાણિ.
સ્વા૦ એ આંકણી. ॥ ૧ ॥ સૂક્ષ્મ બાદર ત્રસ થાવર વલી,
જીવ વિરાહણ ટાલ; મન વચ કાયા રે ત્રિવિધેં સ્થિર કરી,
પહિણું વ્રત સુવિચાર. સ્વા૦ ॥ ૨ ॥ ક્રોધ લોભ ભય હાસ્યેં
કરી, મિથ્યા મ ભાંખો રે વચણ; ત્રિકરણ શુદ્ધે વ્રત આ-
રાધજે, બીજું દિવસ ને રચણ. સ્વા૦ ॥ ૩ ॥ ગામ નગર
વનમાંહે વિચરંતાં, સચિત્ત અચિત્ત તૃણ માત્ર; કાંઈ અ-
હીધાં મત અંગી કરો, ત્રીજું વ્રત ગુણપાત્ર. સ્વા૦ ॥ ૪ ॥
સુર નર તિર્યંચ ચોનિ સંખંધિયાં, મૈથુન કરચ પરિહાર;
ત્રિવિધેં ત્રિવિધેં તું નિત્ય પાલજે, ચોથું વ્રત સુખકાર.
સ્વા૦ ॥ ૫ ॥ ધન કણ કંચન વસ્તુ પ્રમુખ વલી, સર્વ અ-
ચિત્ત સચિત્ત; પનિશ્રહ મૂઝાં રે તેહની પરહરી, ધરી વ્રત
પંચમ ચિત્ત. સ્વા૦ ॥ ૬ ॥ પંચ મહાવ્રત એણીપરેં પાલજે,

ટાલને ભોજન રાતિ; પાપસ્થાનક સઘલાં પરહરિ, ધરને
 સ્મતા સવિ ભાંતિ. સ્વાં ॥ ૭ ॥ પૃથ્વી પાણી વાયુ વન-
 સ્પતિ, અગ્નિ એ થાવર પંચ; બિ તિ ચઉ પંચિંદ્રિ જલ-
 ચર થલચરા, ખચરા ત્રસ એ પંચ. સ્વાં ॥ ૮ ॥ એ છઠ્ઠા-
 યની વારો વિરાધના, જયણા કરિ સવિ વાણિ; વિણ જયણા
 રે શુવ વિરાધના, ભાંખે તિહુઅણુ ભાણુ. સ્વાં ॥ ૯ ॥ જ-
 યણાપૂર્વક બોલતાં બેસતાં, કરતાં આહાર વિહાર; પાપકર્મ
 બંધ કદિયે નવિ હુવે, કહે જિન જગદાધાર. સ્વાં ॥ ૧૦ ॥
 શુવ અશુવ પહિલાં આલખી, જિમ જયણા તસ હોય;
 જ્ઞાનવિના નવિ શુવદયા પલે, ટલે નવિ આરંભ કોય. સ્વાં
 ॥ ૧૧ ॥ જાણુપણાથી સંવર સંપજે, સંવરે કર્મ ખપાય;
 કર્મક્ષયથી રે કેવલ ઉપજે, કેવલી મુક્તિ લહેય. સ્વાં
 ॥ ૧૨ ॥ દશવૈકાલિક ચઉથા ધ્યયનમાં, અર્થ પ્રકાશ્યો રે
 એહ; શ્રી શુરલાભવિજયપદ સેવતાં, વૃદ્ધિવિજય લહે તેહ.
 સ્વાં ॥ ૧૩ ॥

॥ અથ પંચમાધ્યયન સંજાય. ॥

વીર વખાણી રાણી ચેલણા, ॥ એ દેશી; મુજતા આહા-
 રની ખપ કરો શુ, સાધુશુ સમય સંભાલ, સંયમ શુદ્ધ
 કરવા ભણી શુ; એમણા દુષણ ટાલ. મુજં ॥ ૧ ॥
 પ્રથમ સંજામે પોરિસી કચી શુ, અણુસરી વલી ઉપયોગ;

પાત્ર પડિલેહણ આચરો જી, આહરી ગુફ અણુયોગ. સુ૦
 .૧૨ ॥ ઠાર ધુઅર વરસાતના જી, જીવ વિરાહણ ટાલ;
 પગ પગ ધર્યા શોધતાં જી, હરિકાયાદિક નાલ. સુ૦ ॥ ૩ ॥
 ગેહ ગણિકા તણાં પરિહરો જી, જિહાં ગયાં ચલ ચિત્ત
 હોય; હિંસક કુલ પણ તેમ તને જી, પાપ તિહાં પ્રત્યક્ષ
 ભેય; સુ૦ ॥ ૪ ॥ નિજ હાથે ખાર ઉઘાડીને જી, ખેસીયે
 નવિ ઘરમાંહિ; ખાલ પશુ બિશુક પ્રમુખને સંઘટે; જઇયે
 નહિં ઘરમાંહિ. સુ૦ ॥ ૫ ॥ જલ ફલ જલણ કણ લણણું
 જી, ભેટતાં જે દિયે દાન; તે કલ્પે નહિં સાધુને જી,
 વરજવું અન્ન ને પાન. સુ૦ ॥ ૬ ॥ સ્તન અંતરાય ખાલક
 પ્રત્યે જી, કરીને રડતો ઠવેય; દાન દિયે તો ઉલટ ભરી
 જી, તોહિ પણ સાધુ વરજેય. સુ૦ ॥ ૭ ॥ ગર્ભવતી વહી
 ભે દિયે જી, તેહ પણ અઠલપ હોય; માલ નિસરણી પ-
 મુખે ચઢી જી, આણિ દિયે કલ્પે ન સોય. ॥ ૮ ॥ મૂલ્ય
 આણ્યું પણ મત લીયો જી, મત લિયો કરી અંતરાય;
 વિહરતાં થાંભ ખંભાદિકે જી, ન અડો ધિર ઠવો પાય.
 સુ૦ ॥ ૯ ॥ એણીપરે દોષ સવે છાંડતાં જી, પામીયે
 આહાર ભે શુદ્ધ; તો લહિયે દેહ ધારણ ભણી જી, અણ-
 લહે તો તપવૃદ્ધિ. સુ૦ ॥ ૧૦ ॥ વયણ લગ્ન તુષા ભક્ષના
 જી, પરિસહથી સ્થિરચિત્ત; ગુફાસે ધરિયાવહી પડિભ્રમી
 જી, નિમંત્રી સાધુને નિત્ય. સુ૦ ॥ ૧૧ ॥ શુદ્ધ એકાંત ઠામે

જઈ જી, પડિછમી ધરિયાવહી સાર; લોયણ દોષ સબિ
છાંડિને જી, સ્થિર થઈ કરવો આહાર સુઠ ॥ ૧૨ ॥ દશ-
વૈકાલિકે પાંચમે જી, અધ્યયને કહ્યો એ આચાર; તે ગુરુ
લાભવિજય સેવતાં જી, વૃદ્ધિવિજય જયકાર. ॥ સુઠ ॥
॥ ૧૩ થિતિ ॥

॥ અથ પઠ્યાધ્યયન સંજાય પ્રારંભઃ ॥

મ મ કરો માયા કાયા કારિમી, એ દેશી. ગણધર
સુધર્મ એમ ઉપદિસે, સાંભણો મુનિવરવૃંદ રે; સ્થાનક અ-
હાર એ ઓલખો, જેહ છે પાપના કંદ રે. ગઠ ॥ ૧ ॥
પ્રથમ હિંસા તિહાં છાંડિયે, જૂઠ નવિ ભાંખિયેં વચણ રે;
તુણ પણ અદત્ત નવિ લીજીયેં, તજીયેં મેહુણ સચણ રે.
ગઠ ॥ ૨ ॥ પરિગ્રહ મૂર્છા પરિહરો, નવિ કરો લોયણ
રાતિ રે; છંડો છક્કાય વિરાધના, લેદ સમજી સદ્ ભાંતિ
રે. ગઠ ॥ ૩ ॥ અકલ્પ આહાર નવિ લીજીયેં, ઉપજે દોષ
જે માંહિ રે; ધઃતુનાં પાત્ર મત વાવરો, ગૃહોતણાં મુનિવર
પ્રાહી રે. ગઠ ॥ ૪ ॥ ગાદીયેં માંચીયેં ન બેસીયેં, વારિયેં
શમ્યા પલંગ રે; રાત રહિયેં નવિ તે સ્થલેં, જિહાં હોવે
નારિ પ્રસંગ રે. ગઠ ॥ ૫ ॥ સ્નાન મજ્જન નવિ કીજીયેં,
જિણે હુવે મનતણો ક્ષોભ રે; તેહ શણગાર વલિ પરિહરો,
કંત નખ કેશ તણી શોભ રે. ગઠ ॥ ૬ ॥ છઠે અધ્યયને

(૧૦૦)

એમ પ્રકાશીયો, દશવૈકાલિક એહ રે; લાલવિજય ગુરૂ સેવ-
તાં, વૃદ્ધિવિજય લલો તેહ રે. ગાં ॥ ૭ ઇતિ ॥

॥ અથ સપ્તમાધ્યયન સંક્રાયઃ ॥

કપૂર હુવે અતિ ઉજલો રે, એ દેશી; સાચું વચણ
જે ભાંખિયેં રે, સાચી ભાષા તેહ; સમ્યાં મોસા તે કહિયેં
રે, સાચું મૃષા હોય જેહ રે. ॥ ૧ ॥ સાધુજી કરજો ભાષા
શુદ્ધ; કરી નિર્મલ નિજબુદ્ધિ રે. ॥ સાં કરં ॥ એ આં-
કણી; કેવલ જૂઠ જિહાં હોવે રે, તેહ અસમ્યા જાણ; સાચું
નહિં જૂઠું નહીં રે, અસત્યા અમૃષા ઠાણ રે; ॥ સાં કરં
॥ ૨ ॥ એ ચારે માંહે કહી રે, પહેલી ભાષા હોય ॥ સંયમ
ધારી જોલવી રે, વચન વિચારી જોય રે ॥ સાં ॥ કરં ॥
॥ ૩ ॥ કઠિન વચણ નવિ ભાંખિયેં રે, તુંકારો રેકાર;
કોઈના મર્મ ન જોલિયેં રે, સાચા પણ નિર્ધાર રે. સાં
॥ કરં ॥ ૪ ॥ ચોરને ચોર ન ભાંખિયેં રે, કાણાને ન કહે
કાણ; કહીયેં ન અંધો અંધને રે, સાચું કઠિન એ જાણ
રે. ॥ સાં ॥ કરં ॥ ૫ ॥ જેહથી અનરથ ઉપજે રે, પરને
પીડા થાય; સાચું વચણ તે ભાંખતાં રે, લાલથી ત્રોટો
જાય રે. ॥ સાં ॥ કરં ॥ ૬ ॥ ધર્મ સહિત હિતકારીયા રે,
ગર્વરહિત સમતોલ; શ્રેયલા તે પણ મીઠડા રે, જોલ વિચારી
જોલ રે. ॥ સાં કરં ॥ ૭ ॥ એમ સવિ ગુણ અંગીકરી

રે, પરહરિ દોષ અશેષ; બોલતાં સાધુને હુવે નહિં રે,
કર્મનો બંધ લવલેશ રે. ॥ સાં ૩૦ ॥ ૮ ॥ દશવૈકલિક
સાતમે રે, અધ્યયને એ વિચાર; લાભ વિજય ગુરૂથી લહે
રે. વૃદ્ધિવિજય જયકાર રે. ॥ સાં ૩૦ ॥ ૯ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથાઽભ્યાસનસઝાય પ્રારંભઃ ॥

રામ સીતાને ધીજ કરાવે, એ દેશી. કહે શ્રીગુરૂ સાં-
ભલો ચેલા રે, આચારજ એ પુણ્યના વેલારે; છછાય
વિરાહણુ ટાલોરે, ચિત્ત ચોખે ચારિત્ર પાલો રે. ॥ ૧ ॥
પુઠવી પાપાણુ ન લેહોં રે, ફલ ફુલ પત્રાદિ ન છેદો રે;
બીજ ફંગલ બન મત કરજો રે, જીવ વિરાધનથી ડરજો
રે. ॥ ૨ ॥ વલી અગ્નિ મ લેટશે લાઇ રે, પીજો પાણી
ઉનું સદાઇ રે; મત વાવરો કાચું પાણી રે, એહવીં છે શ્રી
વીરની વાણી રે. ॥ ૩ ॥ હિમ ધૂમર વડ ઉંખરાં રે, ફલ
કુંથુઆ કીડી નગરાં રે; નીલ ફૂલ હરી અંકૂરા રે, ઇંડાલ
એ આડે પૂરા રે. ॥ ૪ ॥ સ્નેહાદિક લેહોં જાણી રે, મત
હણજો સૂક્ષ્મ પ્રાણી રે; પડિલેહી સવિ વાવરજો રે, ઉપકરણે
પ્રમાદ મ કરજો રે. ॥ ૫ ॥ જયણુયેં ડગલાં ભરજો રે, વાટેં
ચાલતાં વાત મ કરજો રે; મત જ્યોતિષ નિમિત્ત પ્રકાસો
રે, નિરખો મત નાચ તમાસો રે. ॥ ૬ ॥ ઘીકું અણુઘીકું
કરજો રે, પાપ વ્યસન ન શ્રવણેં ધરજો રે; અણુસૂજતો

આહાર તજ્જો રે, રાતેં સન્નિધ સવિ વરજો રે. ॥ ૭ ॥
 બાવીસ પરિસહ સહેજો રે, ઢેહ હુંખેં ફલ સફહજો રે;
 અણુ પામે કાર્પણ્ય મ કરજો રે, તપ શ્રુતનો મહ નવિ ધરજો
 રે. ॥ ૮ ॥ સ્તુતિ ગતિ સમતા ગ્રહેજો રે, દેશ કાલ જોધને
 રહેજો રે; ગૃહસ્થશુ જાતિ સગાઈ રે, મત કાઢજો મુનિવર
 કાંઈ રે. ॥ ૯ ॥ ન રમાડો ગૃહસ્થનાં બાલ રે, કરો ક્રિયાની
 સંભાલ રે; યત્ર મત્ર ઔષધનો ભામો રે, મત કરજો
 કુગતિકામો રે. ॥ ૧૦ ॥ ક્રોધેં પ્રીતિ પૂરવલી જાય રે, વધી
 માનેં વિનય પલાય રે; માયા મિત્રાઈ નસાડે રે, સવિ ગુણ
 તે લોભ નસાડે રે. ॥ ૧૧ ॥ તે માટેં કષાય એ ચાર રે,
 અનુક્રમેં દમજો અણુગાર રે; ઉપશમશું કેવલ ભાવે રે,
 સરલાઈ સંતોષ સભાવેં રે. ॥ ૧૨ ॥ બ્રહ્મચારીને જાણજો
 નારી રે, જૈસી પોપટને માંજરી રે; તેણું પરિહરો તસ
 પરસંગ રે, નવ વાડ ધરો વલી ચંગ રે. ॥ ૧૩ ॥ રસલોહુપ
 થઈ મત પોષો રે, નિજકાય તપ કરીનેં શોષો રે; જાણો
 અધિર પુદ્ગલપિંડ રે, વ્રત પાલજો પંચ અખંડ રે. ॥ ૧૪ ॥
 કહિયું દશવૈકાલિકેં એમ રે, અધ્યયનેં આઠમે તેમ રે;
 ગુરૂ લાભવિજયથી જાણી રે, બુધ વૃદ્ધિવિજય મન આણી
 રે. ॥ ૧૫ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ નવમાધ્યયનસંઝાય પ્રારંભઃ ॥

શેત્રુંજો જઈયેં લાલન, દેવુંજો જઈયેં; એ દેશી.

વિનય કરેજો ચેલા, વિનય કરેજો; શ્રીગુરૂ આણા શીશ ધ-
 રેજો. ચેલાં શીં એ આંકણી; કોધી માની ને પરમાદી,
 વિનય ન શીખે વલી વિષવાદી. ચેં વં ॥ ૧ ॥ વિનય
 રહિત આશાતના કરતાં, બહુ લવ ભટકે દુર્ગતિ કરતાં;
 ચેં દું અગ્નિ સપ વિષ જિમ નવિ મારે, ગુરૂ આસાયણુ
 તેથી અધિક પ્રકારે. ચેં અં ॥ ૨ ॥ અવિનયે દૂષિયો
 બહુલ સંસારી, અવિનયી મુક્તિનો નહિં અધિકારો; ચેં
 નં કોલા કાનની કૂતરી જેમ, હાંકી કાઢે અવિનયી તેમ.
 ચેં અં ॥ ૩ ॥ વિનય શ્રુત તપ વલી આચાર, કહીયે
 સમાધિનાં ઠામ એ ચાર; ચેં ઠાં વલી ચાર ચાર ભેડ
 એકેક, સમજે ગુરુમુખથી સચિરેક. ચેં થીં ॥ ૪ ॥ તે
 ચારેમાં વિનય છે પહેલો, ધર્મવિનય વિણ ભાંખે તે ઘેલો.
 ચેં ભાં મૂલ્યથી જિમ શાખા કહિયે, ધર્મક્રિયા તિમ
 વિનયથી લહિયે. ચેં પિં ॥ ૫ ॥ ગુરૂ માન વિનયથી
 લહે સો સાર, જ્ઞાન ક્રિયા તપ જે આચાર; ચેં જેં ગરથ
 પખેં જિમ ન હોયે હાટ, વિણ ગુરૂવિનય તેમ ધર્મની
 વાટ. ચેં ધં ॥ ૬ ॥ ગુરૂ નાન્હો ગુરૂ મ્હોટો કહિયે,
 રાજા પરે તસ આણા વહિયે; ચેં આં અદ્યશ્રુત પશુ
 બહુશ્રુત બણો, શાસ્ત્રસિદ્ધાંતે તેહ મનાણો. ચેં તેં ॥ ૭ ॥
 જેમ શશી અહગણે વિરાજે, મુનિ પરિવારમાં તેમ ગુરૂ
 ગાજે; ચેં તેં ગુરૂથી અલગા મત રહો ભાઈ, ગુરૂ સેંચે

લહેશો ગૌરવાઈ. એ૦ શો૦ ॥ ૮ ॥ ગુરુબિનયેં ગીતારથ
 થાશો, વંછિત સવિ સુખલખમી કમાશો; એ૦ લ૦ શાંત
 હાંત વિનયો લજ્જાલુ, તપ જપ ક્રિયાવંત હયાલુ. એ૦ વં૦
 ॥ ૯ ॥ ગુરુકુલવાસી વસતો શિષ્ય, પૂજનીય હોયે વિસવા
 નીશ; એ૦ વિ૦ દશવૈકાલિક નવમે અધ્યયને, અર્થ એ
 ભાંખ્યો કેવલો વયણે; એ૦ કે૦ ઇણિપરેં લાભવિજય
 ગુરુ સેવી, વૃદ્ધિવિજય સ્થિર લખમી લહેવી. એ૦ લ૦
 ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ. ॥

॥ અથ દશમાધ્યયનસંખ્યા પ્રારંભઃ

તે તરીયા ભાઈ તે તરીયા, એ દેશી; તે મુનિ વંદો
 તે મુનિ વંદો, ઉપશમ રસનો કંદોરે; નિર્મલ જ્ઞાન ક્રિયાનો
 અંદો, તપ તેજેં જેહવો દિણુંદો રે. તે૦ ॥ ૧ ॥ એ આં-
 કણી ॥ પંચાશ્રવનો કરિ પરિહાર, પંચ મહાવ્રત ધારો રે;
 ષટ્શ્રવ તણે આધાર, કરતો ઉચ્ચવિકરોરે. તે૦ ॥ ૨ ॥ પંચ
 સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ આરાધે, ધર્મધ્યાન નિરાખાધ રે; પંચ-
 મગતિનો મારગ સાધે, શુભ ગુણ તો ઇમ વાધે રે. તે૦
 ॥ ૩ ॥ ક્ય વિક્ય ન કરે બ્યાપાર, નિર્મમ નિર હંકાર
 રે; આસ્ત્ર પાલે નિરતિચારે, ચાલતો ખડ્ગની ધાર રે. તે૦
 ॥ ૪ ॥ ભોગ ને રોગ કરી જે જાણે, આપે પુણ્ય વખાણે
 રે; તપ શ્રુતનો મદ નવિ આણે, ગોપવી અંગ ઠેકાણે રે.

તેં ॥ ૫ ॥ છાંડી ધન કણુ કંચન ગેડ, થઇ નિઃસ્નેહી
 નિરીહ રે; ખેહસમાણી જાણી દેહ. નવિ પોસે પાપેં જેહ
 રે. તેં ॥ ૬ ॥ દોષ રહિત આહાર જે પામે, જે લૂખે
 પરિણામે રે; લેતો દેહનું સુખ નવિ કામે, જાગતો આઠેઘ
 જામે રે. તેં ॥ ૭ ॥ રસના રસ રસીયો નવિ થાવે, નિ-
 લોભી નિર્માય રે; સહે પરિસહ સ્થિર કરી કાયા, અવિચલ
 જિમ ગરિરાય રે. તેં ॥ ૮ ॥ રાતેં કાઉસગ કરી સમ-
 શાનેં, જે તિહાં પરિસહ જાણે રે; તો નવિ ચૂકે તેહવે
 ટાણે, ભય મનમાં નવિ આણે રે. તેં ॥ ૯ ॥ કોઈ ઉપર
 ન ધરે ક્રોધ, દિયે સહુને પ્રતિબોધ રે; કમં આઠ ઝીંપવા
 બેધ, કરતો સંયમ શોધ રે. તેં ॥ ૧૦ ॥ દશવૈકાલિક
 દશમાધ્યયને, ઝીમ ભાંખ્યો આચાર રે; તે ગુરુલાભ વિજયથી
 પામે, વૃદ્ધિનિજ્ય જ્યકાર રે. તેં ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ. ॥

॥ સ્વચ્છૈકાદશાધ્યયનસંઝાય પ્રારંભઃ ॥

નમો રે નમો શ્રીશત્રુંજય ગિરિવર ॥ એ દેશી ॥ સાધુજી
 સંયમ સૂત્રો પાઠો, વ્રત દ્વષણ સવિ યાત્રો રે; દશવૈકાલિક
 સૂત્ર સંભાષો, મુનિ મારગ અણુઆલો રે. સાં સં ॥ ૧ ॥
 એ આંકણી. રોગાંતિક પરિસહ સંકટ, પરસંગે પણ ધાર
 રે; ચારિત્રથી મત ચૂકો પ્રાણી, ઇમ ભાણે જિનસાર રે.
 સાં સં ॥ ૨ ॥ બ્રહ્માચારી મુંડો કહાવે, ઇહ ભવ પરભવ

હાર રે; નરક નિગોદતણાં દુઃખ પામે, ભમતો બહુસંસાર
 રે. સાં સં ॥ ૩ ॥ ચિત્ત ચોખે ચારિત્ર આરાધે, ઉપશમ
 નીર અગાધ રે; ઝીલે સુંદર સમતાદરિયે, તે સુખ સંપત્તિ
 સાધે રે. સાં સં ॥ ૪ ॥ કામધેનુ ચિંતામણિ સરિખું,
 ચારિત્ર ચિત્તમેં આણો રે; ઇહ ભવ પરમન સુખદાયક એ
 સમ, અવર ન કાંઇ બાણો રે. સાં ॥ ૫ ॥ સિજ્ઞાંભવ સૂરિયે
 રચીયાં, દશ અધ્યયન રસાલાં રે; મનકપુત્ર હેતેં તે ભણતાં,
 લહિયેં મંગલમાલા રે. સાં ॥ ૬ ॥ શ્રીવિજયપ્રભસૂરિને
 રાજ્યેં, બુધ લાભવિજયને શિષ્યેં રે; વૃદ્ધિવિજય વિબુધ
 આચાર એ, ગાયો સકલ જગીશેં રે. સાં ॥ ૭ ॥ ઇતિ
 દશ વૈકાલિક સગાય સંપૂર્ણં

અથ શ્રી પર્યૂષણ પર્વનો સ્વાધ્યાય પ્રારંભ.

પર્વ પશૂસણ આવીયાં રે લાલ, કીજેં ઘણાં ધર્મ
 ધ્યાન રે; લવિક જન. આરંભ સકલ નિવારીયેં રે લાલ,
 છવોને દીજેં અભયદાન રે. ભં પર્વં ॥ ૧ ॥ એ આંકણી.
 સઘલા માસમાંહે શિરેં રે લાલ, ભાદ્રવ માસ યુમાસ રે.
 ભં તિણમાંહે આઠ દિન રૂઝડા રે લાલ, કીજેં સુકૃત ઉ-
 દ્ધાસ રે. ભં ૫૦ ॥ ૨ ॥ ખાંડણ પીસણ ગારનાં રે લાલ,
 ન્હાવણ ધોવણ જેહ રે. ભં એહવા આરંભ ટાલવા રે
 લાલ, ઉત્સવ કરીયેં અનેક રે. ભં ૫૦ ॥ ૩ ॥ પુસ્તક વાસી

ન રાખીયે' રે લાલ, ઉત્સવ કરીયે' અનેક રે. ભ૦ ધર્મ
 સાડ વિત્ત વાવરે રે લાલ, હૈયે આણે વિવેક રે. ભ૦ ૫૦
 ૥૪૥ પૂજી અર્ચી આણીયે' રે લાલ, શ્રીસદ્ગુરૂની પાસ રે.
 ભ૦ ઢાલ દદામાં ફેરીયાં રે લાલ, માંગલિક ગાવો ગીત રે.
 ભ૦ ૫૦ ૥૫૥ શ્રીકૃષ્ણ સિખર સોપારિયાં રે લાલ, દીજે
 સહામીને હાથ રે. ભ૦ લાલ અનંતા વધાવતાં રે લાલ,
 શ્રીમુખ ત્રિભુવન નાથ રે. ભ૦ ૫૦ ૥૬૥ નવ વાંચન કલ્પ-
 સૂત્રનું રે લાલ, સાંભલો સૂધો ભાવ રે. ભ૦ સાહામીવત્સલ
 કીજીયે' રે લાલ, ભવજલ તરવા નાવ રે. ભ૦ ૫૦ ૥૭૥
 ચિત્ત કરિ ચૈત્ય જીહારીયે' રે લાલ, પૂજાં સત્તર પ્રકાર રે.
 ભ૦ અંગપૂજા સદ્ગુરૂતણી રે લાલ, કીજે હવં અપાર રે.
 ભ૦ ૫૦ ૥૮૥ જીવ અમારી પલાવીયે' રે લાલ, તિજીથી
 શિવ સુખ હોય રે. ભ૦ દાન સંવત્સરી દીજીયે' રે લાલ,
 ઇંચુ સમ પર્વ ન કોય રે. ભ૦ ૫૦ ૥૯૥ કાઉસગગ કરીને
 સાંભલો રે લાલ, આગમ આપણે કાન રે. ભ૦ છઠ અઠમ
 તપ આકરાં રે લાલ, કીજીયે' ઉજ્જવલ ધ્યાન રે. ભ૦ પર્વઠ
 ઇંચુ વિધે' જે આરાધશે રે લાલ, તે લહેશે સુખ કોડિ રે.
 ભ૦ મુક્તિ મંદિરમે' માલશે રે લાલ, મતિહંસ નમે કર
 જોડિ રે. ભ૦ ૫૦ ૥ ૧૧ ૥

તત્ર પ્રથમ વ્યાખ્યાનસ પ્રથમ સઝાય પ્રારબ્ધયે.

ઢાલ પહેલી.

પર્વ પન્નુષણુ આવિયાં, આનંદ અંગે ન માય રે;
 ઘર ઘર ઉત્સવ અતિ ઘણા, શ્રી સંઘ આવીને જાય રે. ૥૧૥
 પર્વ પન્નુષણુ આવિયાં ૥ એ આંકણી. જીવ અમારી પલાવિયે,
 કીજિયેં વ્રત પચ્ચખાણુ રે; ભાવ ધરિ ગુરુ વંદિયેં, સુ
 જિયેં સૂત્ર વખાણુ રે. પ૦ ૥ ૨ ૥ આઠ દિવસ એમ પા-
 લિયેં, આરંભનો પરિહારો રે; નાવણુ ધોવણુ ખંડણુ, લેપણુ
 પીસણુ વારો રે; પર્વ ૦ ૥૩૥ શક્તિ હોય તો પચ્ચખખીયેં,
 અઠ્ઠાયેં અતિ સારો રે; પરમ ભક્તિ પ્રીતિ લાવિયેં, સા-
 ધુને ચાર આહારો રે. પર્વ ૦ ૥ ૪ ૥ ગાય સોહાગણુ સન્નિ-
 મલી, ધવલ મંગલ ગીત રે; પક્ષાન્નેં કરિ પોષિયેં, પારણે
 સાહામિ મન પ્રીત રે. પર્વ ૦ ૥ ૫ ૥ સત્તરભેદિ પૂજા રચી,
 પૂજિયેં શ્રી જિનરાય રે; આગલ ભાવના ભાવિયેં, પાતક
 મલ ધોવાય રે. પર્વ ૦ ૥ ૬ ૥ લોચ કરાવે રે સાધુ જી, એસે
 એસણાં માંડી રે; શીર વિલેપન કીજિયેં, આલસ અંગથી
 છંડી રે. પર્વ ૦ ૥ ૭ ૥ ગજગતિ આલેં આલતી, સોહાગણુ
 નારી તે આવે રે; કુંકુમ ચંદન ગઢૂંઅત્રી, મોતિયેં ચાક
 પૂરાવે રે. પર્વ ૦ ૥ ૮ ૥ રૂપા મોહરેં પ્રભાવના, કરિયેં તવ
 સુખકારી રે; શ્રી ક્ષમાવિજય કવિ રાયનો, ગુધ માણુકવિ-
 જય જયકારી રે. પર્વ ૦ ૥ ૯ ૥

અથ પ્રથમ વ્યાખ્યાન દ્વિતીય સત્કાય પ્રારંભ.

હાલ બીજી.

એ છીંડી કિહાં સખી એ દેશી.

પહેલે દિન બહુ આદર આણી, કલ્પસૂત્ર ઘર શાહો;
કુસુમ વસ્ત્ર કેસરશું પૂજી, રાતિ જગે લિયે લાહોરે પ્રાણી.
૥૧૥ કલ્પસૂત્ર આરાધો, આરાધી શિવ સુખ સાધો રે ભ-
વિજન; કલ્પસૂત્ર આરાધો ૥૧૥ એ આંકણી. પ્રહ ઉડીને ઉપા-
શ્રયે આવી, પૂજી ગુફ નવ અંગે; બાજિંત્ર બાજતાં મંગલ
ગાવતાં, ગહૂંદી દિયે મન રંગે રે. પ્રા. ક. ૥૨૥ મન વચ
કાય એ ત્રિકરણ શુદ્ધે, શ્રીજિનશાસન માંહે; સુવિહિત સા-
ધુતણે સુખ સુણિયે, ઉત્તમ સૂત્ર ઉમાહી રે. પ્રા. ક. ૥૩૥
ગિરિમાંહે જિમ મેરૂ વડો ગિરિ, મંત્રમાંહે નવકાર; વૃક્ષમાંહે
કલ્પવૃક્ષ અનુપમ, શાસ્ત્રમાંહે કલ્પ સાર રે. પ્રા. ક. ૥૪૥
નવમા પૂર્વનું દસા શ્રુત, અધ્યયન આઠમું જોહ; ચૌદ પૂર્વ
ઘર શ્રીભદ્રબાહુ, ઉદ્ધર્તુ શ્રીકલ્પ જોહ રે. પ્રા. ક. ૥૫૥ પ-
હેલા મુનિ દશ કલ્પ વખાણો, ક્ષેત્રગુણ કહ્યા તેર; તૃતીય
રસાયન સરિષું એ સૂત્ર, પૂરવમાં નહિં ફેર રે. પ્રા. ક.
૥૬૥ નવશે ત્રાણું વરસે વીરથી, સદા કલ્પ વખાણુ; મુવ-
સેન સભા પુત્રની આરતી, આનંદ પૂર મંડાણુ રે; પ્રા. ક.
૥ ૭ ૥ અક્રમ તપ મહિમા ઉપર, નાગકેતુ દષ્ટંત; એતો

પીઠિકા હવે સૂત્ર વાંચના, વીરચરિત્ર મુણે સંત રે. પ્રા.
 ક. ॥ ૮ ॥ જંબૂદ્વીપમાં દક્ષિણ ભરતે, માહણ કુંડ સુઠામ;
 આષાઢશુદ્ધિ છઠે ચવિયા, સુરલોકથી અભિરામ રે. પ્રા.
 ક. ॥ ૯ ॥ રૂપભદ્રા ઘરે દેવાનંદા, કુળે અવતરિયા સ્વામિ;
 ચૌદ સુપન દેખી મન હરખી, પિયુ આગલ કહિ તામ રે.
 પ્રા. ક. ॥ ૧૦ ॥ સુપન અર્થ કહો સુત હેશે, એહવે ઇંદ્ર
 આલોચે; આદ્ય ઘર અવતરિયા દેખી, ખેઠો સુર લોક
 શોચે રે. પ્રા. ક. ॥ ૧૧ ॥ ઇંદ્રે સ્તવિ ઉલટ આણી, પૂરણ
 પ્રથમ વખાણ; મેઘકુમાર કથાથી સાંજે, કહે બુધ માણક
 આણિ રે. પ્રા. ક. ॥ ૧૨ ॥

અથ દ્વિતીય વ્યાખ્યાન સંજાય પ્રારંભ.

હાલ ત્રીજી.

પ્રથમ ગોવાલાતણે ભવેં જી. એ દેશી.

ઇંદ્ર વિચારે ચિત્તમાં જી, એ તો અચરીજ વાત; ની-
 ચકુલેં નાવ્યા કદા જી, ઉત્તમ પુરૂષ અવદાત. ॥૧॥ સુગુણ
 નર, જીઓ જીઓ કર્મ પ્રધાન; કર્મ સખલ બલવાન. સુ.
 જી. એ આંકણી. આવે તો જન્મે નહીં જી, જિન ચકી
 હરિ રામ; ઉગ્ર લોગ રાજનકુલેં જી, આવે ઉત્તમ ઠામ.
 સુ. ॥ ૨ ॥ કાલ અનંતે ઉપના જી, દશ અવસ્થેરં રે હોય;
 તિણે અવસ્થેરં એ થયું જી, ગર્ભહરણ દશમાંહે. સુ. ॥૩॥

અથવા પ્રભુ સત્યાવીશમાં જી, ભવમાં ત્રીજે જન્મ; મરી-
ચિભવકુલમદ કિયો જી, તેથી બાંધ્યું નીચ કર્મ. સુ. ૥૪૥
ગોત્ર કર્મ ઉદયે કરી જી, માહણ્યકુલે ઉવવાય; ઉત્તમકુલે
જે અવતરે જી ઇંદ્રિજીત તે થાય. સુ. ૥૫૥ હરિજીગમેષી
તેડીને જી, હરિ કહે એહ વિચાર; વિપ્ર કુલથી લેઈ પ્રભુજી,
ક્ષત્રિય કુલે અવતાર. સુ. ૥૬૥ રાય સિદ્ધારથ ધર ભલી
જી, રાણી ત્રિશલા દેવિ; તાસ કુખે અવતારિયા જી, હરિ
સેવક તતખેવ. સુ. ૥૭૥ ગજ વૃષભાદિક સુંદર જી, ચૈદ
સુપન તિણિ વાર; દેખી રાણી જેહવાં જી, વણુંબ્યાં સૂત્રે
સાર. સુ. ૥૮૥ વણુંન કરી સુપન તણું જી, મૂકી બીજું
વખાણ; શ્રીક્ષમાવિજય ગુરૂ તણે જી, કહે માણક ગુણખાણ.
સુ. ૥ ૬ ૥ ઇતિ.

॥ અથ તૃતીય વ્યાખ્યાનસંગ્રાહ પ્રારંભઃ ॥

॥ ઢાલ ચોથી ॥ મહારી સહી રે સમાણી ॥ એ દશી ॥

દેખી સુપન તવ ભગી રાંણી, એ તો હિયડે હેતજ
આણી રે; પ્રભુ અર્થ પ્રકાસે; એ આંકણી ॥ ઉઠીને પિયુ પાસે
તે આવે. ઠોમલવચને જગાવે રે. પ્ર૦ ॥ ૧ ॥ કર બેડીને
સુપન સુણાવે, ભૂપતિને મન ભાવે રે; પ્ર૦ કહે રાજ સુણ
પ્રાણ પિયારી, તુમ પુત્ર હોશે સુખકારી રે. પ્ર૦ ॥ ૨ ॥
જાઓ સુખગે સુખસંગઝાવે, શયન કરોને સંગઝાવે રે; પ્ર. ॥

નિજ ઘર આવી રાત્રિ વિહાઈ, ધર્મ કથા કહે ખાઈ રે.
 પ્ર. ૥ ૩ ૥ પ્રાત સમય થયો સૂરજ ઉઠ્યો, ઉઠ્યો રાય
 ઉભાયો રે; પ્ર૦ કૌટુંબિક નર વેગેં જોલાવે, સુપનપાઠક
 તેહાવે રે. પ્ર૦ ૥ ૪ ૥ આબ્યા પાઠક આદર પાવે, સુપન
 અર્થ સમજાવે રે; દ્વિજ અર્થ પ્રકાસે ૥ એ આંકણી ૥
 જિનવર ચક્રી જનની પેખે, ચૌદ સુપન સુવિશેષેં. દ્વિ૦
 ૥ ૫ ૥ વાસુદેવની માતા સાત, ચાર બલદેવની માત રે;
 દ્વિ૦ તે માટેં એ જિન ચક્રી સારો, હોશે પુત્ર તુમારો રે. દ્વિ. ૥ ૬ ૥
 સુપન વિચાર સુણી પાઠકને, સંતોષે નૃપ બહુ દાનેં રે.
 દ્વિ૦ સુપનપાઠક ઘરે જોલાવી, નૃપરાણી પાસેં આવી રે.
 દ્વિ૦ ૥ ૭ ૥ સુપન કહ્યાં તે સંખેવે, સુખ પામી પ્રિયા તત-
 ખેવેં રે. દ્વિ૦ ગર્ભપોષણ કરે હવે હર્ષેં, રાણી અંગ આનંદ
 વરષે રે. દ્વિ૦ ૥ ૮ ૥ પંચ વિષય સુખ રંગેં વિલસે, અખ
 પુણ્યમનોરથ ફલશે રે. દ્વિ૦ એટલે પૂરું ત્રીજું વખાણ
 કરે માણક જિનશુણ જ્ઞાન રે. દ્વિ૦ ૥ ૯ ૥

અથ ચતુર્થ વ્યાખ્યાન સંજાય પ્રારંભ.

લાલ પાંચમી.

મન મોહનાંરે લાલ ૥ એ દશી.

ધનદ તણે આદેશથીરે, મન મોહનાં રે લાલ; તિર્થ-
 ગૂંજીંબક દેવ રે; જગ સોહનાં રે લાલ, રાય સિદ્ધારથને

ઘરે રે. મ. વૃષ્ટિ કરે નિત્યમેવ રે. જ. ॥ ૧ ॥ કનક રથણ
 મણિ રૌપ્યની રે. મ. ઘણ કણ બૂધણ પાન રે. જ. વર-
 સાવે ક્ષણ પુલ્કની રે. મ. નુતન વસ્ત્ર નિધાન રે. જ. ॥૨॥
 વાધે દોલત દિન પ્રત્યે રે. મં ॥ તેણું વહ્નમાન હેત રે. જ.
 કેશું નામજ તેહનું રે. મ. માત પિતા સંકેત રે. જ. ॥૩॥
 માતાની ભક્તિ કરી રે. મ. નિશ્ચલ પ્રભુ રહ્યા તામ રે.
 જં માતા આરતિ ઊપની રે. મં શું થયું ગર્ભને
 આમ રે. જં ॥ ૪ ॥ ચિંતાતુર સહુ દેખીને રે, મં
 પ્રભુ હાથ્યા તેણી પાર રે; જં હર્ષ થયો સહુ લોકને રે,
 મં આનંદમય અપાર રે. જં ॥ ૫ ॥ ઉત્તમ ડોહલા
 ઉમજે રે, મં દેવપૂજાદિઠ ભાવ રે; જં પૂરણ થાયે તે
 સહુ રે, મં પૂરણ મુણણ પ્રભાવ રે. જં ॥૬॥ નવ માસ
 મૂશ ઉપરરે, મ. દિવસ સાહાડા સાત રે; જ. ઉચ્ચ સ્થાને
 સહ આવતાં રે, મ. લાયે અનુકુલ વાત રે. જ. ॥ ૭ ॥
 જસંત જટુ વન સોરિયાં રે, મ. જન મન હર્ષ ન માય રે;
 જ. ચૈત્ર માસ શુદ્ધિ તેરશે રે, મ. જિન જન્મ્યા આર્ષી
 તાત રે. જ. ॥ ૮ ॥ અબુવાલું ત્રિહું જગ થયું રે, મ.
 વરત્યો જય જયકાર રે; જ. સોયું વખાણ પૂરણ ઇહાં રે,
 મ. યુધ માણક નિજમ હિતકાર રે. જ. ॥ ૯ ॥

॥ અથ પંચમવ્યાખ્યાનસગ્રાય પ્રારંભઃ ॥

॥ હાલ છઠી ॥

॥ મુણે ભારી સજની રજની ન જાવે રે ॥ એ દેશી ॥

જિનનો જન્મ મહોત્સવ પહેલો રે, છપ્પન દિશિ
કુમરી વહેલો રે; ચોસઠ ઈંદ્ર મલી પછે ભાવે રે, જિનને
મેરૂશિખર લઇ જાવે રે. ॥ ૧ ॥ ક્ષીરસમુદ્રનાં નીર અણાવી
રે, કનક રજત મણિ કુંભ રચાવી રે; એક ઠોટિ સાઠ
લાખ ભરાવે રે, એહવે ઈંદ્રને સદેહ આવે રે. ॥ ૨ ॥
જલધારા કેમ ખમશે ખાલ રે, તથા પ્રભુ હરિનો સંશય
ટાલ રે; અંગુઠે કરી મેરૂ હલાવે રે, હરિ ખામીને જિન
હવરાવે રે. ॥ ૩ ॥ ખાવનાચંદન અંગે લગાવે રે, પૂજી
પ્રણમી ઘરે પધરાવે રે; સખલવિધાની સિદ્ધારથ રાજ રે,
દશ જિન ઉત્સવ કરિ તાજ રે. ॥ ૪ ॥ કુંકુમ હાથ દિયે
ઘરખારે રે, વાળાં વાગે વિવિધ પ્રકારે રે; ધવલ મંગલ
ગોરી ગાવે રે, સ્વગ્ન કુટુંબ તે આનંદ પાવે રે. ॥ ૫ ॥
પક્ષાન્નશું પેપી નાત રે, નામધરયું વર્દમાન વિખ્યાત રે;
અંદ્રકલા જિમ વાઘે વીર રે, આઠ વરસના થયા વડ વીર
રે. ॥ ૬ ॥ દેવ સભામાં ઈંદ્ર વખાણે રે, મિથ્યાદૃષ્ટિ મુર
નવિ માને રે; સાપનું રૂપ કરિ ચિતરાલ રે, આંખો દેવ
ખિવરાવના ખાલ રે. ॥ ૭ ॥ નાખ્યો વીરે હાથે સાહી
રે, ખાલક રૂપ કરી સુર ત્યાંહી રે; વીરની સાથે આંખો

રમવા રે, જાણી હારયો સુર તે બલમાં રે. ॥ ૮ ॥ નિજ
 અંધોલે વીરનેં ચઢાવે રે, સાત તાડ પ્રમાણુ તે થાવે રે;
 વીરેં મારયો મુઠિપ્રહાર રે, બીનો સુર તે કરયો પોકાર
 રે. ॥ ૯ ॥ દેવ ખમાવી કહે સુણુ ધીર રે, જગમાં મહોટો
 તું મહાવીર રે; માત પિતા હવે મહૂરત વારૂ રે, સુતને
 મેહલે બાણુવા સાડૂ રે. ॥ ૧૦ ॥ આવી ઈંદ્ર તે પૂછવા લાગ્યો
 રે, વીરેં સંશય સઘલો બાંગ્યો રે; જૈન બ્યાકરણુ તિહાં હોવે
 રે, પંડયો ઉલો આગલ જોવે રે. ॥ ૧૧ ॥ મતિ શ્રુત અ-
 વધિજ્ઞાનેં પૂરા રે, સંખેમાતપેં શૂરા રે; અતિ આગ્રહથી
 પરણ્યા નારી રે, સુખ લોગવે તેહથું સંસારી રે. ॥ ૧૨ ॥
 નંદિવર્દન વડેરો બાઈ રે, ખહેની સૂઢંસણા બહુસુખદાયી
 રે; સુરલોકેં પહોતાં માય ને તાય રે, પૂણું અભિગ્રહ વીરનો
 થાય રે. ॥ ૧૩ ॥ દેવ લોકાંતિક સમય જાણાવે રે. દાન
 સંવત્સરી દેવા મંડાવે રે; માગશિર વદિ દશમી વ્રત લીનો
 રે, તીવ્ર ભાવથી લોચ તવ કીનો રે. ॥ ૧૪ ॥ દેશ વિદેશેં
 કરે વિહાર રે, સહે ઉપસર્ગ જે સખલ ઉદાર રે; પૂરૂં પાં-
 ચમું વખાણુ તે આહીં રે, પલણે માણુક વણુધ ઉમાહી
 રે. ॥ ૧૫ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ ષષ્ઠ વ્યાખ્યાનસંજાય પ્રારભ્ય તે ॥

॥ હાલ સાતમી ॥ થાયની દેશી. ॥

ચારિત્ર લેતાં અંધેં મૂકયું, દેવદુષ્ય સુરનાથેં ૭;

અહં તેહનું આગ્યું પ્રભુ જી, બ્રાહ્મણને નિજહાથે જી.
 ॥ ૧ ॥ વિહાર કરતાં કાંટે વલગ્યું, બીજું અહં તે ચૈલ
 જી; તેર માસ સચૈલક રહિયા, પછે કહિયેં અચૈલ જી.
 ॥ ૨ ॥ પન્નર દિવસ રહી તાપસ આશ્રમે, સ્વામી પ્રથમ
 ચોમાસેં જી; અસ્થિઆમેં પહોતા જગશુર, શુલપાણિની
 પાસેં જી. ॥ ૩ ॥ કષ્ટ સ્વભાવ વ્યંતર તેણેં કીધા, ઉપ-
 સર્ગ અતિ ઘોર જી; સહી પરિસહ તે પ્રતિજોધી, મારી
 નિવારી જોર જી. ॥ ૪ ॥ મોરાક ગામેં કાઉસ્સગમ પ્રભુજી,
 તાપસ તિહાં કરલેલી જી; અહમ્મંદકનું માન ઉતાર્યું, ઇંદ્રે
 આંગુલી છેલી જી. ॥ ૫ ॥ કનકબલેં કેશિક વિષધર, પર-
 મેશ્વરેં પડિજોદ્યો જી; ધવલ રૂધિર દેખી જિન દેહેં, ભતિ
 સમરણ સોદ્યો જી. ॥ ૬ ॥ સિંહ દેવ જીવેં કિયો પરિસહ,
 ગંગા નદી ઉતારે જી; નાવનેમ જ્ઞાન કરતો દેખી, કંબલ
 સંબલ નિવારે જી. ॥ ૭ ॥ ધર્માચાર્ય નામેં મંબલી, પુત્રેં
 પરિધલ જવાલા જી; તેજેલેશ્યા મૂકી પ્રભુનેં, તેહને જીવિત
 દાન આપ્યાં જી. ॥ ૮ ॥ વાસુદેવ ભવેં પૂતના રાણી, વ્યંતરી
 તાપસ રૂપેં જી; જટા ભરી જલ છાંટે પ્રભુનેં, તો પણ
 ધ્યાનસ્વરૂપેં જી. ॥ ૯ ॥ ઇંદ્ર પ્રશંસા અણમાનતે સંગમેં
 સુરેં બહુ દુઃખ લીધાં જી; એક રાત્રિમાં વીથ ઉપસર્ગ, કઠોર
 નિઠોર તેણેં કીધા જી. ॥ ૧૦ ॥ છમાસવાડ પૂઠે પડિયો,
 આહાર અસૂઝતો કરતો જી; નિશ્ચલ ધ્યાન નિહાલી પ્રભુનું,

નાઠે કર્મથી ડરતો જી. ॥૧૧॥ હજી કર્મ તે અઘોર જાણી,
 મને અભિગ્રહ ધારે જી; ચંદનખાલા અડદને બાકુલે, પટ-
 માસી તપ પારે જી. ॥ ૧૨ ॥ પૂરવ ભવ વૈરી ગોવાલે
 કાને ખીલા ઠોક્યા જી; ખરક વૈદે ખેંચી કાઢ્યા, ઇણપેરે
 સહુ કર્મ રોક્યાં જી. ॥૧૩॥ બાર વર્ષ સહેતાં ઇમ પરિસહ,
 વૈશાખ શુદ્ધ દિન દશમી જી; કેવલજ્ઞાન ઉપન્યુ પ્રભુને,
 વારી ચિહ્નગતિ વિષમી જી. ॥૧૪॥ સમોસરણ તિહાં દેવે
 રચિયું, બેઠા ત્રિભુવન ઇશ જી; શોભિતા અતિશય ચોત્રીશે,
 બાણી ગુણ પાંત્રીશ જી. ॥ ૧૫ ॥ ગૌતમ પ્રમુખ એકાદશ
 ગણધર, ચૌદ સહસ્ર મુનિરાય જી; સાધવી છત્રીસ સહસ્ર
 અનોપમ, હીઠે દુર્ગતિ જાય જી. ॥ ૧૬ ॥ એક લાખ ને
 સહસ્ર ઓગણસાઠ, આવક સમકિતધારી જી; ત્રણ લાખ ને
 સહસ્ર અઢારશે, આવિકા સોઢે સારી જી. ॥ ૧૭ ॥ સ્વામી
 ચઉવિહ સંઘ અનુક્રમે, પાવાપુરી પાય ધારે જી; કાર્તિક
 વદિ અમાવાસ્યા દિવસે, પહોતા મુક્તિ મઝારે જી. ॥૧૮॥
 પવં દીવાલી તિહાંથી પ્રગટયું, કીધો દીપ ઉઘોત જી; રાય
 મલીને તિથે પ્રભાતે, ગૌતમ કેવલ હોત જી. ॥ ૧૯ ॥ તે
 શ્રીગૌતમ નામ જપતાં, હોવે મંગલમાલ જી; વીરમુક્તે
 ગયાથી નવશે, એંશી વરસેં સિદ્ધાંત જી. ॥ ૨૦ ॥ શ્રી
 ક્ષમાવિજય શિષ્ય બુધ માણક કહે, સાંભલો આતા મુજણ
 જી; (કદપસૂત્રની પુસ્તક રચના દેવાદિગણે કીધી જી) ચરમ
 જિજ્ઞેસર તબ એ ચરિત્રે, મૂકયું છડું વખાણ જી. ॥૨૧॥

અથ ૫૯૭ વ્યાખ્યાન દ્વિતીય સંકાય પ્રારંભ.

ઢાલ આઠમી ॥ દેશી ભભરાની.

કાશી દેશ બનારસી, સુખકારી રે. અશ્વસેન રાજન,
 પ્રભુ ઉપકારી રે. પટ્ટરાણી વામા સતી. સુ. રૂપેં રંભ સ.
 માન. પ્ર૦ ॥ ૧ ॥ ચૌદ સ્વપન સૂચિત ભલાં. સુ૦ જન્મ્યા
 પાસ કુમાર. પ્ર૦ પોષ વહિ દશમી દિને. સુ૦ સુર કરે
 ઉત્સવ સાર. પ્ર૦ ॥ ૨ ॥ દેહમાન નવ હાથનું. સુ૦ નીજ
 વરણુ મનોહાર. પ્ર૦ અનુક્રમે જોબન પામિયા. સુ૦ પરણી
 પ્રભાવતી નાર. પ્ર૦ ॥ ૩ ॥ કમઠ તણે મદ ગાલીયો. સુ૦
 કાઢયો જલતો નાગ. પ્ર૦ નવકાર સુણાવી તે કિયો. સુ૦
 ધરણરાય મહાભાગ. પ્ર૦ ॥ ૪ ॥ પોષ વહિ એકાદશી. સુ૦
 પ્રત લેઈ વિચરે સ્વામ. પ્ર૦ વડતલેં કાઉત્સર્ગે રહ્યા. સુ૦
 મેઘમાલી સુર તામ. પ્ર૦ ॥ ૫ ॥ કરે ઉપસર્ગ જલવૃષ્ટિનો
 સુ૦ આબ્યું નાસિકા નીર. પ્ર૦ ચૂકયા નહિં પ્રભુ ધ્યાનથી.
 સુ૦ સમરથ સાહસ ધીર. પ્ર૦ ॥ ૬ ॥ ચૈત્ર વહિ ચૌથને
 દિને. સુ૦ પામ્યા કેવલ નાણુ. પ્ર૦ ચઉવિહ સંઘ થાપી
 કરી. સુ૦ આબ્યા સમેતગિરિ ઠાણુ. પ્ર૦ ॥ ૭ ॥ પાલી આયુ
 શો વર્ષનું. સુ૦ પહોતા મુક્તિ મહંત. પ્ર૦ શ્રાવણુ શુદ્ધિ
 દિન અષ્ટમી. સુ૦ કીધો કર્મનો આંત. પ્ર૦ ॥ ૮ ॥ પાસ
 વીરને આંતરૂં. સુ૦ વર્ષ અઢીશેં જાણુ. પ્ર૦ કહે માણુક
 જિન દાસને. સુ૦ કીજેં કોટિ કલ્યાણુ. પ્ર૦ ॥ ૯ ॥

અથ સપ્તમ વ્યાખ્યાન સંગ્રામ પ્રારંભ.

ઢાલ નવમી.

હો મતવાસે સાજનાં એ દેશી.

સોરિ પુર સમુદ્રવિજય ધરે, શિવા દેવી કુખે' સારો
 રે; કાર્ત્તિક વદિ ખારશ દિને, અવતર્યા નેમ કુમારો રે. ૥૧૧
 જયો જયો જિન ખાવીશમો. એ આંકણી. ચૌદ સ્વપન
 રાણિયે' પેખિયાં, કરવો સ્વપ્ન તણો વિચાર રે; શ્રાવણ શુદ્ધિ
 દિન પંચમી, પ્રભુ જન્મ હુઓ જયકાર રે. જય ૦ ॥ ૨ ॥
 સુરગિરિ ઉત્સવ સુર કરે, જિનચંદ્ર કલા જિમ વાધે રે; એક
 દિન રમતાં રંગમાં, હરિ આયુધ સઘલાં સાધે રે. જ ૦
 ॥૩॥ ખખર સુણી હરિ શંકિયા, પ્રભુ લલુચય થકી પ્રદ-
 ચારી રે; ખલવંત જાણી જિનને, વિવાહ મનાવે મુરારી રે.
 જ ૦ ॥૪॥ જન લેઈ જાહવ આગ્રહે. જિન આઠ્યા તોરણ
 ખાર રે; ઉગ્રસેન ધર આંગણે, તવ સુણીયો પશુપોકાર રે.
 જ ૦ ॥ ૫ ॥ કડ્ડણનિધિ રથ ફેરવ્યો, નવિ માન્યો કહેણ
 કેહનો રે; રાજુલને' ખટકે ઘણું. નવ લવનો રનેહ છે જેહ
 નો રે. જ ૦ ॥૬॥ દાન દેઈ સંયમ લિયો, શ્રાવણ છઠ્ઠ અ-
 નુઆલી રે; ચોપન દિન છદ્ધસ્થ રહી, લહું કેવલ કર્મને
 ગાલી રે. જ ૦ ॥૭॥ આશો વદિ અમાવાસે, દે દેશના પ્ર-
 ભુજ સારી રે; પ્રતિબોધ પામી વત લિયો, રહે નેમ રાજુલ
 નારી રે. જ ૦ ॥૮॥ આષાઠ શુદ્ધિ દિન અષ્ટમી, પ્રભુ પામ્યા

પદ નિર્વાણો રે; રૈવતગિરિવર ઉપરે, મધ્યરાત્રિયે તે મન
 આણો રે. જ૦ ॥ ૬ ॥ શ્રી પાર્શ્વનાથ થયા પહેલાં, ક્યારે
 નેમ થયા નિરધારો રે; સાડા સાતસે ગ્યાશી હજાર વર્ષે,
 ચિત્તમાંહે ચતુર વિચારો રે. જ૦ ॥ ૧૦ ॥ સહુકો જિનનાં
 આતરાં, મન દેઈ મુનિવર વાંચે રે; ઈહાં પૂરણ વ્યાખ્યાન
 સાતમું, સુણી પુણ્ય લાંડારને સાંચે રે. જ૦ ॥ ૧૧ ॥

॥ અથાષ્ટમવ્યાખ્યાન સંજાય પ્રારંભ. ॥

ઠાલ ૧૦ મી.

ઐ ઐ મુનિવર વિહરણ પાંગરયા જી ઐ દેશી.

ઈક્ષાકુ ભૂમેં નાભિ કુલધર ધરે જી, સોહે મરૂદેવી
 તસ નાર રે; અષાઠ વદિ સુર લોકથી ચવી રે, અવતરિયા
 જગ સુખકાર રે. ॥ ૧ ॥ પ્રણમો ભવિજન આદિ ત્રિણેસર
 રે ઐ આંકણી. ગજ વૃષભાદક ચૌદ સહણે જી, દીઠાં મા-
 ડિયેં માઝમ રાત રે; સુપન અર્થ કહે નાભિ કુલધર જી,
 હોશે નંદન વીર વિખ્યાત રે. પ્ર૦ ॥ ૨ ॥ ચૈત્ર અંધારી
 આઠમેં જનમિયા જી, સુર મલી ઉત્સવ સુરગિરિ કીધ રે;
 દીઠો વૃષભ તે પેલે સુપનેં જી, તેણેં કરી નામ રૂપભ તે
 દીધ રે. પ્ર૦ ॥ ૩ ॥ વાધે રૂપભ જી કલ્પ વેલિ જ્યુ રે, ક-
 ર્શન દીઠે સકલ સમૃદ્ધિ રે; બાલક રૂપ કરીને દેવતા જી,
 ખેલે જિન સાથેં હિત વૃદ્ધિ રે. પ્ર૦ ॥ ૪ ॥ કુમરી સુનંદા

બીજી સુમંગલા જી, જિનનેં પરણાવી હરિ આય રે; થાપી
 અયોધ્યા નગરી વસાવીને રે, થાપી રાજનીતિ તિણુ ઠાય
 રે. પ્ર૦ ૧૧૫૥ રીતિ પ્રકાશી સઘલી વિશ્વની રે, કિયો અસી
 મધી કશી વ્યવહાર રે; એકસો વીશ અને નર નારી કલા
 રે, પ્રભુજી યુગલાધર્મ નિવાર રે. પ્ર૦ ૧૧૬૧ ભરતાદિક શત
 પુત્ર સોહામણા રે, બેટી બ્રાહ્મી સુંદરી સાર રે; લાખ ત્રાશી
 પૂરવ ગૃહિપણે જી, લોગવી લોગ ભલા મનોહાર રે. પ્ર૦
 ૧૧૭૧ દેવ લોકાંતિક સમય જણાવિયો રે, જિનને દીક્ષાનો
 વ્યવહાર રે; એક કોટિ આઠ લાખ સોવન દિન પ્રત્યે રે,
 દેઈ વરધીદાન ઉદાર રે. પ્ર૦ ૧૧૮૧ ચૈત્ર અંધારી આઠમ
 આઠરયો રે, સંયમ મુળિયેં કરિ લોચ રે; શ્રેયાંસ કુમર
 ઘરે વરધીપારણું જી, કીધું ઈશ્વરસેં ચિત્ત સાચ રે. પ્ર૦
 ૧૧૯૧ સહસ્ર વર્ષ લગેં છદ્મસ્થપણે રહ્યા જી, પછી પામ્યા
 કેવલ જ્ઞાન રે; કાશુણ્ય અંધારી અગ્યારસ દિને જી, સુર
 કરે સમવસરણ મંડાણ રે. પ્ર૦ ૧૧૯૭ ત્યાં બેશી પ્રભુ ધર્મ
 દેશના રે, સાહમી ને સુણે પર્ષદા બાર રે; પ્રતિબોધાણું
 કેઈ મત ગ્રહે જી, કેઈ શ્રાવકનાં મત બાર રે. પ્ર૦ ૧૧૯૯
 થાપ્યા ચોરાશી ગણધર ગુણનિલા જી, મુનિવર માન ચો-
 રાશી હબાર રે; સાધવી ત્રણ લાખ શ્રાવક એટલા જી,
 હિપર પાંચ સહસ્ર અવધાર રે. પ્ર૦ ૧૨૦૧ પાંચ લાખ
 શ્રાવન સહસ્ર શ્રાવિકા જી, થાપી ચઉવિહ સંઘ સુબળ રે;

(૧૨૨)

મહાવદિ તેરશે' મુકતે' પધારિયા જી, બુધ માણક નમે સુ-
વિહાણુ રે. પ્ર૦ ૥૧૩૥ વાંચે વિસ્તારે' મુનિવરા વલી જી,
મૂકયું આઠમું વખાણુ ઇણુ કામ રે; બુધશ્રી ક્ષમાવિનયજી
ગુર તણો જી, કરે માણક મુનિ ગુણગ્રામ રે. પ્ર૦ ૥૧૪૥

॥ અથ નવમ વ્યાખ્યાન સંજાય પ્રારબ્ધ તે ॥

ઢાલ ૧૧ મી.

ભરત નૃપ ભાવશું એ દેશી.

સંવત્સરી દિન સાંભલો એ, બારસી સૂત્ર સુભણુ;
સફલ દિન આબુનો એ ॥ એઆંકણી. શ્રીફલની પ્રભાવના
એ, રૂપા નાણું જાણુ. સ૦ ૥૧૥ સામાચારી ચિત ધરો એ,
સાધુ તણો આચાર. સ૦ વડલહુડાઇ ખામણું એ, ખામે
સહુ નર નાર. સ૦ ૥૨૥ રીષ વશે' મન રૂપણાં એ, રાખીને
ખમાવે જેહ. સ૦ કોયું પાન જિમ કાઢવું એ, સંઘ બાહિર
સહિ તંહ. સ૦ ૥૩૥ ગલિત વૃષભ વધકારકુ એ, નિર્દય
જાણી વિપ્ર. સ૦ પંક્તિ બાહિર તે કહો એ, જિમ મહા-
સ્થાને' ક્ષિપ્ર. સ૦ ૥ ૪ ॥ ચંદનબાલા મૃગાવતી એ, જેમ
ખમાવ્યું તેમ. સ૦ ચંડ પ્રદોતનરાયને એ, ઉદાયન ખમા-
વ્યું જેમ. સ૦ ૥૫૥ કુંભકાર શિષ્યની પરે' એ, તિમ ન
ખમાવો જેમ. સ૦ બાર બોલે પટ્ટાવલી એ, સુણતાં વાધે
પ્રેમ. સ૦ ૥ ૬ ॥ પરિષ્કમણું સંવત્સરી એ, કરિયે' સ્થિર

૩રી ચિત્ત. સં દાન સંવત્સરી દેધને એ, લીજે લાહો નિત્ત.
 સં ॥૭॥ ચઉચિહ સંધ સંતોષિયે એ, ભક્તિ કરી ભલિ
 ભાતિ. સં ઇણિપરે પર્વ પજૂષણ એ, ખરચો લક્ષ્મી અ-
 નંત. સં ॥૮॥ જિનવર પૂજા રચાવિયે એ, ભક્તિ મુક્તિ
 સુખદાય. સં ક્ષમાવિજય પંડિત તણો એ, બુધ માણક
 મન ભાય. સં ॥ ૯ ॥ ઇતિ.

અથ રૂપવિજયજી કૃત શ્રીયૂલિભદ્ર પ્રથમ

સંજાય પ્રારંભ.

આંખો મોરચો હે આંગણે, પરિમલ પુહવી ન માય;
 પાસેં પુલી હે કેતકી, બ્રમર રહ્યો હે લુભાય. આંખો. ॥૧॥
 એ આંકણી. આવો યૂલીભદ્રવાલહા, લાછલદેના હો નંદ;
 તુમ શું મુજ મન મોહિયું, જિમ સાયર ને ચંદ. આં.
 ॥૨॥ સુગુણા સાથેં હો પ્રીતડી, દિન દિન અધિકી હો થાય;
 બેઠો રંગ મજીઠનો, કદીયે ચટક ન જાય. આં. ॥૩॥ નેહ
 બિહૂણા કે માણસાં, જેહવાં આવલ ફલ; દીસંતાં રલીયા-
 મણાં, પણ નવિ પામે હે મૂલ્ય. આં. ॥૪॥ કોયલડી ટહુકા
 કરે, આંખે લેકે રે લુંખ; યૂલિભદ્ર સુરતરૂ સરિખો. કોશ્યા
 કણચર કંખ. આં. ॥ ૫ ॥ યૂલિભદ્રે કોશ્યાને યૂજવી, દીધો
 સમકિત સાર; રૂપવિજય કહે શીલથી, લહિયેં સુખ અ-
 પાર. આં. ॥ ૬ ॥ ઇતિ.

અથ શ્રી હેતવીજયજી કૃત અઢાર નાતરાંની

સઝાય પ્રારંભ.

પેહેલાંને સમરૂં પાસ પંચાસરો રે, સમરી સરસતી
 માય; નિજ ગુરૂ કેરાં રે ચરણ નમો કરી રે, રચશું રંગે
 સઝાય. ॥૧॥ શવિ તુમે જોજો રે સંસાર નાતરાં રે, એ આં-
 કણી. એકલવેં હુઆં અઢાર, એહવું જાણીને દૂરેં નિવારજો
 રે, જિમ પામો સુખ અપાર. ભ. ॥૨॥ નગરમાં મોટું રે
 મથુરા જાણિયેં, તિહાં વસે ગણિકા એક; કુબેરસેના રે નામ
 છે તેહવું રે, બિલસે સુખ અનેક. ભ. ॥૩॥ એકદિન રમતાં
 પરશું પ્રેમમાં રે, ઉદરે વહું ઓધાન; પૂરણમાસે પ્રસવ્યું જો-
 ઠલું રે, એક બેટો બેટી સુજાણ. ભ. ॥૪॥ વેશ્યા વિમાસે
 આપણને ઘરે રે, કુણ જાલવશે એ ખાલ; ક્ષણ ક્ષણ જોવાં
 ધોવાં ને ધવરાવવાં રે, કુણ કરે સાર સંભાલ. ભ. ॥ ૫ ॥
 એહવું વિમાસી રે પેટીમાં લઈ રે, ઘાલ્યાં ખાલક દોય; માંહે
 તે મેલી નામાંકિત મુદ્રિકા રે, નદીમાં ચલાવે સોય. ભ.
 ॥૬॥ જમુનામાં વહેતી રે અવી શૌરીપુરેં રે, વાણું તે વાણું
 તે વાર; તવ તિહાં આવ્યા રે દોય વ્યહારીયા રે, નદી કાંઠે
 હર્ષ અપાર. ભ. ॥૭॥ દૂરથી દીઠી રે પેટી આવતી રે, હેડ
 વિમાસે દોય; એહમાં જે હોશે રે તે આપણ બિહુ રે, વ-
 હેંચી હેશું સોય. ભ. ॥૮॥ ખોલખંધ કીધા દોય વ્યવહા-

રીયે રે, કાઢી પેટી તે ખાર; પેટી ઉપાડી રે છાની સોઠમાં
 રે, લેઈ આબ્યા નગર મઝાર. ભ. ॥ ૬ ॥ પેટી ઉઘાડી રે
 નિહાલતાં રે, દીઠાં ખાલક દોય; મનમાં બિચારે રે દોય
 બ્યવહારીયા રે, શું જાણે પુર કોય. ભ. ॥૧૦॥ જેને સુત
 નહિં હતો તેણે ખેટો લિયો રે, ખીજે ઘેટી હો લીધ; મુ-
 દ્રિકા મેલે રે નામ કુબેરદત્ત દિયો રે, કુબેરદત્ત વલી દીધ.
 ભ. ॥૧૧॥ અનુકમે વાઘ્યાં રે દોય ભણ્યાં ગુણ્યાં રે, પામ્યાં
 જીર્ણ સાર; માતા તાત જોઈને પરણાવિયાં રે, વિલસે સખ
 અપાર. ભ. ॥ ૧૨ ॥

હાલ બીજી.

એકદિન બેઠા માલીયે રે લાલ, નર નારી મલી રંગ
 રે; રંગીલા કંત ॥ આવોને ધિયુડા આપણુ ખેલિયે રે,
 કરું છું ઘણી મનોહાર રે. રં ૦ આ ૦ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી
 હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણું રે લાલ, માને નિજ ધન્ય અવહાત
 રે; રં ૦ સાર પાસે રમીયે સોગઠે રે લાલ, આણી મનમાં
 ઉમંગ રે. રં ૦ આ ૦ ॥ ૨ ॥ રમત રમે ખુશીમાં ઘણું રે
 લાલ, હાવ નાખે ભરતાર રે; રં ૦ દીઠી નામાંકિત મુદ્રિકા
 રે લાલ, હિયડે વિમાસે નાર રે. રં ૦ આ ૦ ॥ ૩ ॥ બેહુ
 રૂપે બેહુ સારિખાં રે લાલ, સરખાં વીંટીમાં નામ રે; રં ૦
 નારી બિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, મેં એ કીધ અકામ રે.

રં૦ આ૦ ૥૪૥ રમત મેલી પીયરમાં ગઈ રે લાલ, પૂછે
 માત ને વાત રે; રં૦ માત કહે હું બહુ નહી રે લાલ,
 અણે તાહરે તાત રે. રં૦ આ૦ ૥૫૥ તાત કહે મુણને
 મુતા રે લાલ, સંક્ષેપે સઘલી વાત રે; રં૦ પેટી માંહેથી વ-
 હેંચીયાં રે લાલ, બાલક દોય વિખ્યાત રે. રં૦ આ૦ ૥૬૥
 કુબેરદત્તા મન ચિંતવે રે લાલ, મેં કીધો અપરાધ રે; રં૦
 ભાઈ વર્યો ને ભાઈ ભોગબ્યો રે લાલ, એ સવિ કર્મની વાત
 રે. રં૦ આ૦ ૥૭૥ એમ ચિંતવીને સંયમ લીયો રે લાલ,
 પાલે પંચાચાર રે; રં૦ સમિતિ ગુપ્તિનો ખપ કરે રે લાલ,
 છકાય રક્ષા સાર રે. રં૦ આ૦ ૥૮૥ કુબેરદત્ત મન ચિંતવે
 રે લાલ, એ નગર માંહે ન રહેવાય રે; રં૦ ઁન વરીને ઁન
 ભોગવી રે લાલ, ઘર ઘર એ કહેવાય રે. રં૦ આ૦ ૥૯૥
 કુબેરદત્ત તિહાંથી ચાલિયો રે લાલ, આબ્યો મથુરા માંય
 રે; રં૦ વેશ્યામંદિર આવીયો રે લાલ, કરે વેશ્યા શું અન્યાય
 રે. રં૦ આ૦ ૥૧૦૥ કુબેરદત્ત નિજ માતશું રે લાલ,
 મુખ વિલસે દિન રાત રે; રં૦ એમ કરતાં મુત જનમીયો
 રે લાલ, એ સવિ કર્મની વાત રે. રં૦ આ૦ ૥૧૧૥ તપ
 જપ સંયમ સાધતાં રે લાલ, પાલતાં કિરિયા સાર રે; રં૦
 જ્ઞાન અવધિ તિહાં ઉપન્યું રે લાલ, દિયે તિહાં જ્ઞાનવિચાર
 રે. રં૦ આ૦ ૥૧૨૥ અવધિજ્ઞાને સાધની રે લાલ, દીઠો
 મથુરા મઝાર રે; રં૦ નિજજનની મુખ વિલસતો રે લાલ,

ધિક ધિક તસ અવતાર રે. રંઠ આઠ ॥ ૧૩ ॥ ગુરૂણીને
પૂછી કરી રે લાલ, આવી મથુરા જામ રે; રંઠ વેશ્યામંદિર
જઈ ઉતરી રે લાલ, કરવા ધર્મનું કામ રે. રંઠ આઠ ॥ ૧૪ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી ॥

ઈષ્ટ અવસર નાનો બાલુડો રે કાંઈ, પાલણે પોઢયો
જેહ; ॥ ગાઉ ઢાલડાં ॥ હીલો હીલો કહો હુલરાવતી
રે કાંઈ, સાધવી ચતુર સુભણ. ગાઠ ॥ ૧ ॥ સગપણ છે
તાહરે માહરે કાંઈ, સાંભલ સાચી વાત; ॥ મુણ તું બાલુડા
કાકો ભત્રીજે પોતરો રે, કાંઈ દીકરો દેવર જેઠ. મુઠ ॥ ૨ ॥
સગ પણ છે તાહરે માહરે કાંઈ, ખટ બીજાં કહું તેહ; મુઠ
અંધન પિતા વડવો રે કાંઈ, સસરો મુત ભરતાર. મુઠ
॥ ૩ ॥ સગપણ છે તાહરે માહરે કાંઈ, ખટ ત્રીજાં કહું
તેહ; મુણ તું માતલ. મુઠ માતા કહું સાસુ કહું રે કાંઈ,
વહી કહું શોકય લોભઈ. મુઠ ॥ ૪ ॥ વડી આઈ વહી
મુઠ સગપણ બહુ રે કાંઈ, તુઝ મુઠ સગ પણ એહ; મુઠ
એહ સંબંધ સવિ સાંભલી રે કાંઈ, ધરમાંથી આવ્યાં દોય ॥
મુણ તું શ્રમણી જી. ॥ ૫ ॥ અછતાં આલ ન દીજીયે રે
કાંઈ, તુમ મારગ નહિં એહ; મુઠ શ્રમણી કહે મુણો દોય
જણાં રે કાંઈ, ખોટું નહિંય લગાર. મુઠ ॥ ૬ ॥ પેટીમાં
ઘાલી મૂક્યાં રે કાંઈ, જમુનાયે વહેતી જોય; તુમે સાંભ-
લજે. સૌરિપુર નગર તિહાં વહી રે કાંઈ, પેટી ઠાલી સોય.

૬૦ ॥ ૭ ॥ ઇમ નિમ્નણી તે દોય જણે રે કાંઈ, સંયમ
 લીધો તેણિ વાર; તુમેં સંયમ લેઈ તપ આહરી રે કાંઈ,
 દેવલોકેં પહોતાં તેણિ વાર રે. મન રંગીલા ॥૮॥ તપથી
 સવિ મુખ સંપજે કાંઈ, તપથી પામે જ્ઞાન રે; મં તપથી
 કેવલ ઉપજે રે કાંઈ, તપ મહોદું વરદાન રે. મં ॥ ૯ ॥
 તપગચ્છપતિ ગુણ ગાવતાં રે કાંઈ, રૂદ્ધિ વૃદ્ધિ ધર થાય;
 મં પંડિત દાનવિજય તણે રે કાંઈ, હેતવિજય ગુણ ગાય-
 મં ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ અદાર નાત્રાનો સગાય સપૂણું ॥

॥ અથ નિત્યલાભશુકૃત ચંદનબાલાની

સગાય પ્રારંભઃ ॥ ઢાલ પહેલી ॥

॥ અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગાયરી ॥ એ દર્શી ॥

શ્રી સરસ્વતીના રે પાય પ્રણમી કરી, શુભશું ચંદન-
 બાલા શ; જેણેં વીરનો રે અભિગ્રહ પૂરિયો, લાધી મંજલ
 માલા શ. ॥ ૧ ॥ દાન ઉલટ ધરી ભવિષ્ય હીજિયેં, જેમ
 લહિયેં જગ માનો શ; સ્વર્ગતણાં મુખ સહેજેં પામીયેં,
 નાસે દુર્ગતિ સ્થાનો શ. દાન ॥ ૨ ॥ નયરી કૌસળી રે
 રાજ્ય કરે તિહાં, નામેં સંતાનિક બાણું શ; મુગવંતી
 રાણી રે સહિયર તેહની, નંદી નામેં વખાણું શ. દાન
 ॥ ૩ ॥ શેઠ ધનાયો રે જિણ નગરી વસે, ધનવંતમાં શિર
 દારે શ; મૂલાનામેં રે ગૃહિણી બાણિયેં, રૂપેં રતિ બવ-

તારો જી. દાન૦ ॥ ૪ ॥ એણે અવસર શ્રી વીરજિનેશ્વર,
 કરતા ઉગ્ર વિહારો જી; પોષવદ પડવે રે અભિગ્રહ મન
 ધરી, આઘ્યા તિણ પુર સારો જી. દાન૦ ॥ ૫ ॥ રાજમુતા
 હોયે મરતક ક્ષોર કરી, ક્રીધા ત્રણુ ઉપવાસો જી; પગમાં
 બેડી રે રોતી દુઃખ ભરી, રહેતી પરધરવાસો જી. દાન૦
 ॥ ૬ ॥ ખરે રે બપોરે બેડી ઉબરે, એક પગ બાહિર એક
 માંહેજી; સુપડાને ખૂણે રે અડદના બાકલા, મુઝને આપે
 ઉત્સાહે જી. દાન૦ ॥ ૭ ॥ એહવું ધારી રે મનમાંહે પ્રભુ,
 ફરતા આહારને કાળે જી; એક દિન આઘ્યા રે નંદીને ઘરે,
 ઈર્ષ્યા સમિતિ વિરાળે જી. દાન૦ ॥ ૮ ॥ તવ સા દેખીરે
 મન હર્ષિત થઇ, મોદક લેઇ સારોજી; વહોરાવે પણ પ્રભુજી
 નવિ લીયે, ફરિ ગયા તેણી વારો જી. દાન૦ ॥ ૯ ॥ નંદી
 જઇને રે સહિયરને કહે, વીર જિનેસર આઘ્યા જી; ભિક્ષા
 કાળે રે પણ લેતા નથી, મનમાં અભિગ્રહ લાઘ્યા જી.
 દાન૦ ॥ ૧૦ ॥ તેહનાં વયણુ મુણી નિજ નયરમાં, ઘણા
 રે ઉપાય કરાવે જી; એક નારી તિહાં મોદક લેઇ કરી,
 એક જણી ગીતજ ગાવે જી. દાન૦ ॥ ૧૧ ॥ એક નારી
 શ્રંગાર સોહામણા, એક જણી બાલક લેઇ જી; એક જણી
 મૂકે રે વેણીજ મોકલી, નાટક એક કરે જી. દાન૦ ॥ ૧૨ ॥
 એણિપરે રામા રે રમણી રંગ ભરી, આણી હર્ષ અપારો
 જી; વહોરાવે બહુ ભાવ ભકતે કરી, તોય ન લીયે આહારો

જી. દાન૦ ॥ ૧૩ ॥ ધન્ય ધન્ય પ્રભુજી વીર જિનેસરૂ,
 તુમ ગુણનો નહિં પારો જી; દુઝ્કર પરિસહ ચિત્તમાં આ-
 દ્યો, એહ અભિગ્રહ સારો જી. દાન૦ ॥ ૧૪ ॥ એણીપરે
 ફિરતાં રે પાંચ માસ થયા. ઉપર દિન પચવીસો જી;
 અભિગ્રહ સરિખો રે જોગ મલે નહીં, વિચરે શ્રીજગદીશે
 જી. દાન૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ ઢાલ ખીજી ॥

॥ નખો નખો મનક મહામુનિ ॥ એ દેશી ॥

તેણે અવસર તિહાં જાણિયે, રાય સંતાનિક આળ્યો
 રે; ચંપાનગરી ઉપરે, સેના ચતુરંગી ફલ લાળ્યો રે, તેણે
 અવસર તિહાં જાણિયે. એ આંકણી ॥ ૧ ॥ દધિવાહન
 નખલો થયો, સેના સઘલી નાહી રે; ધારણી ધુઆવસુમતી,
 ખાંદ પડ્યા થઈ માહી રે. તે૦ ॥ ૨ ॥ મારગમાં જતાં
 થકાં, સુઝટને પુછે રાણી રે, શું કરશે અમને તમે, કરશું
 ગૃહિણી ગુણખાણી રે. તે૦ ॥ ૩ ॥ તેહ વચન શ્રવણે સુણી,
 સતીય શિરોમણી તામ રે; તતક્ષણ પ્રાણુ તન્યાં સહી,
 જો જો કર્મનાં કામ રે. તે૦ ॥ ૪ ॥ વસુમતી કુમરી લેઈ
 કરી, આળ્યો નિજવર માંહી રે; ઠોપ કરી ધરણી તિહાં,
 દેખી કુમરી ઉત્સાહી રે. તે૦ ॥ ૫ ॥ પ્રાત સમય ગયો
 વેચવા, કુમરીને નિરધારો રે; વેશ્યા પુછે મૂઢ્ય જેહનું,

તે કહે શતપંચ દિનારો રે. તેં ॥ ૬ ॥ એહવે તિહાંકણે
 આવિયો, શેઠ ધનાવો નામ રે; કહે કુમરી લેશું અમે,
 ખાસા આપશું હામ રે. તેં ॥૭॥ શેઠ વેશ્યા અગડે તિહાં,
 માંહે માંહે વિવાદો રે; ચક્રેસરી સાનિધ્ય કરી, વેશ્યા
 ઉતાર્યો નાદો રે. ॥૮॥ વેશ્યાથી મૂકાવીને, શેઠ તેડી ઘરે
 આવે રે; મનમાં અતિ હર્ષિત થકો, પુત્રી કહીને બોલાવે
 રે. તેં ॥ ૯ ॥ કુમરી રૂપેં રૂઝડી, શેઠ તણું મન મોહે
 રે; અભિનવ જાણે સરસ્વતી, કલા ચોશઠ સોહે રે. તેં
 ॥ ૧૦ ॥ કામ કાજ ધરનાં કરે, બોલે અમૃત વાણી રે;
 અંદનબાલા તેહનું, નામ લીધું ગુણ જાણી રે. તેં ॥૧૧॥
 અંદનબાલા ઇક દિને, શેઠ તણા પગ ધાવે રે; વેણી ઉપડી
 શેઠજી, મૂલા બેઠી જોવે રે. તેં ॥૧૨॥ તે દેખીને ચિંતવે,
 મૂલા મન સંદેહ રે; શેઠજી રૂપેં મોહિયા, કરશે ગૃહિણી
 એહ રે. તેં ॥ ૧૩ ॥ મનમાં ક્રોધ કરી ધણા, નાવીને તે-
 ઠાવી રે; મસ્તક ભદ્ર કરાવીયું, પગમાં બેડી જડાવી રે. તેં
 ॥ ૧૪ ॥ આરડામાંહિ ધાત્રીને, તાણું દેધને જાવે રે; મૂલા
 મન હર્ષિત થઈ, બીજે દિન શેઠ આવે રે. તેં ॥ ૧૫ ॥
 શેઠ પૂછે કુમરી કિહાં, ઘરણીને તિણ મલેં રે; તે કહે હું
 જાણું નહીં, એમ તે ઉત્તર આવે રે. તેં ॥ ૧૬ ॥ એમ
 કરતાં દિન ત્રણ થયા, તોહિ ન જાણે વાત રે; પાડોશજી
 એક ડોકરી, સઘલી કહો તેણું વાત રે. તેં ॥ ૧૭ ॥

કાઠી ખાર ઉઘાડીને, ઉંખરા વચ્ચે બેસારી રે; આખ્યા અડ-
દના ખાકુલા, સૂપડામાંહે તિણુ વારી રે. તે૦ ॥ ૧૮ ॥ શેઠ
લૂહાર તેડણુ ગયો, કુંવરી ભાવના ભાવે રે; ઇણુ અવસર
વહોરાવિયે, જો કોઈ સાધુજી આવે રે. તે૦ ॥ ૧૯ ॥ ઇતિ ॥

ઢાલ ત્રીજી.

બેડલે ભાર ઘણો છે રાજ, વાતાં કેમ કરેા છો એ દશી.

ઇણુ અવસર શ્રીજીર જિનેસર, જંગમ સુરતરૂ આયા
રે; અતિભાવે તે ચંદનખાલા, વાંદે જિન સુખદાયા. ॥ ૧ ॥
આઘા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ઘર વહોરણુ વેલા. એ
આંકણી. આજ અકાલે આંખો મહોર્યો, મેહ અમી રસ
તુઠા રે; કમંતણુ ભય સર્વે નાઠા, અમને જિનવર તૂઠા;
આઘા આમ પધારો વીર, મુઝને પાવન કીજે. ॥ ૨ ॥ એમ
કહીને અડદના ખાકુલા, જિનજીને વહોરાવે રે; યોગ્ય બ-
ણીને પ્રભુજી વહોરે, અભિગ્રહ પૂરણુ થાવે. આઘા ॥ ૩ ॥
બેડી ટલીને ઝાંઝર હૂઆં, મસ્તક વેણી રૂડી રે; દેવ કરે
તિહાં વૃષ્ટિ સુવનની, સાડી ખારહ કોડી. આઘા ॥ ૪ ॥
વાત નગરમાં સઘલે બ્યાપી, ધન લેવા નૃપ આવે રે; મૂ-
લાને પણ ખખર થઈ છે, તે પણ તિહાં કણે જાવે. આઘા.
॥ ૫ ॥ શાસનદેવી સાન્નિધ્ય કરવા, બોલે અમૃત વાણી રે;
ચંદનખાલાનું છે એ ધન, સાંભલ ગુણમણિ ખાણી. આઘા ॥

॥ ૬ ॥ ચંદનખાલા સંયમ લેશે, તવ એ ધન ખરચાશે રે;
 રાખને એણિ પરેં સમજાવે, મનમાં ધરી ઉદ્ધાસેં; આઘાં
 ॥૭॥ શેઠ ધનાવો કુમરી તેડી, ધન લેઈ ધર આવે રે; સુખેં
 સમાધેં તિહાં કણે રહેતાં, મનમાં હર્ષ ન માવે. આઘાં
 ॥૮॥ હવે તિણ કાલેં વીર જિણુંદજી, હૂઆ કેવલ નાણી
 રે; ચંદનખાલા વાત સુણીને, હિયડામાં હરખાણી. આઘાં
 ॥૯॥ વીરકને જઈ દીક્ષા લીધી, તતક્ષણ કર્મ ખપાવ્યાં રે;
 ચંદનખાલા ગુણુહ વિશાલા, શિવમંદિર સીધાવ્યાં. આઘાં
 ॥૧૦॥ એહવું જાણી રૂડા પ્રાણી, કરજો શિયલ જતન રે;
 શિયલ થકી શિવ સંપદ લહીયેં, શિયલેં રૂપરતન. આઘાં
 ॥ ૧૧ ॥ નયન વસુ સંયમનેં ભેદેં, સંવત (૧૭૨૮) સુરત
 મઝારે; બદિ આવાઠ તણી છઠ્ઠ દિવસેં, ગુણુ ગાયા રવિ-
 વારેં. આઘાં ॥૧૨॥ શ્રી વિદ્યાસાગર સૂરિ શિરોમહિ, અ-
 ચલગચ્છ સોહાયા રે; મહિયલ મહિમા અધિક બિરાજે,
 દિન દિન તેજ સવાયા. આઘાં ॥૧૩॥ વાયક સહજ સુંદ-
 રનો સેવક, હર્ષ ધરી ચિત આણી રે; શીલ ભલી પરેં
 પાલો ભવિયણુ, કહે નિત્યલાભ એ વાણી. આઘાં ॥૧૪॥

॥ અથ એકાદશીની સઝાય પ્રારંભ. ॥

આજ મહારે એકાદશી રે, નણુહલ મૌન કરી મુખ
 રહિયેં; પૂછ્યાનો પડુતર પાછો, કેહને કાંઈ ન કહિયે.

આં ૧૧૧ ॥ માહારો નણુદોઈ તુઝને વહાલો, મુઝને તાહારો
 વીરો; ધુઆડાના બાચકા ભરતાં, હાથ ન આવે હીરો.
 આં ૧૧૨ ॥ ઘરનો ધંધો ઘણો કર્યો પણુ, એક ન આંચો
 આડો; પરભવ જાતાં પાલવ જાલે, તે મુઝને દેખાડો. આં
 ૧૧૩ ॥ માગશિર શુદ્ધિ અગીયારશ મહોટી, નેવું જિનનાં નિ-
 રખો; દોહોદશે કલ્યાણિક મહોટાં, પોથી જોધને હરખો.
 આં ૧૧૪ ॥ સુવત શેઠ થયો શુદ્ધ શ્રાવક, મૌન ધરી મુખ
 રહીયો; પાવક પુર સઘલો પરજાલ્યો, એહનો કાંઈ ન ફ-
 હીયો. આં ૧૧ ૫ ॥ આઠ પહોર પોસો તે કરિયે, ધ્યાન
 પ્રભુનું ધરિયે; મન વચ કાયા જો વશ કરિયે, તો ભવ-
 સાયર તરિયે. આં ૧૧ ૬ ॥ ઇર્ષ્યા સમિતિ ભાષા ન જોલે,
 આડું અવલું પેખે; પડિલ્લમણાશું પ્રેમ ન રાખે, કહો કેમ
 લાગે લેખે. આં ૧૧૭ ॥ કર ઊપર તો માલા ફિરતી, જીવ
 ફરે મનમાંહી; ચિતડું તો ચિહું દિશિ ડોલે, ઇચ્છું ભજને
 સુખ નાંહી. આં ૧૧ ૮ ॥ પૌષઘ શાલેં લેગાં થઇને, ચાર
 કથા વલી સાંધે; કાંઈક પાપ મિટાવણુ આવે, બારગણું
 વલિ આંધે. આં ૧૧૯ ॥ એક ઉઠંતી આલસ મોડે, બીજી
 ઉઘે બેઠી; નદિયોમાંથી કાંઈક નિસરતી, જઈ દરિયામાં
 પેઠી. આં ૧૧૧૦ ॥ આઘ બાઘ નણુંદ લોજાઈ, નહાની મો-
 હોટી વહૂને; સાસુ સસરા મા ને માસી, શીખામણુ છે સ-
 હૂને. આં ૧૧૧૧ ॥ ઉદયરતન વાચક ઉપદેશે, જે નર નારી

રહેશે; પોસા માંહે પ્રેમ ધરીને, અવિચલ લીલા લેશે.
આં ॥ ૧૨ ॥

॥ અથ વણુઝારાની સઝાય. ॥

નરભવ નયર સોહામણું, વણુઝારા રે. પામીને કરજે
બ્યાપાર, અહો મોરા નાયકરે; સત્તાવન સંવર તણી. વં
પોડી ભરજે ઉદાર. અં ॥૧॥ શુભ પરિણામ વિચિત્રતા.
વં કરિયાંણું બહુ મૂલ. અં મોક્ષ નગર જાવા ભણી. વં
કરજે ચિત્ત અનુકૂલ. અં ॥ ૨ ॥ ક્રોધ દાવાનલ ઓલવે.
વં માન વિષય ગિરિરાજ. અં ઓલંધજે હલવે કરી.
વં સાવધાન કરે કાજ. અં ॥૩॥ વંશજાત માયા તણી.
વં નવિ કરજે વિશરામ. અં ખાડી મનોરથ ભટ તણી.
વં પૂરણુનું નહીં કામ. અં ॥૪॥ રાગદ્વેષ દોય ચોરટા.
વં વાટમાં કરશે હેરાન. અં વિવિધ વીર્ય ઉદ્ધાસથી. વં
તે હણુજે રે ઠાય. અં ॥૫॥ એમ સવિ વિધન વિદારીને.
વં પહોંચજે શિવપુર વાસ. અં ક્ષયઉપશમ જે ભાવના.
વં પોઠેં ભયાં ગુણરાશ. અં ॥૬॥ ખાયક ભાવેં તે થશે.
વં લાલ હોશે તે અપાર. અં ઉત્તમ વણુજ જે એમ
કરે. વં પદ્મ નમે વારં વાર. અં ॥ ૭ ॥ ઇતિ.

॥ અથ બાહુબલજીની સઝાય. ॥

બહેની બોલે હો, બાહુબલ સાંભલો જી; રૂડા રૂડા
 રંગનિધાન. ગયવર ચઢિયા હો, કેવલ કેમ હુવે જી; બણ્યું
 બણ્યું પુરૂષ પ્રધાન. બ૦ ॥૧॥ તુજ સમ ઉપશમ જગમાં
 કુણુ ગણે જી, અકલ નિરંજન દેવ; ભાઈ ભરતેસર વાહાલા
 વીનવે જી, તુજ કરે સુરનર સેવ. બ૦ ॥ ૨ ॥ ભરવરસાલો
 હો વનમાં વેઠીઓ જી, જિહાં ઘણાં પાણીનાં પૂર; ઝરમર
 વરસે હો મેહુલો ઘણું જી, પ્રગળ્યા પુણ્ય અંકુર. બ૦
 ॥૩॥ ચહુ દિસી વીંટયો હો વેલડીએ ઘણું જી, જેમ વા-
 દલ છાયો સૂર; શ્રી આદિનાથે હો અમને મોકલ્યાં જી,
 તુમ પ્રતિબોધન નૂર. બ૦ ॥૪॥ વર સંવેગરસે હો મુનિ-
 વર ભર્યાં જી, પામ્યું પામ્યું કેવલ નાણુ; માણુકમુનિજસ
 નામે હો હરખ્યો ઘણું જી, દિન દિન ચઢતો છે વાન.
 બ૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ.

॥ અથ શ્રી વિનયવિજયજીકૃત આંખિલ તપની સઝાય ॥

સમરી શ્રુતદેવી શારદા, સરસવચન વર આપે સદા;
 આંખિલતપનો મહિમા ઘણો, ભવિજન ભાવયકી તે મુણો.
 ॥૧॥ વિગય સદલનો જિહાં પરિહાર, અશનમાંહિ ઘણા
 ભેદ વિચાર; વિદલ સર્વ તિલ તૂયર વિના, અલસી કૌદ્રવ

કાંગની મના. ॥૨૥॥ ખડધાન પુંહક ફૂકટ ફલ સર્વ, વર્ણ
 જે આંખિલને પર્વ; આસામણ પરે જે જલ ભલે, તે
 આંખિલ આંખિલરસ ટલે. ॥૩૥॥ ખિલવણ સૂઠિ મરીચ ને
 સૂઆ, મેથી સંચલ રાંમઠ કદ્યા; અજમાદિક લેલા રંધાય,
 તે આંખિલમાં લેવા થાય. ॥૪૥॥ જીરું ભલે તે જેવડી કહી,
 તે સૂઝે પણ જીરું નહીં; ગોમૂત્ર વિના અછે અણાહાર,
 તે સવિ લેવાનો વિવહાર. ॥૫૥॥ સાત જાતિ જે તંદુલતણી,
 તે સુઝતી આંખિલમાં ભણી; સેકિલધાન અપહો દાલ, માંડા
 આખર લેવા ટાલ. ॥ ૬ ॥ હલદ્ર લવિંગ પીંપર પીંપલો,
 હરડે સૈંધવ વેસણ વલી; આદિમ સ્વાદિમ જે કહેવાય, તે
 આંખિલમાં નવિ લેવાય. ॥૭૥॥ ઉતકૃષ્ટ વિધે ઉમ્મજલ નીર,
 જઘન્યવિધે કાંજીતું નીર; ઇંમ નિરદ્રૂષણ આંખિલ કરે, મુખ
 ધોવણ દાંતણ નવિ કરે. ॥૮૥॥ જે નિરદ્રૂષણ લિયે આહાર,
 આદનનો તેહને વિવહાર; આટો લિંગટ પાણીવતું, તે પણ
 આંખિલમાં સૂઝતું. ॥૯૥॥ અશઠ ગીતારથ અણુમચ્છરી, જે
 જે વિધિ જોલે તે ખરી; લાલાલાલ વિચારે જેહ, વિધિ
 ગીતારથ કહિયે તેહ. ॥ ૧૦ ॥ આંખિલતપ ઉત્કૃષ્ટો કહ્યો,
 વિધન વિદારણ કારણ લહ્યો; વાયક કીર્તિવિજય સુપસાય,
 ભાખે વિનયવિજય ઉવઝાય. ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ આયંખિલમાં
 આહાર લેવાનો વિધિ.

॥ અથ શ્રીશાલિભદ્રની સઝાય પ્રારંભ. ॥

પ્રથમ ગોવાલિયાતણે ભવેં જ રે, દીધું મુનિવર દાનઃ
 નયરી રાજગૃહી અવતર્યો જ રે, રૂપેં મયણ સમાન; સો-
 ભાગી રે. શાલિભદ્ર ભોગી રે હોય. ॥ ૧ ॥ એ આંકણી.
 ખત્રીશ લક્ષણુ ગુણેં ભર્યો જ રે, પરણ્યો ખત્રીશ નારઃ
 માણસને ભવેં દેવનાં જ રે, મુખ બિલસે સંસાર. સો-
 ॥૨॥ ગોભદ્રશેઠ તિહાં પૂરવે જ રે, નિત નિત નવલા રે
 ભોગ; કરે સુભદ્રા આવારણાં જ રે, સેવ કરે બહુ લોગ.
 સો ॥૩॥ એક દિન શ્રેણિક રાજિયો જ રે, જોવા આવ્યો
 રે રૂપ; અંગ દેખી સકોમલાં જ રે, થયો મન હરખિત
 ભૂપ. સો ॥૪॥ વચ્છ વૈરાગી ચિંતવે જ રે, મુઝ શિર
 શ્રેણિક રાય; પૂરવ પુણ્ય મેં નવિ ક્રિયાં જ રે, તપ આઠ-
 રશું માય. સો ॥ ૫ ॥ ઇણે અવસરેં શ્રીજિનવર જ રે,
 આવ્યા નયરી ઉઘાન; શાલિભદ્ર મન ઉજમ્યો જ રે, વાંઘા
 પ્રભુજના પાય. સો ॥ ૬ ॥ વીરતણી વાણી મુણી જ રે,
 વુઠો મેહ અકાલ; એકેકી દિન પરિહરે જ રે, જિમ જલ
 છંડે પાલ. સો ॥૭॥ માતા દેખી ટલવલે જ રે, માછ-
 લડી વિણુ નીર; નારી સઘલી પાયેં પડે જ રે, મ મ છંડો
 સાહસ ધીર. સો ॥ ૮ ॥ બહુઅર સઘલી વીનવે જ રે,
 સાંભલ સાસુ વિચાર; સર છાંડી પાલેં ચડ્યો જ રે, હંસલો
 ઉડણુ હાર. સો ॥૯॥ ઇણુ અવસર તિહાં નાવતાં જ રે,

ધના શિર આંસુ પડતં; કવણ દુઃખ તુઝ સાંભર્યું છ રે,
 ઊંચું જોઈ કહંત. સોં ॥૧૦॥ ચંદ્રમુખી મૃગલોચની છ
 રે, બોલાવી ભરતાર; બંધવ વાત મેં સાંભલી છ રે, ના-
 રીનો પરિહાર. સોં ॥ ૧૧ ॥ ધનો ભણે સુણ વેલડી છ
 રે, શાલિભદ્ર પૂરો ગમાર; જો મન આણ્યું છંડવા છ રે,
 વિલાંબ ન કીજે લગાર. સોં ॥ ૧૨ ॥ કર જોડી કહે કા-
 મિની છ રે, બંધવ સમો નહી કોય; કહેતાં વાતજ સો-
 હલી છ રે, મૂકતાં દોહલી હોય. સોં ॥ ૧૩ ॥ જરે જ
 તે ઈમ કહ્યો છ રે, તો મેં છાંડી રે આઠ; પિઉડા મેં
 હસતાં કહ્યું છ રે, કુણશું કરશું વાત. સોં ॥૧૪॥ ઇણે
 વચને ધનો નીસર્યો છ રે, જણે પંચાયણ સિંહ; જઈ
 સાલાને સાદ કર્યો છ રે, વેલા ઊઠ અખીહ. સોં ॥૧૫॥
 કાલ આહોડી નિત ભમે છ રે, પૂંઠે મ જોઈશ વાટ; નારી-
 બંધન દોરડી છ રે, ધવ ધવ છડે નિરાશ. સોં ॥૧૬॥
 જિમ ધીવર તિમ માછલો છ રે, ધીવરેં નાખ્યો રે જાલ;
 પુરૂષ પડી જિમ માછલો છ રે, તિમહિં અચિંત્યો કાલ.
 સોં ॥ ૧૭ ॥ જોખન ભર જિહું નીસર્યો છ રે, પહોતા
 વીરજની પાસ; દીક્ષા લીધી રૂઝડી છ રે, પાલે મન ઉ-
 દ્ધાસ. સોં ॥૧૮॥ માસ ખમણને પારણે છ રે, પૂછે શ્રી
 જિનરાજ; અમને શુદ્ધજ ગોચરી છ રે, લાલ દેશે કુણ
 આજ. સોં ॥ ૧૯ ॥ માતા હાથેં પારણું છ રે, થાશે

તુમને રે આજ; વીર વચન નિશ્ચય કરી જ રે, આબ્યા
 નગરીમાંજ. સોં ૥૨૦૥ ઘરે આબ્યા નવિ ઝોલખ્યા જ
 રે, ફરિયા નગરી મઝાર; મારગ જાતાં મહિયારડી જ રે,
 સામી મલિ તેણિ વાર. સોં ૥૨૧૥ મુનિ દેખી મન ઉ-
 દ્વિચું જ રે, વિકલિત થઈ તસ દેહ; મસ્તક ગોરસ સૂ-
 જતો જ રે, પડિલાબ્યો ધરિ નેહ. સોં ૥૨૨૥ મુનિવર
 વોહોરી ચાલિયા જ રે, આબ્યા શ્રીજિનપાસ; મુનિ સંશય
 જઈ પૂછિયો જ રે, માય ન દીધું દાન. સોં ૥૨૩૥ વીર
 કહે તુમેં સાંભલો જ રે, ગોરસ વોહોર્યો રે જેહ; મારગ
 મલી મહીયારડી જ રે, પૂર્વ જન્મ માય એહ. સોં ૥૨૪૥
 પૂરવ ભવ જિનમુખેં લહી જ રે, એકત્ર ભાવેં રે દોય;
 આહાર કરી મુનિ ધારિયો જ રે અણસણ શુદ્ધજ હોય.
 સોં ૥૨૫૥ જિન આદેસ લહી કરી જ રે, ચઢિયા ગિરિ
 વૈભાર; શિલા ઊપર જઈ કરી જ રે, દોય મુનિ અણસણ
 ધાર. સોં ૥૨૬૥ માતા ભદ્રા સંચર્યાં જ રે, સાથેં બહુ
 પરિવાર; અંતેઉર પુત્રજ તણો જ રે, લીધો સઘલો સાર.
 સોં ૥ ૨૭ ૥ સમવસરણેં આવી કરી જ રે, વાંઘા વીર
 જગતાત; સકલ સાધુ વાંદી કરી જ રે, પુત્ર જોવે નિજ
 માત. સોં ૥૨૮૥ જોઈ સઘલી પરષદા જ રે, નવિ દીઠા
 દોય અણગાર; કર જોડી કરે વીનતિ જ રે, ભાંખે શ્રીજિન
 રાજ. સોં ૥૨૯૥ વૈભાર ગિરિ જઈ ચડ્યા જ રે, મુનિ

હરિસણ ભિમંગ; સહુ પરિવારેં પરવર્યા છ રે, પહોતા
 ગિરિવરશ્રૂંગ. સોં ॥૩૦॥ દોય મુનિ અણસણ ઉચ્ચરી છ
 રે, ઝીલે ધ્યાન મઝાર; મુનિ દેખી વિલખા થયા છ રે,
 નયણેં નીર અપાર. સોં ॥ ૩૧ ॥ ગદગદ શબ્દેં બોલતી
 છ રે, મલી બત્રીશે નાર; પિઉડા બોલો બોલડા છ રે,
 જિમ મુખ પામે ચિત્ત. સોં ॥૩૨॥ અમે તો અવગુણેં
 ભર્યા છ રે, તું સહી ગુણ ભંડાર; મુનિવર ધ્યાન ચૂકા નહી
 છ રે, તેહને વચનેં લગાર. સોં ॥ ૩૩ ॥ વીરા નયણેં
 નિહાલીયેં છ રે, જિમ મન થાયે પ્રમોદ; નયણ ઉઘાડી
 બેધયેં છ રે, માતા પામે મોદ. સોં ॥ ૩૪ ॥ શાલિભદ્ર
 માતા મોહને છ રે, પોહોતા અમર વિમાન; મહાવિદેહેં
 સીઝશે છ રે, પામી કેવલ જ્ઞાન. સોં ॥૩૫॥ ધનો ધર્મી
 મુકતેં ગયો છ રે, પામી શુકલ ધ્યાન; જે નર નારી ગા-
 વશે છ રે, સમયસુંદરની વાણ. સોં ॥ ૩૬ ॥

॥ અથ શ્રી ધન્નાજીનો સઝાય ॥

શીયાલામાં શીત ઘણી રે ધન્ના, ઉનાળે લૂબલ; ચો-
 માસેં જલ વાદલાં રે ધન્ના, એ દુઃખ સહું ન જાય; હું
 તો વારી રે ધનજી આજ નહિં સો કાલ. ॥ ૧ ॥ વનમેં
 તો રહેવું એકલું રે ધન્ના, કોણ કરે તારી સાર; ભૂખ
 પરિસહ દોહિલો રે ધન્ના, મત કર એસી વાત રે હો

અનજી; મત લીયો સંયમ ભાર. ॥ ૨ ॥ વનમાં તો મૃગ
 એકલો રે માતા, કોણ કરે ઉનકી સાર; ઠરણી તો જેસી
 આપકી રે માતા, કોણ બેટો કુણુ ખાપ રે હો જનની; હું
 લેહું સંયમ ભાર. ॥ ૩ ॥ પંચ માહાવ્રતકો પાલવો રે
 ધન્ના, પાંચ મેરૂ સમાન; બાવીસ પરિસહ જીતવારે ધન્ના,
 સંયમ ખાંડાકી ધાર રે હો ધનજી. મત૦ ॥ ૪ ॥ નીર
 વિનાની નદી કીસી રે ધન્ના, ચંદ્ર વિના કેસી રાત; પિયુ
 વિના કેસી કામિની રે ધન્ના, વહન કમલ બિલ ખાય રે
 હો ધનજી. મત૦ ॥ ૫ ॥ દીપક વિના મંદિર કિસ્થાં રે
 ધન્ના, કાન વિના કેસો રાગ; નયણુ વિના કિસ્થું નિરખવું
 રે ધન્ના, પુત્ર વિના પરિવાર રે હો ધનજી. મત૦ ॥ ૬ ॥
 તું મુઝ અંધાલાકડી રે ધન્ના, સો કોઈ ટેકો રે હોય; જો
 કોઈ લાકડી તોડશે રે ધન્ના, અંધો હોશે ખુબાર રે હો
 ધનજી. મ૦ ॥ ૭ ॥ રત્ન જડિતકો પિંજરો રે માતા, તે
 સૂડો જાણે બધ; કામ લોગ સંસારના રે માતા, જ્ઞાનીને
 મન ફંદ રે જનની; હું લેહું સંયમ ભાર. ॥ ૮ ॥ આશુ
 તો કંચન ભર્યો રે ધન્ના, રાઈ પરબત જેમ સાર; મગર
 પચ્ચીશી અસતરી રે ધન્ના, નહિં સંયમકી વાત રે હો
 ધનજી. મ૦ ॥ ૯ ॥ નિત્ય ઉઠી ઘોડલે ફીરતો રે ધન્ના,
 નિત્ય ઉઠી બાગમેં જાય; એસી ખુબી પરમાણે રે ધન્ના,
 ચમર ઢુલાયાં જાય રે હો ધનજી. મ૦ ॥ ૧૦ ॥ ચોડી

પાલખીયેં પોઢતો રે ધન્ના, નિત્ય નઈ ખુબી માણુ; એ
 તો બત્રીશ કામિની રે ધન્ના, ઉભી કરે અરદાસ રે હો
 ધનજી. મં ॥૧૧॥ નારય સકારા હું ગયો રે માતા, કાનેં
 આયો રાગ; મુનીશ્વરની વાણી મુણી રે માતા, આ સંસાર
 અસાર રે હો જનનિ. હું લેશું ॥ ૧૨ ॥ હાથમેં લેનો
 પાતરો રે ધન્ના, ઘેર ઘેર માગરી બીખ; કોઈ ગાલજ દેઈ
 કાઢશે રે ધન્ના, કોઈ દેવેંગે શીખ રે હો ધનજી. મતં
 ॥ ૧૩ ॥ તજ દિયાં મંદિર માલિયાં રે માતા, તજ દીયો
 સખ સંસાર; તજ દીની ગરકી નારીયો રે માતા, છોડ ચલ્યો
 પરિવાર રે હો જનનિ. હું લેં ॥ ૧૪ ॥ જૂઠાં તો મંદિર
 માલિયાં રે માતા, જૂઠો તે સખ સંસાર; જીવતાં ચૂટે કાલજૂં
 રે માતા, મુવાં નરક લેઈ જાય રે હો જનનિ. હું લેં
 ॥૧૫॥ રાત્રિભોજન છોડદે હો ધન્ના, પરનારી પરચખાણુ;
 પરધનશું દૂરા રહો રે ધન્ના, એહજ સંયમભાર રે હો
 ધનજી. મતં ॥ ૧૬ ॥ માત પિતા વરજો નહિં રે ધન્ના,
 મત કર એસી વાત; એહ બત્રીશે કામિની રે ધન્ના, એસા
 દેખી શાપ રે હો ધનજી. મં ॥ ૧૭ ॥ કમં તણાં દુઃખ
 મેં સહ્યાં રે માતા, કોઈ ન જાણે લેદ; રાગ દેવકે પુંછડે
 રે માતા, વાધ્યાં વૈર વિરોધ રે હો જનની. હું ॥ ૧૮ ॥
 સાધુપણમેં સુખ ઘણાં રે માતા, નહિં દુઃખરો લવલેશ;
 મલશે સોઈ ખાવશું રે માતા, સોઈ સાધુ ઉદેશ રે હો જનનિ.

હું ૮ ॥ ૧૬ ॥ એકલો ઉઠી જાયશે રે માતા, કોઈ ન રાખણહાર;
 એક જીવકે કારણું રે માતા, કયું કરે એતો વિલાપ રે
 હો જનનિ. હું ૦ ॥ ૨૦ ॥ ન કોઈ ધન્નો મર ગયો રે
 માતા, ન કોઈ ગયો પરદેશ; ઉઘ્યા સોઈ આથમે રે માતા,
 પુલ્યા સો કરમાય રે હો જનનિ. હું ૦ ॥ ૨૧ ॥ કાલ
 ઓચિંતો મારશે રે માતા, કોણ છોડાવણ હાર; કર્મ કાટ
 મુકતો ગયા રે માતા, દે-લોક સંસાર રે હો જનનિ. હું ૦
 ॥ ૨૨ ॥ જે જેસી કરણી કરે રે માતા, તિન તેસાં ફલ
 હોય; દયા ધરમ સંયમ વિના રે માતા, શિવસુખ પામે
 ન કોય રે હો જનનિ. લેશું ૦ ॥ ૧૩ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ ઘડપણનો સંઝાય ॥

॥ અથવાંતિ મુકુમાર મુણા ચિત્તલાય ॥ એ દેશી ॥

ઘડપણ તું કાં આવિયો રે, તુજ કુણ જોયે છે વાટ;
 તું સહુને અલખામણો રે, જેમ માંકણ સરી ખાટ રે ઘડ
 ॥ ૧ ॥ ગતિભાંજે તું આવતાં રે, ઉઘમ ઊડી જાય; કાંત-
 ડલા પણ ખસી પડે રે, લાલપડે મુખ માંય રે. ઘ ૦ ॥ ૨ ॥
 ખલભાંજે આંખો તણો રે, શ્રવણે સંણિયો ન જાય; તુજ
 આવે અવશુણ ઘણા રે, ધવલી હોયે રામરાય રે. ઘ ૦ ॥ ૩ ॥
 કેડ દુઃખે ગુડા રહે રે, મુખમાં સાસ ન માય; ગાલે પડે
 કરોચલી રે, રૂપ શરીરનું જાય રે. ઘ ૦ ॥ ૪ ॥ જીલલલી

પશુ લડયેડે રે, આશુ ન માનેડોય; ધરે સહુને અલખામણે
 રે, સાર ન પૂછે ડોય રે. ધ૦ ॥ ૫ ॥ દીકરડા નાશિ ગયા
 રે, વહુઅર દીયે છે ગાલ; દીકરી નાવે હુકડી રે, સખલ
 પડયો છે જંભલ રે. ધ૦ ॥ ૬ ॥ કાને તો ઢાંઢો વલી રે,
 સાંભલે નહીં અ લગાર; આંખે તો છાયા વલી રે, ઝોતો
 દેખી ન શકે લગાર રે. ધ૦ ॥ ૭ ॥ ઉંખરોતો ડુંગર થયું
 રે, પોલ થઈ પરદેશ; જોલીતો ગંગા થઈ રે, તમે જૂઓ
 જરાના વેસ રે. ધ૦ ॥ ૮ ॥ ઘડપણુ વાહાલી લાપસી રે,
 ઘડપણુ વાહાલી બીત; ઘડપણુ વાહાલી લાકડી રે, જૂઓ
 ઘડપણુની રીત રે. ધ૦ ॥ ૯ ॥ વડપણુ તું અકઠા ગરો
 રે; અણુતોડયો માવેસ; જોળનીયું જગવાલહો રે, જતન
 હું તાસ કરેશ રે. ધ૦ ॥ ૧૦ ॥ કટકટ તું અભાગીયા રે,
 યોવનનો તું કાલ; રૂપરંગને ભાંગીજતો રે, તું તો મહાટો
 અંડાલ રે. ધ૦ ॥ ૧૧ ॥ નીસાસે ઉસાસમેં રે, દેવનેં દીજ્યે
 અલ; વડપણુ તું કાં સરજ્યો રે, લાગો મહા રે નિહાડરે. ધ૦
 ॥ ૧૨ ॥ વડપણુ તું સદાવડો રે, હું તુજ કરેં રે જુહાર; જે
 મેં કહી છે વાતડી રે, ભણુજે તાસ વિચાર રે. ધ૦ ॥ ૧૩ ॥
 કોઈ ન વાંછે તુજને રે, તુંતો દૂર વસાય, વિનય વિનય
 ઉવજવાયનું રે, રૂપવિનય શુણુગાય. ધ૦ ॥ ૧૪ ॥ ઇતિ
 ઘડપણુનો સમાપ. ॥

॥ અથ શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તોત્રં લિખ્યતે ॥

ઓંનમઃ પાર્શ્વનાથાય વિશ્વ ચિંતામણીયતે, હ્રિંધરથે
 દ્રવૈરૌઠ્યા પદ્માદેવી યુતાયતે. ॥૧॥ શાંતિ તુષ્ટી મહા પુષ્ટી
 ધૃતી કિર્તિ વિધાયિને, ઓં હ્રિંદિટ્ બ્યાલ વેતાલ સર્વાધિ
 બ્યાધિ નાશને. ॥ ૨ ॥ જયા જિતાખ્યા વિજયા ખ્યાપરા-
 જિત યાન્વિતઃ દિશાંપાલ ગ્રહૈયંક્ષૈ વિંદ્યાદેવી ભિરન્વિતઃ
 ॥૩॥ ઓં અસિયા ઉસાયનમઃ તત્ર ત્રૈલોક્યનાથતા ચતુષ્વધી
 સુરેંદ્રાસ્તે ભાષંતે છત્ર ચામરૈઃ ॥૪॥ શ્રી સંજેશ્વર મંડલુ
 પાર્શ્વજિન પ્રણુત કલ્પતરુ કલ્પઃ, ચુરચ કષ્ટમાતં પુરચમે વાં-
 છિતં નાથ. ॥ ૫ ॥ ઇતિ સ્તોત્રં સંપૂર્ણં.

॥ અથ ચૈત્યવંદનં લિખ્યતે ॥

જયજય તું જિનરાજ આજ મલિયો મુજ સ્વામી,
 અવિનાશી અવિકારરૂપ જગ અંતર જામી. ॥ ૧ ॥ રૂપા
 રૂપી ધર્મદેવ આતમ આરામી, ચિદાનંદ ચેતન ચિંત્ય
 શિવલિલા પામી. ॥ ૨ ॥ સિદ્ધ શુદ્ધ તુમ વંદતાએ સકલ
 સિદ્ધવર શુદ્ધ, રામપ્રભુ ધ્યાને કરી પ્રગટે આતમરિક્ત. ॥૩॥
 કાલ બહુ સ્થાવર ઘરે ભમિયો ભવમાંહિ, વિજલેંદ્રિમાંહિ
 વસ્યો રિથગ્ના નહિં કયાંહિં. ॥૪॥ તિરિ પંચેન્દ્રિય માંહિ
 દેવ કરમે હું આળ્યો, કાર કુકર્મ નરકે ગયો તુમ દરિ-

સણુ નવિ પાથો. ॥૫૫॥ ઇમ અનંત કાલે કરિ પામ્યો નર
અવતાર, હવે જગ તારણુ તું મિલ્યો ભવજલ પાર ઉતાર.
॥ ૬ ॥ ઇતિ ચૈત્યવંદનં સંપૂર્ણઃ

॥ અથ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર ॥

નમદેવ નાગેન્દ્ર મંદારમાલા, મસ્તિંદ છટા ઘૌત પા-
દારવિંદં; પરાનંદ સંદર્ભ લક્ષ્મી સનાથં, સ્તુવે દેવ ચિંતા-
મણી પાર્શ્વનાથં. ॥ ૧ ॥ તમો રાસી વિત્રાસને વાસરેસં,
હત કલેસલેશ શ્રિયાંસં નિવેસં; કમાલિન પદ્માવતિ પ્રાણુ-
નાથં. સ્તુવે ॥૨॥ નવશ્રી નિવાસં નવાંભો ધનિલં, નતાનાં
સ્વશ્રી દાનદાને સલિલં; ત્રિલોકસ્ય પૂજ્યં ત્રિલોકસ્ય
નાથં, સ્તુવે દેવ ચિંતામણિ. ॥ ૩ ॥ હત વ્યાધિ
નૃપસ્યાશ્વસેનસ્યવં સેવતંસં, જના નામનો માનસે રાજ-
હંસં; પ્રભાવ પ્રભાવાહિનિ સિંધુ નાથં. સ્તુવે ॥૪॥ હત
વ્યાધિ વૈતાલ ભૂતાદિ દોષં, કતા શેષ પૂણ્યાવલિ પૂણ્યપોષં
મુખ શ્રી પરાભુત દોષાધિ નાથં. સ્તુવે ॥૫॥ કલૌ ભાવિનિ
કલ્પવૃક્ષૌપમાનાં, જગત્પાલને સંતતિ સાવધાનં; ચિરંભેદ
પાટ સ્થિતં વિશ્વનાથં. સ્તુવે ॥ ૬ ॥ ઇતિ નાગેન્દ્ર નરામર
વદિતપદાં ભોજ પ્રવર્તિતેજ, દેવ કુલપાટ કસ્થં; સમયતિ
ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથં. ॥૭॥ ઇતિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રં સમાપ.

॥ અથ પયુષણા નમસ્કાર. ॥

પર્વ પશુસણુ ગુંણ નિહો, નવ કલ્પિ વિહાર; ચ્યાર
માસાંતર થીર રહિ, એહજ અર્ધ ઉદાર. ॥૧॥ અસાઠ મુદિ
ચઉદસ થકિ, સંવધરિ પચાસ; મુનિવર દિન સિતેરમે, પ-
ડિકમતા ચઉમાસ. ॥ ૨ ॥ શ્રાવક પણ સમતા ધરિએ, કરે
ગુરૂના બહુ માન; કલ્પમુત્ર સુવિહીત મુખે, સાંભલિએ એક
તાન. ॥૩॥ જિનવર ચૈત્ય જુહારિએ, ગુરૂભક્તિ સુવિશાલ,
પ્રાએ અષ્ટ ભવાંતરે; વરિએ શિવ વરમાલ. ॥૪॥ દરપણથી
નિજ રૂપને, જોઈ સુદૃષ્ટીરૂપ; દરપણ અનુભવ અરપણે, જ્ઞાન
રચણ મુનિ ભૂપ. ॥૫॥ આત્મસ્વરૂપ વીહોકતાંએ, પ્રગટયો
મિત્ર સ્વભાવ; રાય ઉદાઈ ખાંમણા, પર્વ પશુસણુ દાવ.
॥૬॥ નવ વખાંણ પૂજી સૂણો, શુકલ ચતુર્થિ સિમા; પં-
ચમિ દિન વાંચે સુંજે, હોઈ વિરાધક નિમા. ॥૭॥ એહનિ
પરવે પંચમિ, સરવ સમાણિ ચોથે; ભવભિરૂ મુનિ માનસ્યે,
ભાષ્યુ અરિહા નાથે. ॥ ૮ ॥ ક્રુત કેવલિ વચણા મુખીએ,
લહિ માનવ અવતાર; શ્રી શુભવિરને સાસને, પામે જ્ય-
જ્યકાર. ॥ ૯ ॥ ઇતિ પયુષણા નમસ્કાર સંપૂર્ણ.

પાર્શ્વનાથનો શ્લોક.

ક્ષિતિ મંડલ મુકુટ, ધાર્મિક નિકટ; વિશ્વ પ્રગટ,
આરૂ ભટ્ટ. ભવરેણુ સમિર, જલ નિધિ તિરં;

સુર ગિરિ ધિરં, ગંભિરં જગ ત્રય સરણું, દુર
મતિ હરણું; દુર ધર ચરણું, સુખ કરણું.
શ્રિ પાર્શ્વજીનેદ્રં, નત નાગેદ્રં; ન મત સુરેદ્રં, કિત ભદ્રં: ૧

નેમનાથનો શ્લોક.

રાજં યોન સમિહતે ગજ ગટાટં કાસં રાજિતં:
નૈવાક્યં ક્ષતિ માફ ચંદ્રવદનિ લિલાવતિ યોગિનં:
ચહ સંસાર મહા સમુદ્ર મથને ભાવિયમં પાચલે:
સોયં નેમિ જીનેશ્વરો વિજયતે યોગિંદ્ર ચુડામણિ:

ચિંતામણી પાર્શ્વનાથનો શ્લોક.

શ્રિમત માલવ દેસ લોભિ લલના ભાલે સ્થલે,
ભુસણું: સેવેયં મક્ષિસ્વરં જીન પતે પાર્શ્વં
પ્રમોદં પદં; આધિ વ્યાધિ વિનાસનં દુખ હરં,
મિથ્યા અપવાદં ન નામઃ દુષ્ટ મલેચ્છ,
રિપુ કષ્ટ હરણું શ્રિ પાર્શ્વ ચિંતામણિ:

॥ અથ ચૈત્યવંદન ॥

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધિયેં આસો ચૈતર માસ, નવદિન
નવ આંબિલ કરી કીજે ઓલી ખાસ. ॥ ૧ ॥ ઠેશર ચંદન
ઘશિ ઘણાં કરતુરી બરાસ, જીગતેં જિનવર પૂજ્યા મયણાં
મન ઉદ્દાસ. ॥ ૨ ॥ પૂજા અષ્ટ પ્રકારની દેવ વંદન ત્રણ

કાલઃ મંત્ર જપે ત્રણ કાલનો ગણુલું તેર હબાર. ॥ ૩ ॥
 કષ્ટ ટલ્યું ઉબર તણું જપતા નવપદ ધ્યાન શ્રી શ્રીપાલ
 નરીંદ થયા વાધ્યો ખમણો વાન. ॥ ૪ ॥ સાતસેં મહીપતિ
 સુખ લલ્યાં પોહતા નિજ આવાસ પુણ્યેં મુક્તિવધુ વરયાં
 પાંગ્યા લીલ વિલાસ. ॥ ૫ ॥ ઇતિ. પ્રથમ ચૈત્યવંદન. ॥ ૧ ॥

॥ અથ દ્વિતીય ચૈત્યવંદન લિખ્ય તે ॥

બાર ગુણ અરિહંતના તેમ સિદ્ધના આઠ છત્રીસ ગુણ
 આચાર્યના જ્ઞાન તણા લંકાર. ॥ ૧ ॥ પચવીશ ગુણ ઉપા-
 ધ્યાયના સાધુ સત્યાવીશ, શ્યામ વર્ણ તનુ શોભતા જિન
 શાસનના ઇશ. ॥ ૨ ॥ નાણુ નમું એકાવને દર્શણુના શડશઠ
 સિત્તેર ગુણ ચારિત્રના તપના બાર પ્રધાન. ॥ ૩ ॥ એમ
 નવપદ જુગતેં કરી તિન શત અડગુણ થાય, પૂજે જે ભવિ
 ભાવસું તેનાં પાતક જાય. ॥ ૪ ॥ પૂજ્યા મયણાંસુંદરીયેં તેમ
 નરપતિ શ્રીપાલઃ પુણ્યેં મુક્તિ સુખ લલ્યાં વરત્યાં મંગલ
 માલ. ॥ ૫ ॥ ઇતિ સંપૂર્ણ.

॥ અથ ચૈત્યવંદન લિખ્ય તે. ॥

શ્રી સેત્રુંજે સીણુગારહાર, શ્રી આદિ જિનંદ; નાભી-
 રાયા કુલ ચંદ્રમા, માડે દેવાનંદ. ॥ ૧ ॥ કાશ્યપ ગોત્ર ઇ-
 ક્ષ્વાકવંસ, વિનિતાનો રાય; ધનુષ પાંચસે દેહમાન, સોવન
 સમ કાય. ॥ ૨ ॥ વૃષભ લંછન ધુરવંદિયેંએ, સંઘ સકલ

(૧૫૧)

સુભ રીત; અઠાઈધર આરાધિએ, આગમવાણિ વિનિત. ॥૩૥
ઇતિ પ્રથમ ॥ ૧ ॥

પ્રભુમું શ્રી દેવાધિદેવ, જીનવર શ્રી માહાવીર; સુરનર
સેવે સંતકંત, પ્રભુ સાહસ ધિર. ॥૧॥ પરવ પશુસણુ પુ-
ન્યથી, પામિ ભવિ પ્રાણી; જૈન ધરમ આરાધિએ, સમકિત
હિત જાણી. ॥૨॥ શ્રી જીનપ્રતિમા પુજીએ, કિજે જન્મ
પવિત્ર; જીવ યત્ન કરી સાંભલો, પ્રવચન વાણી વિનિત.
॥ ૩ ॥ ઇતિ દ્વીતિયા. ॥૨॥

કલ્પતરુવરકલ્પસુત્ર, પુરે મનવંછિત; કલ્પધર ધુરથી
સુણો, શ્રી વારગરીત્ર. ॥ ૧ ॥ ક્ષત્રીકુંડે નરપતિ, સિદ્ધારથ
રાય; રાણી ત્રીમલાતણી કુખે, કંચન સમ કાચ. ॥ ૨ ॥
પુષ્પોતરવરથી ચવિએ, ઉપન્યા પુન્ય પવિત્ર; ચતુરા ચઉઠ
સુપન લહે, ઉપજે વિનય વિનીત. ॥૩॥ ઇતિ ત્રિતિય ॥૩॥

સુપન વિધિ કહે સુત હાસે, ત્રિભુવન સિદ્ધગાર તે દિનથી
રીઢે વધ્યા, ધન અખુટ ભંડાર. ॥ ૧ ॥ સાઠાસાત દિવસ
અધિક, જનમ્યા નવ માસે; સુરપતિ કરે મેરૂ સીખરે, ઓ-
ચ્છવ ઉઘાસે. ॥ ૨ ॥ કુંકુમ હાથા દિગ્ધિએએ, તોરણ ઝાક-

ઝમાલ; હરખે વિર બુલરાવિએ, વાણિ વિનિત રસાલ. ॥૩॥
 ધીત ચતુર્થ. ॥ ૪ ॥

જિનનિ બહિન સુદર્શના, ભાઈ નંદિ વર્દન; પરણિ
 જસોદા પદ્મનિ, વિર સુકોમલ રતન. ॥૧॥ દેઈ દાન સંવ-
 ચ્છરી, લેઈ દિક્ષા સ્વામી; કમં ખપી થયા કેવલી, પંચમ
 ગતિ પામી. ॥ ૨ ॥ દિવાલી દિવસ થકીએ, સંઘ સકલ
 મુબરીત; અઠમ કરી તેલા ધરી, સુણુએ એકહ ચિત. ॥૩॥
 ઇતિ પંચમ. ॥ ૫ ॥

પાસ જિણેસર નેમનાથ, સમુદ્ર શ્રીવીજ્ઞકુમાર; સુણીએ
 આદિધર ચરીત્ર, વલી જીનના અંતર. ॥૧॥ ગૌતમાદિકથી
 રાવલી, મુધ સમાચારી; પરમહિત ચોથેદિને, લાંખ્યો ગણુ-
 ધારી. ॥ ૨ ॥ જ્ઞાન દરસન ચારીત્રતપએ, જિનધમં જિન-
 ચિત; જિન પ્રતિમા જિન સારીખી, વંદૂ સદા વિનિત.
 ॥ ૩ ॥ ઇતિ ષષ્ઠમ. ॥ ૬ ॥

પર્વરાજ સંવચ્છરી, દિન દિન પ્રત્યે સેવો; શ્લોક બા-
 રસે કલ્પસૂત્ર, સુણો વીર મુનિ મુખ એવો. ॥ ૧ ॥ પરમ
 પટોધર બાર બોલ, લાખ્યા ગુરૂ હિર; સંપ્રતિ શ્રી વીજય-

સેન સુરી, ગચ્છગણધિર. ॥૨॥ જિન શાસન સોભા કર્યો,
પ્રીતીવીજય કહે સીસ; વિનયવિજય કહે વીરને, ચરણે
નામુ સીસ. ॥ ૩ ॥ ઇતિ સપ્તમ. ॥ ૭ ॥

વડા કલ્પપુરવદિને, ઘરે કલ્પને લાવો; રાતિ જગા
પ્રમુખે કરી, શાસન સોહાવો. ॥ ૧ ॥ હયગય સીણુઝારી
કરી, કુમર લાવો ગુરૂ પાસે; વડા કલ્પદિન સાંભલો, વિર
ચરીત્ર ઉદ્ધાસે. ॥૨॥ છઠ દ્વાદસ તપ કીજીયે, ધરીયે સુભ
પરીણામ; સાહમી વચ્છલ પરભાવના, પૂજા અભિરામ. ॥૩॥
જિન ઉતમ ગૌતમ પ્રત્યેએ, કહેજ્યો એકવીસવાર; ગુરૂમુખ
ચદમે ભાવસું, સુણેતો પામે પાર. ॥૪॥ ઇતિ અષ્ટમ ॥૮॥

નવ ચોમાસી તપ કરયા, ત્રણ માસી દોય; દોય દોય
અઢિમાસી તિમ, દોઢમાસી હોય. ॥૧॥ બહોતરપાસ ખમણ
કરયા, માસ ખમણ કરયા ખાર; ખટમાસી આદરયા; ખાર
અઠમ તપ સાર. ॥ ૨ ॥ ખટમાસીએકતિમકર્યો, પણ દિન
ઓણુ ખટમાસ; ખસે ઓગણત્રીસ છઠ ભલા, દિક્ષા દિન
એકખાસ. ॥૩॥ ભદ્ર પ્રતિમા દોયતિમ, પારણ દિન જસ;
દ્રવ્યાહાર પાનક કહ્યો, ત્રણસે ઓગણપંચાસ. ॥૪॥ છદ્ધસ્થે
ઈણીપરે રહ્યા, સદ્યાપરી સહધોર; સુકલ ધ્યાન અનલે કરી,

બાલ્યાં કર્મ કઠોર. ॥૫॥ સુકલ ધ્યાન અંતર રહ્યાએ, પા-
મ્યા કેવલ નાણુ; પદ્મવિજય કહે પ્રણમતાં, લહિએનિતું ક-
લ્યાણુ. ॥ ૬ ॥ ઇતિશ્રી પર્યુષણ ચૈત્યં સમાપ્ત.

॥ સિદ્ધચક્રજનું ચૈત્યવંદન ॥

શ્રીસિદ્ધચક્ર આરાધતાં; સુખ સંપત્તિ લહિએ; સુર
તર સુરરમણી થકી, અધિકજ મહિમા કહિએ ॥ ૧ ॥
અષ્ટકર્મ હાંણી કરી, શિવ મંદીર રહીએ; વિધિ શું નવપદ
ધ્યાનથી, પાતીઠ સવી દહિએ ॥ ૨ ॥ સિદ્ધચક્ર જે સેવશે,
એકમના નરનાર; મન વાંછિત ફલ પામશે, તે સવિ ત્રિ-
લોવન મોજાર ॥ ૩ ॥ અંગ દેશ અંપા પુરી, તસ કેરો
ભૂપાલ; મયણા સાથે તપ તપે, તે કુંવર શ્રીપાલ ॥ ૪ ॥
સિદ્ધ ચક્રજના નમન થકી, જસ નાઠા રોગ; તતક્ષણ ત્યાંથી
તે લહે, શિવસુખ સંજોગ ॥ ૫ ॥ સાતસે ટોડી હોતા,
હુવા નિરોગી જેહ; સેવનવાને જલહલે, જેહની નીરપમ
દેહ ॥ ૬ ॥ તેણે કારણ તમે ભવી જનો, પ્રહગીઠી લકતે;
આસો માસ ચૈત્ર થકી, આરાધો જુગતે ॥ ૭ ॥ સિદ્ધ
ચક્ર ત્રણ કાલના, વંદો વલી દેવ; પડિકમણું કરી ઉભય-
કાલ, જિનવર મુની સેવ ॥ ૮ ॥ નવપદ ધનાન હ્રદે ધરો,
પ્રતિપાલો ભવિ શીયલ; નવપદ આંખિલ તપ તપો, જેમ
હોય લીલમ લીલ ॥ ૯ ॥ પહેલો પદ અરિહંતનો, નિત્ય

કીજે' ધ્યાન; બીજે પદ વલી સિદ્ધનો, કરીજો ગુણ ગ્રામ
 ॥ ૧૦ ॥ આચારજ ત્રીજે પદે, જપતાં જય જયકાર; ચોથો
 પદ ઉચ્ચાયનો, ગુણ ગાઉ ઉદાર ॥ ૧૧ ॥ સરવસાધુ વંદુ
 સહી, અઢી દ્વીપમાં જેહ; પંચમ પદમાં તે સહી, ધરજે
 ધરી સનેહ ॥ ૧૨ ॥ છઠે પદે દરસણુ નમું, દરશન અજ-
 વાહું; જ્ઞાન પદ નમું સાતમેં, તેમ પાપ પખાહું ॥ ૧૩ ॥
 આઠમે પદ રૂટે જપું, ચારિત્ર સુસંગ; નવમેં પદ બહુ
 તપ તપો, જિમ ફલ લહે અલંગ ॥ ૧૪ ॥ એહી નવપદ
 ધ્યાનથી, જપતાં નાઠે કોડ; પંડિત ધીર વિમલ તણે, નય
 વંદે કર જોડ ॥ ૧૫ ॥

॥ શ્રીપાર્શ્વજનસ્તુતિઃ ॥

અ ગ દેશ અંપાપૂરવાસી મયણુંસુ શ્રીપાલેખાસી સમ-
 કીત સુંમનવાસી, આદિ જિણેસરનીં ઉજાસી ભાવ પૂજ
 કીધી મન આસી ભાવ ધરી વીસવાસી ॥ ગલિત કોઠ ગયો
 તિણે નાસી સુવિધસું સીદ્ધચક્ર ઉપાસી થયો સ્વર્ગનીવાસી,
 આસો ચૈત્રની પૂરણ માસી પ્રેમે પૂજ્યો ભક્તિ વિકાસી
 આદિ પુરૂષ અબિનાસી. ॥ ૧ ॥ કેસર ચંદન અગ મદ
 ઘોલી હરખેસુભરીહેમ કયોલી સુદ્ધ જલે અંધોલી, નવ
 આંબિલનિ કીજે ઓલી આસો મુદ સાતમથી ખોલી પુજે

શ્રી જિન ટોલિ ॥ ચિહ્ન ગતિનિ મહા પદ ચોલી દુરગતિનાં
 દુઃખ દુરે ઢોલિ કરમ નિકાચિત રોલિ, ક્રોધ કષાય તણે
 મદ લોલી જિમ સીવ રમણી ભમર લોલિ પાંખો સુખની
 ઝોલી. ॥ ૨ ॥ આસો સુદિ સાતમ સુબિચ્ચારી ચૈત્રી પણી
 ચિત સુંનર ધારી નવ આંખેલની સારી, ઝોલી કીજે આલ-
 સવારી પુનિમલગે સચિત્ત પરિહારી દેહ રે દેવ જીહારી
 ॥ પડિકમણેખેકીજેધારી સિદ્ધચક્ર પૂજે સુખકારી શ્રી
 સીદ્ધાંતમઝારિ, શ્રી જિન બાપીત પર ઉપગારી નવ પદ
 જાપ જપો નરનારી જિમ લહો મુગતિની ચારી ॥ ૩ ॥
 સાંમ ભમર સમવરણી કાલિ અતિ સુંદર સોહે સુકમાલી
 જાણે રાજ મરાલી, જલહલ ચક્ર ધરે રૂપાલી શ્રીજિનશાસન
 નીરખવાલી ચક્રેશ્વરી મે બાલી, જે ઝોલી કરે ઉજમાલી
 તેહનાં વીધન હરે સાખાલી સેવક જિન સંબાલિ, ઉદય રત્ન
 કહે આસનવાલી જે જિન નાંમ જપે જપ માલી તે ઘર
 નીત્ય દીવાલી. ॥ ૪ ॥ ઇતિ સંપૂર્ણ. ॥

॥ સિદ્ધચક્રસ્તુતિ ॥

વીરજિનેશ્વર અતિ અલવેસર, ગૌતમ ગુણના હરીઆળ;
 એકદીન આણા વીરની લેઇને, રાજગ્રહો સંચરીઆળ;
 શ્રીકરાજ વંદન આવ્યા, ઉલટ મનમાં આણીળ; પર્યાદા
 આગલ ખાર ખીરાજે, હવે સુણો ભવી પ્રાણીળ. ॥ ૧ ॥

(૧૫૭)

માનવ ભવ તુમે પુણ્યે પામ્યા, શ્રીસિદ્ધચક્ર આરાધાજી; અ-
રિહંત સિદ્ધ સૂરિ ઉવઝાયા, સાધુ દેખિ ગુણુ વાધેજી ॥ ૬૨-
શણુ નાણુ ચારિત્ર તપ કીજે, નવપદઃ ધ્યાન ધરીજે જી;
ધુર આશોથી કરવાં આંખિલ, સુખ સંપદા પામિજે જી.
॥૨॥ શ્રેણિક રાય ગૌતમને પુછે, સ્વામી એ તપ કેણું કી-
ધોજી; નવ આંખીલ તપ વીધિમું કરતાં, વંછીત સુખ કેણું
લીધોજી; મધુરિ ધ્વનિ બોલ્યા શ્રીગૌતમ. સાંભલો શ્રેણિકરાય
વયણુંજી, શેઝ ગયોને સંપદા પામ્યાં; શ્રી શ્રીપાલને મય-
ણુંજી. ॥ ૩ ॥ રૂમઝુમ કરતી પાથે નેઉર, દીસે દેવી
રૂપાલીજી; નામ ચક્કેસરિને સિદ્ધાઈ, આદી જીનવીર રખ-
વાલીજી. વીધન કાઠ હરે સહુ સંઘનાં, જે સેવે એના પા-
યજી; બાણુ વીજ્ય કવી સેવક નય કહે, સાનિધ કરજો
માયજી. ॥ ૪ ॥ ઈતિ

॥ સિદ્ધચક્રસ્તુતિ ॥

શ્રીસિદ્ધચક્ર સેવો સુવીચાર, આણી હયડે હરખ અ-
પાર, જીમ લહો સુખ શ્રીકાર, મનસુદ્ધે બોલી તપ કીજે,
અહો નિશિ નવપદ ધ્યાન ધરીજે; જિનવર પૂજા રચી જે,
પડિકમણ્યાં દોય ટંકનાં કીજે; આઠે થુધએ દેવ વંદીજે.
ભૂમિ સંચારો કીજે, મખાં તણો કીજે પરીહાર; અંગે
શિયલ ધરીજે સાર, હીજે દાન અપાર. ॥ ૧ ॥ અરિહંત

સિદ્ધ આચાર્ય નમિજે, વાચક સર્વે સાધુ વંદિજે; દંસણુ
નાણુ શુભિજે, ચારોત્ર તપનું ધ્યાન ધરિજે. અહો નિશિ
નવપદ ગુણુલું ગણિજે, નવ આંખિલ પણુ કીજે; નિશ્ચલ
રાખી મન હો નિશ્ચ, જપીએ પદ એક એક ઇશ; નોકર-
વાલી વીશ. છેલ્લે આંખિલ મોટો તપ કીજે. સતર લેલી
જિન પૂજા રચીજે, માનવ ભવ લાહો લીજે. ॥૨॥ સાતસેં
કુષ્ઠિયાના રોગ, નાઠા યંત્ર નમણુ સંજોગ; દુર હુઆ ક-
મંના ભોગ, અઠારે કુષ્ઠ દુરે જાએ; દુઃખ દોહગ દુર પ-
લાએ, મનવંછિત સુખ થાય. નિરધનીયાને દે ખહું ધનન,
અપુત્રિયાને દે પુત્ર રતન, જે સેવે સુદ્ધ મનન; નવકાર
સમો નહી કોઈ મંત્ર, સેવો ભવી હરખંત. ॥ ૩ ॥

જીમ સેવ્યા મયણાં શ્રીપાલ, ઉમર રોગ ગયો સુખ
રસાલ; પામ્યા મંગલ માલ, શ્રીપાલ તણિ પેરે જે આ-
રાધે. દીન દીન દોલત તસ ધર વાધે. અતિ શિવસુખ સાધે,
વિમલેશ્વર યક્ષ સેવા સારે, આપદા કષ્ટને દુર નિવારે;
દોલત લક્ષ્મી વાધે, મેઘવીજય કવીયણુના શીખ્ય, આણી
ડેયડે ભાવ જગદીશ, વીનય વંદે નિશદીશ. ॥ ૪ ॥ ઇતિ.

॥ અથ શ્રીસિદ્ધચક્રસ્તુતિ ॥

જિન શાસન વંછિત, પૂરણ દેવ રસાલ; ભાવેં ભવી
ભણીયેં, સિદ્ધચક્ર ગુણુમાલ. ત્રિહું કાલે એહની, પૂજા કરે

ઉજ્જમાલ; તે અમર અમરપદ, સુખ પામે સુવિશાલ. ॥ ૧ ॥
 અરિહંત સિદ્ધ વંદો, આચારજી ઉવજ્જાય; મુનિ દરિસણુ
 નાણુ, ચરણુ તપ એ સમુદાય; એ નવપદ સમુદિત, સિદ્ધ-
 અક સુખદાય; એ ધ્યાને ભવિનાં, ભવકોટિ દુઃખ ભય.
 ॥ ૨ ॥ આસો ચૈત્રીમાં, શુદ્ધિ સાતમથી સાર; પૂનમ લગે
 કીજે, નવ આંખિલ નિરધાર; દોય સહસ ગણેવું, પદસમ
 સાડા ચાર; એકાશી આંખિલ તપ, આગમને અનુસાર.
 ॥ ૩ ॥ સિદ્ધચક્રનો સેવક, શ્રી વિમલેસર દેવ; શ્રીપાલ
 તણી પરે, સુખ પૂરે સ્વયમેવ; દુઃખ દોહગ નાવે, જે કરે
 એહની સેવ; શ્રીસુમતિ સુગુરુનો, રામ કહે નિત્યમેવ.
 ॥ ૪ ॥ ઇતિ. ॥

॥ શ્રીપદ્મસણુનું સ્તવન. ॥

પ્રભુ વીરજિણુ વિચારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી,
 આખા વર્ષમાં એ મોટા દિન આઠ નહિ તે છોટા રે; એ
 ઉત્તમ ને ઉપગારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી ॥ ૧ ॥
 જેમ આષઠ માંહે કહિયે, અમૃતને સાડ લઈયે રે; એ મંત્ર
 માંનવકારભારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી. ॥ ૨ ॥
 તારા ઈંદ્રમા મોટો ચંદ્ર, સુર નર માંહે જેમ ઈંદ્ર રે; એ
 સતીયો માંહે સીતા નારી; ભાંખ્યાં પર્વ પળેસણુ ભારી.
 ॥ ૩ ॥ વૃક્ષ માંહિ કલ્પતરુ સારો, એમ પર્વ પળેસણુ

ધારો રે; સૂત્રમાં કલ્પ ભવતારી, ભાંખ્યાં પર્વ પળેસણુ
 ભારી. ॥ ૪ ॥ તે હીવસ રાખી સમતા, છોડો મોહ માયા-
 ને મમતા રે; સમતા રસ હિલમાં ધારી, ભાંખ્યા પર્વ પળે-
 સણુ ભારી. ॥ ૫ ॥ જો બને તો અઠાઈ કીજે, વલિ માસ
 ખમણુ તે લીજે રે; એ સોલે ભત્તાનિ બલિહારી, ભાંખ્યા
 પર્વ પળેસણુ ભારી. ॥ ૬ ॥ નહિ તો ચાર છકતો લહિયે,
 વલિ અઠમ કરી હુઃખ સહિયે રે; એ તે પ્રાણી જુજ જ-
 વતારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી. ॥ ૭ ॥ નવ પુર્વ
 તણો સાર લાવી, એક કલ્પ સૂત્ર બનાવી; એ ભદ્ર બાહુ
 વીર અનુસારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી. ॥ ૮ ॥ સોના
 રૂપાના પુલક ધરીયે, એક કલ્પની પૂજા કરીયે રે; એ શાસ્ત્ર
 અનોખમ ગારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી. ॥ ૯ ॥ સ-
 ગુરુ મુખથી તે સાર, સુણે અખંડ એકવીસ વાર રે; એ
 જીવે અષ્ટ ભવે સિવખ્યારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ ભારી.
 ॥ ૧૦ ॥ ગીત ગાય વાજિંત્ર બજાવે, પ્રભુજીની આંગીર
 ચાવે રે; કરો ભકિત વાર હજારી, ભાંખ્યા પર્વ પળેસણુ
 ભારી. ॥ ૧૧ ॥ એવા અનેક ગુણના ખાણી, તે પર્વ પળે-
 સણુ ભણી રે; એસેવો દાન દયા મનોહારી, ભાંખ્યા પર્વ
 પળેસણુ ભારી. ॥ ૧૨ ॥ ઇતિ.

॥ અથ સિદ્ધચક્રની શુભ ॥

અરિહંત નમો વલિ સિદ્ધ નમો, આચારજી વાચક
સાહુ નમો; દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો, તપ એ સિદ્ધચક્ર
સદા પ્રણમો. ॥ ૧ ॥ અરિહંત સ્થનંત થયા થાશે, વલિ
ભાવ નિખેપે ગુણ ગાશે; પરિક્ષમણા દેવ વંદન વિધિશું,
આંખિલ તપ ગણ્યું ગણ્યો વિધિશું. ॥ ૨ ॥ છરિ પાલી
જે તપ કરશે, શ્રીપાલ તણી પરે લવ તરશે; સિદ્ધચક્રને
કુણ આવે તોલે; એહવા જ્ઞાન આગમ ગુણ જોલે. ॥૩॥
સાઠાચારે વરસે તપ પુરું, એ કમં વિદારણ તપ શુરું;
સિદ્ધચક્રને મન મંદિર થાપો, નય વિમલેસર વર આપો.
॥ ૪ ॥ ઈતિ. ॥

॥ મહાવીર સ્વામીની થોય. ॥

ગંધારે મહાવીર જીજ્ઞાસુ, જેહને સેવે સુરનર ઈંદા;
દીઠે પરમાનંદા, ચૈતર સુદ તેરશ દીન જાયા. છપ્પન દીગ
કુમરી ગુણ ગાયા, હરખ ધરી હુલરાયા; ત્રીસ વરસ પાલો
ધરવાસ, માગશર વદ દશમી વ્રત જાસ. વીચરે મન ઉદ્ધાસ,
એ જીન સેવો હીતકર જાણી; એહથી લહીએ શીવ પટ-
રાણી, પુન્ય તણી એ ખાણી. ॥૧॥ ગાયા.

રીષભ જીનેશ્વર તેર લવ સાર, ચંદ્ર પ્રભુ લવ આઠ

ઉદાર; શાંતી કુમાર ભવ ખાર, મુનીસુવ્રતને નેમ કુમાર.
તે જનના નવ નવ ભવ સાર, દશ ભવ પાશ્વ કુમાર; સ-
તાવીશ ભવ વીરના કહીએ, સતર જનના ત્રણ ત્રણ લહીએ,
જન વચને સદહીએ. ચોવીસ જનનો એહ વીચાર; એહથી
લહીએ ભવનો પાર, નમતાં જય જયકાર. ॥ ૨ ॥ ગાથા.

વૈશાખ સુદ દશમી લહી નાણ, સીંહાસન બેઠા વર્ધ-
માન; ઉપદેશ દે પ્રધાન, અમી ખૂણે હવે પર્જાદા મુણીએ.
સાધ્વી વૈમાનીકની દેવીયો અણીએ, મુનીવર ત્યાંડીજ ભ-
ણીએ; વ્યંતર જયોતીશી ભુવન પ્રતીસાર, એહને નૈરત ખુણે
અધિકાર. વાયવ્ય ખુણે એની નાર, ઇશાને સોહીએ નર
નાર; વિમાનીક સુર થઈ પર્જાદા ખાર, મુણે જન વાણી
ઉદાર. ॥ ૩ ॥ ગાથા.

અક્ષેસરી અજ્યા દુરિઆરિ, કાલી મહા કાલી મનો-
હારી; અચુત સંતા સારી, જવાલા સુતારયા અશોયા. સિરી
વસ્તાવર ચંડા માયા, બીજ્યાંકુશી સુખદાયા; પત્તતી નિ-
ન્વાણી અચુઆ ધરણી, વૈરટદત મંધારી અથ હરણી.
અંખા પઉમા સુખ કરણી; સીધાઈ શાસન રખવાલી, કનક
વિજય ખુધ આનંદ કારી, જશ વિજય જયકારી. ॥ ૪ ॥

॥ નેમનાથની થાય. ॥

શ્રીગિરનાર શિખર સીલગાર, રાજેમતિ હેડાનો હાર;

જીનવર નેમ કુમાર; પુરણ કંઈણા રસ ભંડાર, ઉગાર્યા પ-
શુયાં એ વાર, સમુદ્રવિજય મલ્હાર; મોર કરે મધુરા કિં-
ગાર, વિચ વિચ કોયલના ટઉકાર, સહસા ગમે સહકાર;
સહસા વનમાં હુવા અણુગાર, પ્રભુજી પામ્યા કેવલ સાર,
પહોંત્યા મુક્તિ મોઝાર. ॥ ૧ ॥ ગાથા.

સિદ્ધગિરિ એ તીરથ સાર, આળુ અષ્ટાપદ સુખકાર,
ચેત્રકુટ વૈભાર; સોવનગિરિ સમ્મેત શ્રીકાર. નંદીશ્વર વર
દ્રીપ ઉદાર, જીહાં ખાવન વિહાર; કુંડલ ફચકને ધંધુકાર,
શાશ્વતા અશાશ્વતા ચૈત્ય વિચાર, અવર અનેક પ્રકાર; કુ-
મતી વયજીમ ભુલ ગમાર; તીરથ ભેટે લાલ અપાર, ભવી-
યણુ ભાવે ભુહાર. ॥ ૨ ॥ ગાથા.

અગટ છઠું અંગે વખાણી, દ્રૌપદી પાંડવની પટરાણી,
પુજા જીન પ્રતીમાની; વિધિશું કિધી ઉલટ આણી, નારદ
મિથ્યા દ્રષ્ટી અન્નાણી, છાંડયો અવિરતી જાણી; શ્રાવક
કુલનીએ સહી નાણી, સમકીત આલાવે અખ્યાણી. સાતમે
અંગે વખાણી; પુજનીક પ્રતીમા અંકાણી; ઈમ અનેક આ-
ગમની વાણી, તે સુણુજો ભવી પ્રાણી. ॥ ૩ ॥ ગાથા.

કટે કટીમેખલ ધુધરીઆલી, પાય નેઉર રમજમ ચાલી,
ઈજજતગિરિ રખવાલી; અધરલાલ જીસ્યા પરવાલી. કંચન
વાન કાયા સુકુમાલી, કર લહકે અંખાડાલી; વૈરીને લાગે

વિકરાલી, સંગના વિગ્ન હરે ઉજ્જ્વાલી. અંબા દેવી મયાલી;
મહિમા એ દશે દીશ અબ્જુઆલી; ગુરૂશ્રી સંઘવિજય સં-
ભાલી, દીન દીન નિત્ય દિવાલી. ॥ ૪ ॥ ગાથા સંપૂર્ણ.

મુહુપત્તિના પચાસ બોલ.

સૂત્ર અર્થતત્વ કરી સદ્ગુ ૧ સમકિત મોહની, ૨ મિ-
શ્રમોહની, ૩ મિથ્યાત્વ મોહની પરીહરૂં. ૪ કામરાગ. ૫
રનેહરાગ. ૬ ઈષ્ટીરાગ પરીહરૂં. ૭ સુદેવ. ૮ સુગુરૂં. ૯
સુધર્મ આદરૂં. ૧૦ કુદેવ. ૧૧ કુગુરૂં ૧૨ કુધર્મ પરીહરૂં.
૧૩ જ્ઞાન ૧૪ દર્શન ૧૫ ચારિત્ર આદરૂં. ૧૬ જ્ઞાન ૧૭
દર્શન ૧૮ ચારિત્રની વિરાધના પરીહરૂં. ૧૯ મનશુભિ ૨૦
વચનશુભિ ૨૧ કાયશુભિ આદરૂં. ૨૨ મનદંડ ૨૩ વચનદંડ
૨૪ કાયદંડ પરીહરૂં. ૨૫

હાસ્ય ૧ રતિ ૨ અરતિ ૩ પરીહરૂં હાથે હાથે પડી
લેહવા. ભય ૪ શોક ૫ દુઃખ ૬ પરીહરૂં. જમણે હાથે
પડીલેહવા. કષ્ણલેશ્યા ૭ નીલલેશ્યા ૮ કાપોતલેશ્યા ૯
પરી હરૂં. માથા ઉપર પડીલેહવા.

રસગારવ ૧૦ રિદ્ધિગારવ ૧૧ સાતાગારવ ૧૨ પરીહરૂં.
મોઢે પડીલેહવા.

માયાશલ્ય ૧૩ નિયાણુશલ્ય ૧૪ મિથ્યાત્વશલ્ય ૧૫ પરીહરં.
છાતી આગળ પડીલેહવા.

કોષ ૧૬ માન ૧૭ પરીહરં. પુ'કે ડામે ખલે પડીલેહવા.
માયા ૧૮ લોભ ૧૯ પરીહરં. પુ'કે જમણે ખલે પડીલેહવા.
પૃથ્વીકાય ૨૦ અપકાય ૨૧ તેઉકાયની જયાણા કરં. ૨૨
ડામે પગે પડીલેહવા.

વાઉકાય ૨૩ વનસ્પતિકાય ૨૪ ત્રસકાયની રક્ષા કરં. ૨૫
જમણે પગે પડીલેહવા.

તે મધ્યે સાધુ શ્રાવકને બોલ ૫૦ કહેવા અને લેશ્યા
૩ શલ્ય ૩ કષાય ૪ એ દશ શીવાય બોલ ૪૦ સાધ્વી
શ્રાવિકાને કહેવા.

પંચપરમેષ્ટિના અર્થ તથા તેના ૧૦૮ ગુણ.

અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને
સાધુ એ પંચપરમેષ્ટિ છે, તેનો કંઈક અર્થ નીચે
કહીએ છીએ.

અરિહંત-અરિ+હંત-અરિ કહેતાં રાગદ્વેષાદિ જે શત્રુ,
તેનો હંત કહેતાં હણનાર બાર ગુણે કરી સહિત
સમવસરણને વિષે બિરાજમાન વિહરમાન તીર્થંકર

જે શ્રી અરિહંત તેમને પ્રથમ નમસ્કાર. તેમના બાર ગુણનાં નામ. ૧ અશોકવૃક્ષ, ૨ દૂલની વૃષ્ટિ, ૩ દિવ્ય-ધ્વની, ૪ ચામર, ૫ સિંહાસન, ૬ ભામંડલ, ૭ દુહંદુભિ, ૮ છત્ર એ આઠ પ્રતિહાર્ય હમેશાં ભગવાનની સાથે રહે છે. તે આઠ ગુણ તથા ૯ અપાયાપગમા અતિશય. ૧૦ જ્ઞાનાતિશય, ૧૧ પૂજાતિશય, ૧૨ વચનાતિશય.

સિદ્ધ-જે સર્વ કર્મનો ક્ષય કરી લોકના અંતે સિદ્ધ સિદ્ધલા ઉપર પોતાની કાયાનો ત્રીજો ભાગ ઉણો કરતાં જે ભાગની અવગાહનાયે બિરાજમાન થયા છે. તેવા આઠ-ગુણે કરી સહિત સિદ્ધ ભગવાનને ખીજો નમસ્કાર. આઠ ગુણનાં નામ. ૧ કેવલજ્ઞાન, ૨ કેવલદર્શન, ૩ અવ્યાખ્યાય સુખ, ૪ ક્ષયિક સમ્યક્ત્વ, ૫ અક્ષય નિશ્ચિતિ, ૬ અરૂપી. ૭ અશુર લઘુ, ૮ અનંત બળ.

આચાર્ય-જે સાધુઓમાં રાજ સમાન છત્રીસ ગુણે કરી સહિત હોય, તથા સાધુઓને સૂત્રના અર્થે બહુવે તે આચાર્ય ભગવાનને ત્રીજો નમસ્કાર. આચાર્યના છત્રીસ ગુણનું વર્ણન નીચે પ્રમાણે.

૧ અપાયાપગમા અતિશય એટલે ભગવાન જ્યાં વિચરે ત્યાંથી ફરતાં સવાસો જોજન સુધીમાં પ્રાયઃ કોઈ પ્રકારનો ઉપદ્રવ થાય નહીં.

ફરસ, રસ, ધ્રાણુ, ચક્ષુ અને શ્રોત, એ પાંચ ઇન્દ્રિ-
યોના જે ૨૩ વિષય છે તે વિષયોને રોકવા એ પાંચ ગુણ,
તથા નવ પ્રકારની બ્રહ્મચર્ય વ્રતની ગુપ્તિને ધારણ કરવી તે
નવ ગુણ તથા ક્રોધ, માન, માયા, લોભ એ ચાર કષાયને
તજવા એ ચાર ગુણ એ અઢાર ગુણ થયા.

ફરસ ઇન્દ્રિના વિષય ૮—હળવો, ભારે, લુખો, ચો-
પડો, ખરબચડો, સુંવાલો, ટાઢો અને ઉન્હો.

રસ ઇન્દ્રિના વિષય ૫—મીઠો, ખાટો, કડવો, કષા-
ચલો અને તીખો.

ધ્રાણુ ઇન્દ્રિના વિષય ૨—મુરલિગંધ અને દુરભિગંધ.

ચક્ષુ ઇન્દ્રિના વિષય ૫—સફેદ, કાઢો, પીલો, લીલો
અને રાતો.

શ્રોત ઇન્દ્રિયના વિષય ૩—સચિત્ત, અચિત્ત અને મિશ્ર.

શિયળવ્રતની નવ વાટો.

૧ સ્ત્રી, પશુ અને નપુંસક થકી રહિત એવા સ્થા-
નકમાં વસે.

૨ સ્ત્રીની સાથે સરાગપણે કથા વાર્તા કરે નહીં.

૩ સ્ત્રી બેઠી હોય તે આસને પુરૂષ બે ઘડી સુધી
બેસે નહીં અને પુરૂષ બેઠો હોય તે આસને સ્ત્રી ત્રણ પ-
હોર સુધી બેસે નહીં.

૪ સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ સસગપણે જીવે નહીં.

૫ જ્યાં સ્ત્રી પુરૂષ સુતાં હોય તથા કામ ક્રીડા વિષે વાતો કરતાં હોય ત્યાં ભીંત પ્રત્યુખના આંતરે રહે નહીં.

૬ પૂર્વે પોતે સ્ત્રી સાથે ભોગવેલાં સુખ સંભારે નહીં.

૭ સરસ સ્નિગ્ધ આહાર કરે નહીં કેમકે તેથી વિકાર જાગે.

૮ નિરસ એવો પણ આહાર અધિક લે નહીં.

૯ શરીરની શોભા વિમુષા ન કરે.

પાંચમહાવ્રત—૧ પ્રાણાતિપાત વિરમણ એટલે જીવહિંસા ન કરવી, ૨ મૃષાવાદ વિરમણ એટલે જીહ્વા ન ખોલવું. ૩ અહત્તાદાન વિરમણ એટલે ચોરી ન કરવી. ૪ મૈથુન વિરમણ એટલે શિયળ પાળવું. પરિશ્રદ્ધ વિરમણ એટલે ધન ધાન્યાદિ પરિશ્રદ્ધ ન રાખવો એ પાંચ ગુણ.

પાંચ પ્રકારના આચાર—૧ જ્ઞાનાચાર એટલે જ્ઞાનનો વિનય. ૨ દર્શનાચાર એટલે જૈન દર્શનનો વિનય, ૩ ચારિત્રાચાર એટલે શુદ્ધ ચારિત્ર પાળવું, ૪ તપાચાર એટલે બારેભેદે તપ કરવું, ૫ વીર્યાચાર એટલે શક્તિ પ્રમાણે ધર્મમાં પ્રવર્તવું એ પાંચ ગુણ.

પાંચ સમિતિ—૧ ઇર્યાસમિતિ એટલે રસ્તામાં જોઈને ચાલવું. ૨ ભાષા સમિતિ એટલે સાવધ વચન ન બોલવું.

૩ એવણા સમિતિ એટલે એતાલીસ દોષ સહિત આહાર પા-
છી લેવાં. ૪ આદાન લાંડમત્તનિખેવણા સમિતિ એટલે પાત્ર
ઉપગરણુ પ્રમુખ પુંજને મુકવાં વાપરવાં. ૫ પારિષાપનિકા
સમિતિ એટલે ઠલ્લો માતૃ પ્રમુખ પુંજને પરઠવવું.

ત્રણ ગુપ્તિ—૧ મનગુપ્તિ એટલે આર્ત રૌદ્રધ્યાનથી મ-
નને પાછું વાળે. ૨ વચનગુપ્તિ એટલે શાસ્ત્રાનુસારે મુખે
મુહપત્તિ રાખી સાવધવચન ન બોલવું. ૩ કાયગુપ્તિ એટલે
કાયાને અજ્યણાએ ન પ્રવર્તીવવી તે. એ રીતે આચાર્યના
છત્રીસ ગુણનું વર્ણન કર્યું.

ઉપાધ્યાય—સાધુઓમાં આચાર્ય એ રાજ સમાન છે. અને
ઉપાધ્યય એ પ્રધાન સમાન છે. જે શિષ્યોને સૂત્રના
પાઠ ભણાવે અને પચીસ ગુણે કરી સહિત છે. એવા
ઉપાધ્યાયને ચોથો નમસ્કાર. તેમના પચીસ ગુણ નીચે
પ્રમાણે. અગિયાર અંગ તથા બાર ઉપાંગ લાગે અને
ભણાવે એ તેવીસ ગુણ તથા એક ચરણસિત્તર અને
કરણસિત્તરિ એ બે મળી પચીસ ગુણ.

સાધુ—સર્વાવેરતિ રૂપ ચારિત્ર લઈ આચાર્ય તથા ઉપાધ્યા-
યની આજ્ઞામાં વર્તનારા એવા સત્તાવીસ ગુણે કરી
સહિત સાધુને પાંચમો નમસ્કાર તેમના સત્તાવીસ
ગુણ નીચે પ્રમાણે—પાંચ મહાવ્રત તથા રાત્રિસોજન
ત્યાગ એ ૬, તથા છકાયના રક્ષક એ ૬, તથા પાંચ

ઇન્દ્રિય અને છટ્ટો લોભ તેનો નિગ્રહ એ ૬ એમ ૧૮, ૧૬ ક્ષમા, ૨૦ ભાવ વિશુદ્ધ, ૨૧ પડિલેહણ, ૨૨ સંયમ, ૨૩ અવિવેકનો ત્યાગ, ૨૪ વિકથાનો ત્યાગ, ૨૫ મન વચન કાયાના અશુભ વેપારનો ત્યાગ, ૨૬ બાહ્ય સંપત્તિનું સહન કરે, ૨૭ મરણાંત ઉપસર્ગે પાત્ર ધર્મ મૂકે નહીં, એ રીતે પાંચ પરમેષ્ઠિના સર્વ મળી ૧૦૮ ગુણ થયા તે ૩૫ મહામંત્ર નવકાર છે. અને તેની નોકારવાળી ગણાય છે.

સજીવ નિર્જીવ સૃષ્ટિ

યાને

આગમ વિચાર.

૧ અપૂર્ણ આત્માઓની પ્રગતિ સુખ્યત્વે જ્ઞાનશક્તિ ઉપર આધારી રહી છે. વ્યવહારમાં જેમ વાંચન લેખન અને ગણિતનાં બાણ સાડું જીવન ગુજારી શકે છે તેમ અધ્યાત્મ વિષયમાં પણ જીવ અજીવના સમ્યક્ સ્વરૂપનો બાણ પોતાનું જીવન કંઈક કહેવા જેવી દશામાં નિર્વાહ કરી શકે છે. આ વિદ્યામાં નિપૂણ થનારા આગળ અડપથી વધે તેમાં તો નવાઈજ નથી. પશ્ચિમના જર્મની તથા અમેરિકા વગેરે

દેશોની અર્વાચીન આર્થિક સરસાઈએ તેમની પૌદ્ગલીક વિદ્યાની નિપુણતા ભારતની પ્રાચીન ધાર્મિક સરસાઈ જેમાં આર્થિક ઇશ્વરતા પણ રહેલી હતી. તે સાચી જ્ઞાનની-અધ્યાત્મ જ્ઞાનની નિપુણતા છે.

૨ જ્ઞાનને સાદા અર્થમાં જાણવાની શક્તિ કહીએ. જ્ઞાન એ આત્માનોજ એક ગુણ છે તથાપિ દુનીયામાં બધા સર્ખું જાણનારા નથી તે સંસારી જીવોની અપૂર્ણતા બતાવે છે-કે જેને આપણે 'ક્ષયોપશમ' ની વિચિત્રતાઓ લખીએ છીએ એથી કરી 'કર્મની' પ્રતીતિ અચલવા દેતાથી માન્ય કરે છે કેમકે સુખ વિરૂદ્ધ દુઃખ શ્વેત વિરૂદ્ધ કૃષ્ણ, જન્મ વિરૂદ્ધ મરણ વિગેરેની જેમ ગુણ વિરૂદ્ધ અવગુણ દોષ છે એ સહેલાઈથી સમજાય છે. જે અવગુણ-અર્થાત્ દોષ છે તે કર્મ.

૩ કર્મ વસ્તુ જડ પુદ્ગલ દ્રવ્ય છે. ધુળની જેમ સ્વચ્છ રફટીકને પણ લીન કરવું એ એનો સ્વભાવ છે. કર્મ વસ્તુ બહોલી છે તથાપિ મન વચન અને શરીરનાં જીવાં જીવાં લક્ષણથી તેનું કંઈક દર્શન થાય છે. જ્યાં સુધી જીવન એ ત્રણમાંનું એક પણ લાગેલું હોય છે ત્યાંસુધી તે સંસારોજ હોય છે. સંસાર એ કર્મ દોષથી દુષીત થયેલાઓની વિહાર ભુમી છે. જેને વિદ્વાનો ભૂલભૂલામણિ સરખી કહે છે. જ્યાં સુધી આત્મા કર્મ દોષનો ક્ષયન કરે. લાગેલા મેલને

થોઈ ના નાખે ત્યાં સુધી એ ભુલભુલામણી બહાર નજ આવે. વિહારભૂમિ ઉપર વિના વિશ્રામે વિહરવું બંધનજ રહે. કર્મ મેલને જેઓએ સર્વથી ટાળ્યો છે તે અસંસારી સંપુર્ણ સિદ્ધ પરમાત્મા કહેવાયછે. આત્માના સ્વભાવીક જ્ઞાન દર્શન પ્રમુખ શુણોતું પૂર્ણ સ્પષ્ટ થવું તે પરમાત્માપણું.

૪ મુખ્ય કર્મ આઠ છે તેના ઉત્તર લેહમાં વધારેમાં વધારે ૧૫૮ પ્રકૃતિ છે જેનો વિશ્વમાં સર્વતી પ્રચાર જોઇએ છીએ. કર્મ વસ્તુ પુદ્ગલ છે અને તે ગ્રહણ કરાય છે. શબ્દ રૂપ રસગંધની જેમ જેનું ગ્રહણ થાય તે કર્મ ગ્રહણ કરનાર આત્મ પ્રદેશો કે દેહ સમગ્રી શુભાશુભ ચેષ્ટા કર્મ બતાવી આપે છે અને સુખ દુઃખ તથા સંશયદ્વિકના જ્ઞાનથી આત્માનુ અસ્તિત્વ સમજાય છે આ આત્મ પ્રદેશો સંખ્યામાં અસંખ્ય છે તે સદા એક જુથમાંજ રહેવાવાળા છે. કદાપિ વિખુટા પડતા નથી શરીરવસ પડવાથી તેમનું દર્શન શરીર દ્વારા થાય છે. તેમનાં શરીર બહુ જુદાં જુદાં પ્રમાણવાળા હોય છે તો પણ એક સૂક્ષ્મ શરીરમાં એ બધા અસંખ્ય આત્મ પ્રદેશ અને મોટા બૃહદ્ સ્થુળ શરીરમાં પણ તેટલાજ આત્મ પ્રદેશો જાને હલકાં હોવાથી તેમના સ્થાન અનુસાર સંકોચ વિકોચ થઈ શકે છે રૂઢી જેમ પરંતુ રૂઢ દેખી શકાય તેવું છે રૂપી છે અને આત્મપ્રદેશ અરૂપી-નજરે નહીં પડનારા છે અર્થાત્ અમરજ છે.

પ નિયમ પ્રમાણે દરેક કાર્ય કારણ પુર્વક અને છે જેમ સોનું ન હોયતો આભુષણ ન બને. લોખંડ ન હોયતો રેલના પાટા વગેરે ન બને. અજીર્ણ ન થયું હોયતો રોગ ન સંભવે. જીવ કર્મનો જે મેલાપ છે એ કાર્ય સકારણ છે. જીવ મિથ્યા ભાવવાળો થાય તો કર્મ બાંધે. જીવ કષાયી—ક્રોધી માની કપટી અને લોભી બને તો કર્મ બાંધે. જીવ કામી અને લોભ-તૃષ્ણાવાળો રહે. અવિરતિપણું સેવે તો કર્મ બાંધે. માનસિક વાચીક અને દૈહિક વ્યાપાર ચેષ્ટાવાળો જીવ કર્મ બાંધે—પ્રમાદીજીવ નિંદ્રા—વિકથા ખોટું બોલવા જેવા તથા સાંભળવાના દસીયા પણ કર્મ બાંધે. પુણ્ય એ કર્મની શુભ પ્રકૃતિ અને પાપ તે કર્મની અશુભ પ્રકૃતિ છે. સારાં પ્રશસ્ત કારણોથી દાનાદિકથી ન્યાયથી પુણ્ય બાંધાય છે. નરસાં કારણોથી હિંસા-જીરૂ ચોરી અશિયળ વગેરે અન્યાયથી પાપ બાંધાય. સંસારમાં અનુકુળ સંજોગો મળે તો પુણ્યનું ફળ પ્રતિકુળ સંજોગો તે પાપનું ફળ દેવતાઇ સુખ પુણ્યનું ફળ બતાવે છે નારકીનું દુઃખ તે પાપનું ફળ છે તિર્થંકર ભગવાનનું ઐશ્વર્ય એ પુણ્યનો આદર્શ છે. એકજ ડગ્ગામાં પુરાયેલા અગણીત પશુગણથી જેમ એકજ શરીરમાં અનન્તા જીવો સાથે રહેવું. તિર્થંકર જાતિનું નિર્ગોદપણું એ પાપનો આદર્શ.

૬ પુણ્ય તથા પાપ બંધ તત્ત્વમાં સમાવી શકાય છે

કેમકે જે બંધ પડે છે તે પુણ્યનો અથવા પાપનો બંધ એટલે ગાંઠ એકનું બીજ સાથે સલગ્ન થવું તે બંધ કહેવાય છે લગ્ન ગ્રંથીથી જોળખાતો વરકન્યાનો લગ્ન સંબંધ તે એક પ્રકારનો બંધ છે લગ્નવિધાન ચાર મંગળ ફેરથી બિહીત છે. તેની જેમ કર્મ સાથે જીવનું લગ્ન ચાને બંધી વિધી ચાર પ્રકારે વિહીત છે. પ્રકૃતિ-સ્થીતિ અનુભાગ અને પ્રદેશ એટલે રસ એ ચાર પ્રકારના બંધ છે. કર્મ બાંધનાર જીવ આ ચારે જાતના બંધ બાંધે છે. કર્મ બાંધતાં તેનો સ્વભાવ તેનું કાલ પ્રમાણ તેની ચિકાસ અને પુણ્ય પરમાણુની સંખ્યા એ સઘળું એકી સાથે જીવ ગ્રહણ કરે છે જે સ્વભાવ તે પ્રકૃતિ, જે સ્થીતી તે કાળ પ્રમાણ, જે અનુભાગ તે ચિકાસ અને જે પ્રદેશ તે પુણ્ય પરમાણુની સંખ્યા કર્મ બંધનાં કારણ ઉપર કહીજ ગયા મિથ્યાત્વ ક્ષાય અવિરતિ અને યોગ.

૭ મિથ્યાત્વ એ અજ્ઞાન છે દરેક જન્મ ધારીને એ જાણવાની શક્તિ સ્વભાવીક હોય છે કારણ કે પ્રાણીમાત્રને નિગોળીઆને પણ અક્ષરનો અનંતમો ભાગ સદા જિઘાડો ખુલ્લો હોય છે. આ જાણવાની શક્તિ સઘળા જીવોની એક સરખી નથી હોતી-મોટા ભાગને અવાસિત શક્તિ હોય છે જ્યારે આકીના બહુ અદ્યપણાગને વાસિત જાણવાની શક્તિ હોય

છે. જે અવાસિત શક્તિ તે અજ્ઞાન અને વાસીત શક્તિ તે જ્ઞાન દારૂનો ઘડો દારૂની વાસનાથી અપવીત્ર અસ્પૃશ્ય થાય છે. માસનું બાજન પણ એવી રીતે અપવિત્ર—ગીધ-નો ઘડો ગીધની વાસનાથી પવિત્ર ગણાય છે. ઘડેદ મહાનુ કાર્ય કરે છે તથાપિ વાસના લેદથી તેમાં ફરક પડયો. એક અપવિત્ર અને બીજો પવિત્ર એક અગ્રાહ્ય બીજો ગ્રાહ્ય તેની જેમ સુવાસના વાસીત બાણુવાની શક્તિ તે જ્ઞાન કુવાસનાવાલુ અજ્ઞાન. બાણુવાની શક્તીને વાસીત કરવાવાળી શ્રદ્ધા છે સાચી શ્રદ્ધા તે સુવાસનાજ એક ગુણુ છે. કમ્ દ્વેષથી તેનો આ ગુણુ પણ તરેહ તરેહના દોષોથી દુષ્ટ અને છે. ખોટી શ્રદ્ધાએ છેલ્લોજ પંકતીની કુવાસના અને સાચી શ્રદ્ધા એજ ઊંચી પંકતીની સુવાસના બાણુવી.

કુવાસના એજ મિથ્યાત્વ છે તેનું કીંચિત્ સ્વરૂપ
નીચે પ્રમાણે.

આશ્રવ અને મિથ્યાત્વનું સ્વરૂપ.

જેટલો અવગુણુ અગ્નિ ન કરે, જેટલો અવગુણુ વિષ ન કરે, જેટલો, અવગુણુકાળોસર્પ ન કરે, તેટલો અવગુણુ

મહદોષરૂપ અજ્ઞાન કરે છે. માટે અજ્ઞાનરૂપ આઠરો દોષ તે મિથ્યાત્વ બાણુવું.

કોઈ જીવ અનેક પ્રકારે કષ્ટક્રિયા કરે તથા પાંચાગ્નિ સાધના તપશ્ચર્યાદિક કરે, પાંચઈંદ્રિયોને વશ કરવડ સાફ આત્માને દમ્ભે, ધર્મને અર્થે ધન પ્રમુખનો ત્યાગ કરે, એટલાં સર્વ કાર્ય કરે, પરંતુ જો એક મિથ્યાત્વને નથી છોડતો તેની ક્રિયા વિષના સરખી કદાઃગ્રહ હઠરૂપ બાણુવી, અને તે જીવ સંસારસમુદ્રમાં ઝુટે. કારણકે એક મિથ્યાત્વ છતાં સર્વ ક્રિયા સંસારહેતુ બાણુવી. મિથ્યાત્વ પાંચ પ્રકારનું છે તે આગળ દેખાડે છે.

॥ દુહો ॥

દામ્બ અણિ જલબિંદુઓ, જેવો સંધ્યા રંગ ॥

ઈણિપરે ચંચલ આડસુ, (જીવ) જાગ સકે તો જાગ ॥૧॥

આ અસાર સંસારને વિષે સંસારી જીવ આશ્રવને વશ પડ્યા થકા ધર્મ પામી શકતા નથી. તે આશ્રવ શા થકી આવે છે તેનાં મૂળહેતુ ચાર છે. અને ઉત્તરહેતુ સત્તાવન છે. તે મૂળહેતુનો વિવરો લખીયે છિયે.

પ્રથમ મિથ્યાત્વ, બીજું અવત, ત્રીજું કષાય, ચોથું એગ. હવે મિથ્યાત્વ થકી મૂકાવું તે ઘણું કઠિણ છે.

જ્યાંસુધો મિથ્યાત્વ માંડેથી ગયું નથી ત્યાંસુધો કોઇ જીવ સમકિત પામી શકે નહિ, અને સમકિત વિના કોઈ જીવનું આત્મહિત કાર્ય થાય નહિ.—તે માટે પ્રથમ મિથ્યાત્વને તજવો. તે મિથ્યાત્વના જઘન્યથી પાંચ ભેદ છે, ઉત્તકૃષ્ટા દશ ભેદ છે. પાંચ ભેદમાં પ્રથમ—

૧ અભિગ્રહિ મિથ્યાત્વ, તે કેવું છે, કે લીધો હક છોડે નહિ. કેની પેઠે કે ગધેડાના પૂછવત.

૨ અણુઅભિગ્રહી મિથ્યાત્વ, તે કેવું છે, સરવેને દેવ ગુરૂ જાણે પણ કોઈની પરિક્ષા જાણતો નથી, ભલા ભુંડાની ખબર નથી.

૩ અભિનિવેશિક મિથ્યાત્વ, તે કેવું છે, ખોટું જાણે પણ છોડે નહિ; વિતરાગનો મારગ સાચો જાણે પણ આદરે નહિ. કેની પેઠે, જેમ પાર્શ્વનાથજીના ચારિત્રથકી બ્રહ્મ થઇને ઘોસાળા પાસે રહ્યા તેની પેઠે.

૪ સંસય મિથ્યાત્વ, જે વીતરાગના વચનમાં સમય સમય સંસય પડે જે કેમ એ વચન સાચું છે કે જીવું છે; અથવા એ વાત હશે કે નહિ હોય એમ ડોલાતું મન રહે.

૫ અણુલોગ મિથ્યાત્વ કહેતાં જે અજાણપણું તે કશી ધર્મની ખબર છે નહિ. તે સર્વથી અજાણ, નબળો છે. શા વાસ્તે જે જાણુ અજાણના ભાંગા આઠ છે. એ આઠ

આંગાનો વિસ્તાર ઘણો છે. તે અંથ ગોરખ થાય માટે લખ્યો નથી. તથા દશ લેહ મિથ્યાત્વના કહ્યા છે તે શ્રી કાણાંગલમાં છે તે રીતે જાણુજે. એવી રીતે મિથ્યાત્વને લાજતો જીવ અનંતા કાળ પરિભ્રમણ કરે. માટે મિથ્યાત્વનો ત્યાગ કરી, દેવ ગુરૂ ધર્મને ઓળખી, સમમકિત સહિત ધર્મ કરણી કરી લેખામા આવે, અને સમકિત વિના સર્વ ધર્મ કરણી છારપર લીપણ જેવી કાંઈ કામ આવે નહીં કહ્યું છે કે “ પ્રથમ જાણ પછી કરે કીરીઆ. એ પરમાર્થ ગુણકા દરિયા. ” માટે દેવ ગુરૂ ધર્મને પીછાની સમકિત સહિત ધર્મ કૃત્ય કરવાં.

સમકિતનું સ્વરૂપ.

સમકિતના ઘણા પ્રકાર છે પણ અલ્પ માત્ર લખુછું. સમકિતના મુખ્ય બે પ્રકાર છે. એક વ્યવહાર સમકિત તે અને બીજું નિશ્ચય સમકિત. તેમાં વ્યવહાર સમકિત તે અઢાર દુષણ સહિત દેવને દેવ માનવા. તે અઢાર દુષણ નીચે મુજબ જાણવાં. જેમાં અંતરાય પાંચ તે—

૧ દાનાંતરાય, બીજું લાંભાંતરાય, ત્રીજું લોગાંતરાય, ચોથું ઊપલોગાંતરાય, પાંચમું વિર્યાંતરાય એ પાંચ અંતરાય તથા હાસ્ય, રતિ, અરતિ, ભય દુગંછા, શોક, ક્રમ, મિથ્યાત્વ, અજ્ઞાન, નિંદા, અવૃત, રાગ અને દ્વેષ. એ અઢાર દુષણ સહિત રિખભાદિ ઓબીશ તિર્થકરને

શુદ્ધદેવ, તરણ તારણ, આહાજરૂપ માનવા; અને જે દેવ સંસારથી તર્ક નથી તેવાને દેવ બુદ્ધિએ માનવા નહિ.

૨ ગુરૂ તે પ્રભુએ મુનિનો જે માર્ગ બતાવ્યો છે તે માર્ગે ચાલનાર, પંચ માહાવ્રતના પાળનાર, છકાયના રક્ષક, શુદ્ધ પરપક, તેમને ગુરૂ બુદ્ધિએ માનવા.

૩ ધર્મ તે કેવળીએ પરપચે જે આગમમાં સાત નય તથા એક પ્રત્યક્ષ, બીજી પરોક્ષ એ બે પ્રમાણ અને ચાર નિષ્કેષે કરી સદ્દે. આ ત્રણ તત્વ ઉપર શ્રદ્ધા રાખવી તે વ્યવહાર સમક્રિત.

બીજું નિશ્ચય સમક્રિત તે આવી રીતે-દેવ તે આપણો આત્મા જ તથા નિશ્ચય ગુરૂ તે પણ આપણો આત્મા જ. તત્વ રમણિય અને નિશ્ચય ધર્મ તે આપણા જીવનો સ્વભાવ છે. એવી સદ્દેહના તથા પોતાના આત્માનું સ્વરૂપ અને પુદ્ગલનું સ્વરૂપ જાણે. આત્મા ચેતન ગુણ છે, અને પુદ્ગલ જડ ગુણ છે, તેથી આત્મામાં સર્વ પદાર્થ જાણવાની શક્તિ છે, પણ કર્મે કરીને અવરાણો છે. એવો નિરધાર થવાથી બાહ્ય પદાર્થો છે તેના ઉપરથી મોહનો નાશ કરે છે. ફક્ત આત્મગુણમાં આણંદ માને છે એવી સદ્દેહના તે મૈક્ષનું કારણ છે; કેમકે જીવ સ્વરૂપ

ઓળખ્યા વિના કર્મ ખપે નહિ. એવી શુદ્ધ સદ્ગુણ તે નિશ્ચય સમકિત બાણુવું.

એમ સમકિત સહિત અલ્પ ક્રિયા અનુષ્ઠાન ધર્મ કરણી સ્વર્ગનાં સુખ અને મોક્ષનાં શાશ્વતાં સુખ આપે છે.

જન્મદુઃખં જરાદુઃખં, મૃત્યુ દુઃખં પુનઃ પુનઃ ।

સંસાર સાગરે દુઃખં, તસ્માત્ જામૃત જામૃતઃ ॥ ૧ ॥

અર્થ-જન્મનું દુઃખ, જરાનું દુઃખ, વારંવાર મૃત્યુનું દુઃખ, સંસાર સમુદ્રમાં દુઃખ છે, તે કારણ માટે હે ચૈતન બગ બગ ॥ ૧ ॥

આ સંસાર દુઃખથીજ ભરેલો છે તેમાં અજ્ઞાનતાથીજ પ્રાણી માત્ર સુખ મેલવવાની વાંચ્છા કર્યા કરે છે પરંતુ વાસ્તવીક સુખ તેમાં છેજ નહીં પણ ચારે ગતિમાં ભ્રમણ રૂપજ છે તો ઉપરના વિચારો વાંચી મનન કરી શુદ્ધ શ્રદ્ધા પૂર્વક સમકિતને ગ્રહણ કરો કે જેનાવડે કરો આ પારાવાર સંસારના અનંત દુઃખો મટી ખડે સ્વભાવિક સુખ જે મોક્ષ અર્થાત્ જન્મ-જરા-અને મૃત્યુના ભય વિનાનું અનંત સુખ પ્રાપ્ત કરી શકાય.

બંધુઓ એટલાજ માટે ધર્મની કેલવણી આપણા બાલકોને આપવાનો ખાસ જરૂર છે. સંસારની ચારે ગતિ ના ભ્રમણરૂપ કેલવણીતો આ જીવે અનંતીવાર મેલવી અને મેલવ્યાજ કરશે પરંતુ શુદ્ધ સમકિતને પમાડનારી એવી

તત્ત્વશ્રદ્ધા રૂપ કેલવણીની ખાસ જરૂર છે માટે ગામોગામ દરેક જૈન ભાઈઓએ તનથી મનથી અને ધનથી યથાશક્તિ મદદ કરી જૈનશાળાઓ પાઠશાળાઓ અગર વ્યવહારિક સાથે ઉચ્ચ પ્રકારની ધર્મ કેલવણી મલે તેવો પ્રબંધ અવશ્ય કરવોજ ભેઈએ. અહીંઆ પ્રસંગોપાત સંસારનું દુઃખ બતાવવા ખાતર નિગોહનું દુંકુ સ્વરૂપ બતાવવામાં આવે છે.

નિગોહનું સ્વરૂપ.

ચૌદરાજ લોકમાં અસંખ્યાતા ગોળા છે. એકેક ગોળામાં અસંખ્યાતિ નિગોહ છે. એકેક નિગોહમાં અનંતા જીવ છે. નિગોહિયા જીવ સંશીપચેદ્રીય મનુષ્યના એક શ્વાસોશ્વાસમાં સતરભવ જાહેરા કરે છે. તેવા (ઉછીસ) શ્વાસોશ્વાસ એક મુહુર્તમાં ૩૭૭૩ થાય છે. નિગોહિયા જીવ એક મુહુર્તમાં ૬૫૫૨૬ ભવ કરે છે. તે નિગોહનો એક ભવ ૨૫૬ આવલોકાનો છે. એ ક્ષુલ્લકભવનું પ્રમાણ છે.

નિગોહમાં અનંતા જીવ એવા છે કે, જે જીવ ત્રસપણું કેવારે પણ પામ્યા નથી. અનંતોકાળ પૂર્વે વહિ ગયો, વળી અનંતોકાળ આગળ જાશે તોપણ તે જીવ વારંવાર ત્યાંજ ઊપજે છે અને ત્યાંજ ચલે છે. તે એકેકી નિગોહમાં અનંતા જીવ છે.

નિગોહના બે ભેદ છે. એક વ્યવહારરાશી નિગોહ અને

બીજી અવ્યવહારરાશી નિગોદ. તેમાં જે જીવ બાહર-
 એકેંદ્રિયપણું અથવા ત્રણપણું પામીને પાછા નિગોદમાં
 જઈ પડે છે તે નિગોદિયા જીવ વ્યવહારરાશીયા કહિયે; તથા
 જે જીવ કોઈ કાળે પણ નિગોદમાંથી નીકળીને બાહર એ-
 કેંદ્રિયપણું પામ્યા નથી તે જીવ અવ્યવહારરાશીયા કહિયે.
 એ અવ્યવહારરાશી નિગોદમાં ભવ્ય અને અભવ્ય એવા
 બે જાતના જીવ છે. એ સ્વરૂપ શ્રી ભુવનભાનુ કેવલીના
 ચરિત્રની સામે લખેલું છે. તથા અહીંયાં મનુષ્યપણામાંથી
 જેટલા જીવ કર્મ ખપાવી એક સમયમાં મોક્ષે જાય છે,
 તેટલા જીવ તે સમયમાં અવ્યવહારરાશી સૂક્ષ્મ નિગોદમાંથી
 નીકળીને જાંચા આવે છે. એટલે જો દશ જીવ મોક્ષે જાય
 તો દશ જીવ અવ્યવહારરાશીથી નીકળે. ત્યાં કોઈ સમયે તે
 જીવમાં ભવ્યજીવ એવા નીકળે તો એક બે અભવ્ય જીવ
 નીકળે, પણ વ્યવહારરાશી જીવમાં વધ ઘટ થાય નહીં,
 તેટલાને તેટલાજ રહે છે. એવા એ નિગોદના ગોળા લો-
 કમાં અસંખ્યાતા છે. તે છ દિશીના આવ્યા પુદ્ગલને
 આહારાદિકપણે લે છે. એ જે છ દિશીનો આહાર લે છે
 તે શકલગોળા કહેવાય છે; અને લોકના અંતપ્રદેશે નિ-
 ગોદિયા ગોળા રહ્યા છે તે ત્રણ દિશીનો આહાર ફરસનાએ
 લે છે તે વિકલગોળા કહેવાય છે. એ સૂક્ષ્મનિગોદમાં પાંચ
 આવરના સૂક્ષ્મ જીવ તે સર્વ લોકમાં કાજળની કુંપલીની
 પેરે ભર્યા થકા વ્યાપી રહ્યા છે, અને એક સાધારણ

વનસ્પતિના સ્થાવર સૂક્ષ્મ જીવ છે અને પૃથીવ્યાદિક ચાર સૂક્ષ્મ જીવ છે, તે લોક વ્યાપી છે, તે સર્વ પ્રત્યેક છે, પરંતુ સાધારણપણું એક વનસ્પતિકાયમાંજ છે. પૃથીવ્યાદિક ચાર સ્થાવરમાં નથી. એ સૂક્ષ્મનિગોદમાં અનંતુ દુઃખ છે. તે દૃષ્ટાંતે કરી દેખાડે છે.

સાતમી નરકમાં ઊત્કૃષ્ટ આવજી તેત્રીસ સાગરોપમનું છે. તે તેત્રીસ સાગરોપમના જેટલા સમય થાય તેટલીવાર કોઈ જીવ સાતમી નરકમાં પૂર્ણ તેત્રીસ તેત્રીસ સાગરોપમને આગળે જીપજે તેવારે તેને અસંખ્યાતા જાવ નરકના થાય; તે અસંખ્યાતા જાવમાં સાતમી નરકને વિષે તે જીવને જેટલું છેદન લેદનનું દુઃખ થાય તે સર્વ દુઃખ એકદું કરીયે તેથી પણ અનંતગણું દુઃખ નિગોદિયા જીવ એક સમયમાં લોગવેછે. વળી બીજો દ્રષ્ટાંત કહેછે.

મનુષ્યની સાડાત્રણ કોડ રામરાજી છે. તેને કોઈ દેવતા સાડાત્રણ કોડ લોખંડની સૂઈ (સોય) અગ્નિમાં તપાવીને સમકાલે રામે રામે ચાંપે તેવારે તે જીવને જે વેદના થાય તેથી પણ અનંતગણી વેદના નિગોદમાં છે. આ ઉપરની હકીકતથી દુખની શ્રેણી સમજાશે કે અનંતા કાલથી જીવ દુઃખો લોગવીજ રહ્યો છે. તે દુઃખોને નાશ મોક્ષ પ્રાપ્તિ વિના થવાનોજ નથી.

(સમાપ્ત.)

દિવસનાં ચોધડીયાં.

રવિ.	સોમ.	મંગળ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.
ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ
કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત
ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ

રાત્રિનાં ચોધડીયાં.

રવિ.	સોમ.	મંગળ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ
ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત
કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ
ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદ્દેગ	અમૃત	રોગ	લાભ

જાહેર ખબર.

અમારી પાંસેથી નીચેનાં ગુજરાતી
પુસ્તકો મળશે.

પંચપ્રતિકમણુ (નવસ્મરણુ તથા જીવવિચારાદિ ચાર પ્રકરણોના) અર્થ સાથે જેની સાત આવૃત્તિઓ અપી જવાથી હાલમાં જ ગણા મુદ્રા વધારા સાથે આઠમી આવૃત્તિ બહાર પાડવામાં આવી છે.

૧-૮-૦

દેવસીરાઈ અર્થ સહિત

૦-૮-૦

જીવવિચારાદિ ચાર પ્ર. અર્થ સાથે.

૦-૬-૦

સામાયક સૂત્ર અર્થ સહિત,

૦-૧-૦

દેવવંદનમાલા ગુજરાતી.

૧-૮-૦

દરેક જાતના જૈનધર્મના પુસ્તકો તેમજ છાપવા છપાવવાના કાગળો પણ અમારી પાસેથી મળશે.

મળવાનું ઠેકાણું—માસ્તર ઉમેદચંદ રાયચંદ.

હા. પાંજરાપોળ અમદાવાદ.

